

§ 236

Beslut om bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar

KSN-2021-01236

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i enlighet med bilaga 1 och bilaga 2.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del

2. **att** uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att i samråd med berörda parter verka för att ett skötselråd inrättas för Högåsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 16 juni 2021 (§ 186) att initiera bildande av naturreservat för Röboåsen-Tunåsen samt att överlämna ärendet till plan- och byggnadsnämnden, se bilaga 4. Ett förslag till naturreservat har tagits fram, och i samband med detta föreslås ett nytt namn för naturreservatet, Gamla Uppsala åskullar.

Naturreservatet syftar till att:

- för framtiden säkerställa ett större sammanhängande tätortsnära friluftsområde i norra delen av Uppsala,
- bevara och utveckla livsmiljöer för biologisk mångfald och för skyddsvärda arter, samt
- tillgängliggöra de kulturmiljöer som finns i området.

Förslaget har varit på samråd, och berörda sakägare har beretts möjlighet att yttra sig, se bilaga 3. Berörda myndigheter och intresseorganisationer har också beretts möjlighet att yttra sig. Processen följer Naturvårdsverkets process om bildande av naturreservat.

Kommunstyrelsen
ProtokollsutdragDatum:
2023-11-22**Beslutsunderlag**

- Arbetsutskottets förslag 24 oktober 2023 § 233
- Tjänsteskrivelse daterad 7 september 2023
- Bilaga 1, Förslag till beslut Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 2, Förslag till skötselplan Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 3, Samrådsredogörelse Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 4, Kommunstyrelsens beslut 16 juni 2021
- Bilaga 5, Plan- och byggnadsnämndens beslut 28 september 2023

Yrkanden

Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar
att ärendet avslås då det saknas stöd i kommunens översiktsplan.

Kent Kumpula (SD) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att
kommunstyrelsen bifaller förslaget.

Reservationer

Närvarande ledamöter (M) och (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Therez Almerfors (M) med fleras yrkande med följande motivering:
Vi tycker det är positivt att utveckla Rödbo- och Tunåsen som besöksmål, och ser gärna att man stärker skötseln och utbudet för besökare i området. Detta kan man göra utan att inrätta ett formellt reservat. När det gäller naturreservat anser vi att kommunen bör följa de planer som finns beskrivna i översiktsplanearbetet – Gamla Uppsala fanns ej med vare sig 2016 eller i aktualiseringen 2020. Trots detta gick det dåvarande styret vidare med att inrätta ett reservat i det aktuella området. Vi anser att processer ska följa gängse rutiner, och yrkade därför avslag på förslaget.

*Vi reserverar oss till förmån för:
att ärendet avslås då det saknas stöd i kommunens översiktsplan.*

Kent Kumpula (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med följande motivering:
Försvarmakten har motsatt sig bildandet av naturreservatet, då de anser att det blir en konflikt med det regeringsuppdrag som givits om försvaret av Sverige och återupprättandet av Uppsala flygflottilj. Styret är besatta av att skapa nya naturreservat, trots att de inte inkluderats i översiktsplanen från första början. Det är inte rimligt att större delen av kommunens populära friluftsområden omvandlas till naturreservat. Det är viktigt att vi bevarar natursköna platser och utveckla dem, men detta behöver inte

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokollsutdrag

Datum:
2023-11-22

rimligtvis ske genom naturreservat, som kan försvåra möjligheten att just utveckla dessa besöksmål.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 233

Beslut om bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar

KSN-2021-01236

Beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige besluta

1. **att** bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i enlighet med bilaga 1 och bilaga 2.

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta för egen del

2. **att** uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att i samråd med berörda parter verka för att ett skötselråd inrättas för Högåsen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 16 juni 2021 (§ 186) att initiera bildande av naturreservat för Röboåsen-Tunåsen samt att överlämna ärendet till plan- och byggnadsnämnden, se bilaga 4. Ett förslag till naturreservat har tagits fram, och i samband med detta föreslås ett nytt namn för naturreservatet, Gamla Uppsala åskullar.

Naturreservatet syftar till att:

- för framtiden säkerställa ett större sammanhängande tätortsnära friluftsområde i norra delen av Uppsala,
- bevara och utveckla livsmiljöer för biologisk mångfald och för skyddsvärda arter, samt
- tillgängliggöra de kulturmiljöer som finns i området.

Förslaget har varit på samråd, och berörda sakägare har beretts möjlighet att yttra sig, se bilaga 3. Berörda myndigheter och intresseorganisationer har också beretts möjlighet att yttra sig. Processen följer Naturvårdsverkets process om bildande av naturreservat.

Kommunstyrelsens arbetsutskott
Protokollsutdrag

Datum:
2023-10-24

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 september 2023
- Bilaga 1, Förslag till beslut Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 2, Förslag till skötselplan Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 3, Samrådsredogörelse Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 4, Kommunstyrelsens beslut 16 juni 2021
- Bilaga 5, Plan- och byggnadsnämndens beslut 28 september 2023

Yrkanden

Erik Pelling (S) yrkar bifall till föreliggande förslag till beslut samt att kommunstyrelsen för egen del beslutar:
att uppdra till stadsbyggnadsförvaltningen att i samråd med berörda parter verka för att ett skötselråd inrättas för Högåsen

Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar avslag till föreliggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ställer först föreliggande förslag mot avslag och finner att arbetsutskottet bifaller förslaget.

Ordföranden finner därefter att arbetsutskottet bifaller Erik Pellings(S) tilläggsyrkande.

Reservationer

Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för egna yrkanden med följande motivering:

Vi tycker det är positivt att utveckla Rödbo- och Tunåsen som besöksmål, och ser gärna att man stärker skötseln och utbudet för besökare i området. Detta kan man göra utan att inrätta ett formellt reservat. När det gäller naturreservat anser vi att kommunen bör följa de planer som finns beskrivna i översiktsplanarbetet – Gamla Uppsala fanns ej med vare sig 2016 eller i aktualiseringen 2020. Trots detta gick det dåvarande styret vidare med att inrätta ett reservat i det aktuella området. Vi anser att processer ska följa gängse rutiner, och yrkade därför avslag på förslaget.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Stadsbyggnadsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till kommunstyrelsen

Datum:
2023-09-07

Diarienummer:
KSN-2021-01236

Handläggare:
Anna Jakobsson

Bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i enlighet med **bilaga 1** och **bilaga 2**.

Ärendet

Kommunstyrelsen beslutade den 16 juni 2021 (§ 186) att initiera bildande av naturreservat för Röboåsen-Tunåsen samt att överlämna ärendet till plan- och byggnadsnämnden, se **bilaga 4**.

Ett förslag till naturreservat har tagits fram, och i samband med detta föreslås ett nytt namn för naturreservatet, Gamla Uppsala åskullar.

Naturreservatet syftar till att:

- för framtiden säkerställa ett större sammanhängande tätortsnära friluftsområde i norra delen av Uppsala,
- bevara och utveckla livsmiljöer för biologisk mångfald och för skyddsvärda arter, samt
- tillgängliggöra de kulturmiljöer som finns i området.

Förslaget har varit på samråd, och berörda sakägare har beretts möjlighet att yttra sig, se **bilaga 3**. Berörda myndigheter och intresseorganisationer har också beretts möjlighet att yttra sig. Processen följer Naturvårdsverkets process om bildande av naturreservat.

Beredning

I Mål och budget 2021 med plan för 2022–2023 anges att ökade ansträngningar ska göras för att skydda värdefull natur, skydda vårt grund- och dricksvatten, säkerställa ekosystem och gynnsam bevarandestatus för hotade arter samt för att bevara, utveckla och stärka ekologiska samband i landskapet. Mer specifikt anges att ”fler tätortsnära natur- och friluftsområden ska skyddas som naturreservat”. Mot bakgrund av detta beslutade kommunstyrelsen den 16 juni 2021 (§ 186) att initiera reservatsbildning för Röboåsen-Tunåsen, numera benämnt Gamla Uppsala åskullar, samt att överlämna ärendet till plan- och byggnadsnämnden.

Stadsbyggnadsförvaltningen har utarbetat förslag till beslut och har även i samarbete med Upplandsstiftelsen tagit fram förslag till skötselplan för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i enlighet med bestämmelser i miljöbalken (1998:808) och förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera.

Föredragning

Området kring Gamla Uppsala åskullar är mycket välbesökt, och hela området utnyttjas för olika typer av friluftsliv, rekreation samt natur- och kulturupplevelser. Området är det största sammanhängande grönområdet i den norra delen av Uppsala stad, och har därför mycket stor betydelse för både rekreation, naturupplevelser och för skolors och förskolors möjlighet att nå naturen. Det ligger lättillgängligt för boende i norra delen av Uppsala, och erbjuder en mängd olika friluftslivsmöjligheter såsom att motionera, promenera, picknicken, åka skidor och pulka, rasta hunden, spela discgolf, orientera, leka, ha olika former av pedagogisk verksamhet samt natur- och kulturupplevelser. Förutom friluftsvärden har Gamla Uppsala åskullar även höga biologiska värden, framför allt kopplat till de öppna åspartierna med rik torrbacksflora och insektsfauna.

Det finns ett tydligt behov av ett varaktigt skydd som naturreservat med fokus på friluftsliv, rekreation och biologisk mångfald. Bildandet av naturreservatet innebär också att en skötselplan anpassad för friluftsliv, upplevelsevärden och naturvård tas fram.

Kommunens översiktsplan från 2016 anger Gamla Uppsala åskullar som ett grönområde och grönt stråk – Gamla Uppsala-stråket – samt som ett viktigt grundvattenavsnitt. Hela naturreservatet ingår i det befintliga friluftsområdet Gamla Uppsala-stråket och i riksintresset för kulturmiljövärden Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar.

Naturreservatet berör ingen pågående planläggning i form av detaljplaner, program eller fördjupade översiktsplaner. Delar av en befintlig detaljplan berörs i den sydvästra delen av naturreservatet, där den del av detaljplanen som går in i naturreservatet har planbestämmelsen NATUR.

Ungefär hälften av det föreslagna naturreservatet utgörs av kommunalägd mark. Berörda markägare är, förutom kommunen, Uppsala kommun arenor och fastigheter AB, Uppsala stift, Statens fastighetsverk och Gustavianska stiftelsen vid Uppsala Akademi. Naturreservatet har avgränsats med hänsyn till naturvärden, kulturmiljövärden, angränsande befintlig bebyggelse/verksamheter, förorenad mark, befintlig och planerad infrastruktur samt omkringliggande bostadsområdets behov av rekreation och grönstruktur.

Grönområden och gröna stråk i översiktsplanen ingår i förslag till avgränsning av naturreservatet, förutom den mark som utgör åkermark. Åkermark ingår inte, bland annat på grund av att marken har mycket låga naturvärden, att den har begränsat värde för friluftslivet under stora delar av året samt att en stor del av den kommunala åkermarken är in-tecknad för markbyte i andra projekt.

Högåsen har synnerligen höga kulturmiljövärden och utgörs av ett särskilt gränslinjebestämt fornlämningsområde av hög dignitet. Länsstyrelsen, som är tillsynsmyndighet, anser att Högåsen inte ska ingå i naturreservatet. Det behövs mer gemensam beredning med Länsstyrelsen för att kunna hitta gemensamma förhållningssätt till skötseln av Högåsen, en skötsel som förhoppningsvis kan gynna både de höga kulturmiljövärdena och även de höga biologiska värdena. Högåsen har med anledning av ovanstående tagits ut ur förslaget till naturreservat.

Förslaget till avgränsning av naturreservatet har tagits fram med hänsyn till den av Trafikverket planerade gång- och cykelvägen längs med väg 600.

Undantag i föreskrifterna för naturreservatet möjliggör bland annat skötsel och drift av befintliga infiltrationsdammar för dricksvatten på Tunåsen. Nya infiltrationsdammar för dricksvatten behöver dock föregås av tillståndsprövning, vilket är en mildare föreskrift, i syfte att utreda lämplig lokalisering som även tar hänsyn till förekommande höga naturvärden. Bakgrund och syfte med detta framgår av rubriken "Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning och motivering" samt underrubriken "Särskilda avvägningar" i Förslag till beslut om naturreservatet Gamla Uppsala åskullar, se **bilaga 1**.

Försvarmakten har motsatt sig bildandet av naturreservatet, då de anser att det blir en konflikt med det regeringsuppdrag som givits om försvaret av Sverige och återupprättandet av Uppsala flygflottilj. En ny tillståndsprövning av Uppsala flottiljflygplats med utökad andel stridsflyg kommer enligt Försvarmakten att strida mot naturreservatets syfte. Försvaret behöver också kunna öva i och bevaka i området i fredstid. Försvarmakten motsätter sig vidare uppmuntran till friluftsliv med hänvisning till de höga bullernivåer som verksamheten på F16 skapar, och som kommer att öka. Hänvisning sker även till säkerhetsklassade intressen och objekt. Försvarmaktens synpunkter bemöts under rubriken "Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning och motivering" samt underrubriken "Särskilda avvägningar" i Förslag till beslut om naturreservatet Gamla Uppsala åskullar, se **bilaga 1**.

Ekonomiska konsekvenser

Kostnader för framtagande av naturreservatet finansierades under 2021 av markåtkomstbidrag från tidigare reservatsbildningar i enlighet med kommunfullmäktiges beslut §71 den 22 mars 2021. Övriga kostnader har finansierats av plan- och byggnadsnämnden. Uppsala kommun har ansökt om markåtkomstbidrag från Naturvårdsverket för bildande av naturreservatet. Detta är en process som sker parallellt med naturreservatsbildningen. För Gamla Uppsala åskullar har Naturvårdsverket ännu inte gett något förhandsbesked vilket innebär att vi inte har uppgifter om beloppet i nuläget. Vid tidigare naturreservatsbildningar har ett särskilt beslut om fördelning av bidraget tagits av kommunfullmäktige, efter att Naturvårdsverket tilldelat kommunen bidraget. När det gäller markåtkomstbidraget för naturreservaten Årike Fyris och Hammarskog, fördelades bidraget till gatu- och samhällsmiljönämnden och kommunstyrelsen. Finansiering av naturvårdsförvaltningen sker genom gatu- och samhällsbyggnadsnämndens anslag för skötsel av naturvårdsobjekt med mera. Den beräknade årliga skötselkostnaden för

naturreservatet uppgår till 400 000 kronor. Den beräknade kostnaden för engångsåtgärder uppgår till 650 000 kronor totalt. Den övervägande delen av dessa kostnader är tillkommande jämfört med idag. Kommunen har i dagsläget endast en viss skötsel på en del av ytorna inom området.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 september 2023
- Bilaga 1, Förslag till beslut Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 2, Förslag till skötselplan Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 3, Samrådsredogörelse Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 4, Kommunstyrelsens beslut 16 juni 2021
- Bilaga 5, Plan- och byggnadsnämndens beslut 28 september 2023

Stadsbyggnadsförvaltningen

Joachim Danielsson
stadsdirektör

Christian Blomberg
stadsbyggnadsdirektör

Diarienummer:
PBN-2023-00050
KSN-2021-01236

Bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar, Uppsala kommun

Innehåll

Beslut.....	3
Naturreservatets syfte	3
Skäl för inrättande av naturreservat.....	4
Föreskrifter för naturreservatet.....	5
Föreskrifternas ikraftträdande	10
Andra bestämmelser som gäller för området.....	10
Upplysningar	12
Miljö kvalitetsmål	12
Uppgifter om naturreservatet.....	12
Ärendets beredning	17
Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning och motivering	18
Intresseprövning och överensstämmelse med miljömålen	20
Hur man överklagar	20
Sändlista.....	21
Bilagor	22

Beslut

- Gamla Uppsala åskullar förklaras som naturreservat, med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808). Naturreservatet har en avgränsning som framgår av beslutskarta, bilaga 1.
- Naturreservatets namn ska vara Gamla Uppsala åskullar.
- För att trygga ändamålet med naturreservatet beslutar Uppsala kommun att nedan angivna föreskrifter ska gälla samt att föreskrifternas ikraftträdande ska gälla för naturreservatet, med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken,
- Ordningsföreskrifter utfärdade med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken ska gälla omedelbart, även om de överklagas.
- Uppsala kommuns kommunfullmäktige fastställer en skötselplan enligt bilaga 7, detta med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
- Uppsala kommun är förvaltare för naturreservatet, detta i enlighet med 2 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. och vad som följer av 21 § samma förordning.

Naturreservatets syfte

Syftet med naturreservatet är att för framtiden säkerställa ett större sammanhängande tätortsnära friluftsområde i norra delen av Uppsala, att bevara och utveckla livsmiljöer för biologisk mångfald och för skyddsvärda arter samt tillgängliggöra de kulturmiljöer som finns i området.

En precisering av syftet är att förstärka och utveckla den viktiga grönstrukturen kring åskullarna i Gamla Uppsala, såväl ur ett friluftperspektiv som ur ett naturvårdsperspektiv. Naturreservatet ska förena möjligheten att bevara och uppleva områdets rika kulturmiljövärden med upprätthållande och utvecklande av en hög biologisk mångfald och en stor variation i naturmiljöer. Områdets naturvärden i form av blomrika öppna åsmiljöer med rik insektsfauna, fuktiga betesmarker, gammal tallskog och lövskogar ska med riktad skötsel bevaras och ökas. Naturreservatets värden för friluftslivet ska upprätthållas och utvecklas så att upplevelsevärdena stärks. Besökare ska kunna bedriva olika typer av friluftslivsaktiviteter och pedagogisk verksamhet i värdefull natur och uppleva naturmiljöer, biologisk mångfald, kulturmiljövärden och estetiska värden.

Syftet ska uppnås genom att

- arealen öppen åsmiljö bibehålls och utökas,
- livsmiljöer för hotade och skyddsvärda arter förstärks, framförallt insekter knutna till öppna sand- och grusmiljöer,
- kulturmiljöerna sköts så att både kultur- och naturvärden upprätthålls och tillgängligheten och kunskapen om både kultur- och naturvärden främjas,
- förbjuda skogsbruk,
- förbjuda exploaterande verksamheter,
- naturreservatet förvaltas så att det är attraktivt och lättillgängligt för besökare och att det finns möjlighet att bedriva olika typer av friluftslivsaktiviteter samt pedagogisk verksamhet i området.

Skäl för inrättande av naturreservat

Området kring Gamla Uppsala åskullar är mycket välbesökt och hela området utnyttjas för olika typer av friluftsliv, rekreation, natur- och kulturupplevelser. Området är det största sammanhängande grönområdet i den norra delen av Uppsala stad och har därför mycket stor betydelse för både rekreation, naturupplevelser och för skolor- och förskolors möjlighet att nå naturen. Det ligger lättillgängligt för boende i norra delen av Uppsala och erbjuder en mängd olika friluftslivsmöjligheter såsom att motionera, promenera, picknicken, åka skidor och pulka, rasta hunden, spela discgolf, orientera, leka, ha olika former av pedagogisk verksamhet samt natur- och kulturupplevelser.

I området finns mycket höga naturvärden framförallt i de solbelysta öppna åsmiljöerna med omväxlande sluten markvegetation och öppna sand- och grusblottor. Dessa miljöer har en karaktäristisk och artrik torrbacksvegetation med rik blomning. Biotopen är mycket viktig för kärlväxter och insekter, framförallt fjärilar och bin. Här finns också lövrika miljöer med stor förekomst av vidkronig sälg och rönn. Delar av skogsmarken är även rik på asp och alm. På nydöd asp och alm trivs den starkt hotade cinnoberbaggen. Det finns också gamla, grova och vidkroniga tallar i åsmiljön. Tallarna hyser rödlistade svampar och insekter och utgör en viktig del av tallnätverket i Uppsala kommun.

Områdets värden kan skadas av exploaterande verksamheter och konventionellt skogsbruk samt frånvaro av hävd.

Med områdets höga natur- och friluftsvärden samt kulturvärden finns det ett tydligt behov av ett varaktigt skydd med fokus på tillgänglighet, folkhälsa, natur- och kulturvärden samt naturpedagogik. Naturreservat bedöms vara det mest lämpliga instrumentet för att långsiktigt skydda området från ändrad mark- och vattenanvändning och säkerställa den skötsel som behövs för att bevara men också att utveckla områdets värden. Bildandet av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar innebär att ett område för friluftslivet med värdefulla naturmiljöer i form av blomrika öppna åsmiljöer med rik insektsfauna, fuktiga betesmarker, gammal tallskog och lövskogar, skyddas för framtiden.

Föreskrifter för naturreservatet

För att tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Uppsala kommun med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken och 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken mm om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i lagar och andra författningar är det förbjudet att:

1. utföra skogsbruksåtgärder såsom att avverka, röja, så, plantera, markbereda, bryta stubbar eller upparbeta vindfällan, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar,
2. uppföra byggnad, torn, mast, vindkraftverk eller anlägga parkering, väg, uppföra stängsel eller staket och uppföra anläggning eller anordning. Detta med undantag för stängsling av tillfälligt arbetsområde,
3. gräva, schakta, dumpa, tippa, fylla ut, skada berg eller hållmark eller isälvsavlagring eller göra annan mekanisk påverkan i mark eller vatten, med undantag för att utföra befintlig tillståndsgiven vattenverksamhet inklusive markavvattning.
4. anordna upplag annat än tillfälligt (högst tre månader) för jordbruk, skogsskötsel, underhåll av stigar, gång- eller cykelväg, väghållning eller annat upplag i samband med områdets skötsel,
5. plantera träd på betes- och slättermark eller i öppna åsmiljöer,
6. tillföra växtnäringsämnen på betes- eller slättermarker eller tillskottsutfodra betesdjur annat än vid svår torka eller vid behov i särskilda kalvgömmor,
7. plöja, harva, så eller odla upp betes- och slättermarker,

Utan tillstånd från tillståndsmyndigheten är det förbjudet att:

8. anlägga ny ledning i mark eller luft, inklusive att gräva ned befintliga luftledningar. Ledningsdragningar ska i första hand förläggas utanför naturreservatet. Om så inte är möjligt ska befintlig infrastruktur inom naturreservatet nyttjas så långt som möjligt till exempel vägar eller gång- och cykelvägar,
9. nyanlägga eller återställa våtmarker inom öppen gräsmark, se bilaga 2,
10. anlägga och underhålla nya infiltrationsdammar för grundvatten, kopplat till Uppsala stads dricksvattenförsörjning, vilka uppgår till maximalt 2 hektar. Om nya infiltrationsdammar behöver anläggas inom naturreservatet ska placering som ger minsta möjliga påverkan på naturvärdena eftersträvas, vilket ska utredas i en lokaliseringsutredning.¹

¹ För bakgrund och syfte med föreskriften, se under rubriken *Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning och motivering* och underrubriken *Särskilda avvägningar*.

De åtgärder/anläggningar som provas som tillstånd, behöver inte dessutom dispens utan ska ses som undantagna från dispensprövning.

Fler undantag från föreskrifterna anges under D nedan.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om förpliktelse för ägare och innehavare av särskild rätt till fastighet att tåla visst intrång

Markägare, arrendator och annan innehavare av särskild rätt till mark och vatten förpliktigas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser samt uppsättning och underhåll av naturreservatsskyltar, vägvisare, upplysningsskyltar och liknande arrangemang,
2. underhåll och skötsel av befintliga anordningar och anläggningar för friluftslivet såsom entréer, parkeringsplatser, dass, toaletter, stigar och leder, stängselgenomgångar/stättor, spänger, informationstavlor, rastplatser, bänkar, bord, utsiktspunkter och därtill hörande anläggningar, eldstäder, soptunnor, vedförråd, naturlekplats, utegym, hundrastgård, discgolfbana och MTB-bana. Befintliga vägar, gång- och cykelvägar samt byggnader får underhållas,
3. vid behov nyanläggning av anordningar och anläggningar för friluftslivet under förutsättning att dessa inte inkräktar på höga naturvärden eller befintliga markkablars, ett respektavstånd på minst 50 meter ska hållas till gränsen för privata bostadsfastigheter. Befintliga markkablars läge framgår av bilaga 3,
4. anlägga eller utvidga parkeringsplatser för besökare till området. Placering som ger minsta möjliga påverkan på naturvärdena ska eftersträvas och anläggning får inte ske i betes- eller slättermarker eller ovanpå befintliga markkablars. Befintliga markkablars läge framgår av bilaga 3,
5. nyanläggning av mindre byggnader (max 15 m²) för förvaltning och drift av naturreservatet, förutsatt att det vid nyanläggning hålls ett respektavstånd på minst 100 meter till gränsen för privata bostadsfastigheter och att anläggning inte sker ovanpå befintliga markkablars. Befintliga markkablars läge framgår av bilaga 3,
6. kanalisering av friluftslivet genom anläggning av separata stigar eller leder för exempelvis ridning eller terrängcykling, där så är möjligt och vid behov,
7. skötselåtgärder i syfte att upprätthålla anläggningar för friluftslivet och miljöer i anslutning till forn- och kulturlämningar, såsom fällning av yngre träd och röjning av sly, förutsatt att hänsyn tas till förekommande naturvärden,
8. bete och slätter, med därtill nödvändiga åtgärder såsom uppsättning och underhåll av stängsel under förutsättning att de inte sätts upp ovanpå befintliga markkablars, fagning, restaurering, röjning, rensning av befintliga diken, naturvårdsbränning, omhändertagande av vindfällan och framförande av motorfordon i terräng i samband med åtgärder. Befintliga markkablars läge framgår av bilaga 3,

9. naturvårdsinriktad skötsel såsom naturvårdsinriktad röjning, luckhuggning, frihuggning, trädfällning, ringbarkning, borttagning av stubbar, eldning av röjningsmaterial, tillskapande av död ved och faunadepåer, maskinell markstörning eller grävning i naturvårdande syfte, uppräckning av träd eller buskar/vedartad vegetation, naturvårdsbränning, slyröjning, eller andra åtgärder för skyddsvärda träd,
10. rensning och underhåll av damm, se bilaga 4,
11. hydrologisk återställning av våtmarker och dylikt inom öppen gräsmark, se bilaga 2,
12. genomförande av kompensations- och förstärkningsåtgärder för fridlysta eller hotade arter såsom tillskapande av blomrika marker eller sandblottor, utläggning av sand för bin, utplacering av bihotell, frösådd eller utplantering av plantor med lokal proveniens, utveckling av bryn, tillskapande av död ved och faunadepåer, anläggning av skyddszon vid diken, detta med tillhörande skötsel och underhåll,
13. åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av skadeinsekter, svampangrepp eller dylikt som riskerar att hota prioriterade bevarandevärden, däribland åtgärder mot granbarkborre såsom barkning, rotkapning av vindfällda granar, fällning och utförsel av angripna granar,
14. bekämpning av invasiva eller främmande arter eller andra arter som riskerar att motverka syftet med naturreservatet,
15. undersökning och dokumentation av mark, vegetation, djurliv och andra naturförhållanden samt insamling av nödvändigt bestämningsmaterial,
16. nyttjande av vägar och framförande av motorfordon i terräng i samband med åtgärder som hör samman med naturreservatets förvaltning,
17. uppsättning av vägbom,
18. skyddsjakt,
19. sätta upp tillfälligt jaktorn, skylta eller snitsla, genomföra försiktig siktröjning av sly vid naturliga skjutgator samt att framföra lättare motordrivna fordon i terrängen för uttransport av fällt vilt, allt i samband med skyddsjakt.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken m.m. om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet samt om ordning i övrigt inom naturreservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar är det förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar, gräva upp växter, skada eller störa växt- och djurliv,
2. samla in mossor, lavar eller vedlevande svampar med undantag för enstaka exemplar för artbestämning,
3. samla in insekter eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka individer för artbestämning,
4. framföra motordrivet fordon annat än på vägar,
5. ställa upp motorfordon och husvagn/husbil annat än på därför upplåtna och iordningställda platser,
6. sätta upp tavla, skylt, affisch, snitslar eller liknande annat än tillfälligt (en vecka) i samband med organiserad friluftslivsverksamhet. Fasta orienteringskontroller är dock helt undantagna från förbudet,
7. elda på annan plats än vid iordningställda eldstäder,
8. medföra okopplad hund i hagar med betesdjur,

Utän tillstånd från tillståndsmyndigheten är det förbjudet att:

9. anordna lägerverksamhet eller större organiserade träningar, tävlingar, övningar eller motsvarande (över 300 deltagare).

Upplysningar:

Notera att det i föreskrifterna ovan inte finns förbud mot att plocka blommor, bär och marklevande matsvamp för privat bruk inom allemansrättens och artskyddsförordningens begränsningar. Vedlevande matsvampar får dock inte plockas enligt föreskrifterna, t.ex. svavelticka, vinterskivling, ostronmussling.

D. Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C ovan ska inte utgöra hinder för:

1. förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet vilket framgår av föreskrifterna under B ovan,
2. att fälla träd eller kapa grenar som utgör fara för människor, byggnad, anordning eller som hindrar framkomlighet på väg, led eller stig, detta efter överenskommelse med förvaltaren av naturreservatet. Fällda stamdelar läggs i första hand upp i närheten och hålls så intakta som möjligt samt kapas inte i mindre bitar,
3. Länsstyrelsen, eller den Länsstyrelsen uppdrar åt, att uppföra informationsskyltar om fornlämningar och kulturmiljö,

4. innehavare av särskild rätt att utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten, däribland drift och underhåll samt ersättning av befintliga byggnader av motsvarande storlek, drift och underhåll av vägar och anläggningar, drift och underhåll av befintligt ledningsnät, underhåll av meditationsplats och diken. Planerade åtgärder som kan påverka markskikt eller naturvärden, däribland vuxna träd, torrbacksflora eller gammal tall, ska föregås av samråd med reservatsförvaltaren. Pågående driftstörning får åtgärdas utan samråd. Om körskador uppstår ska markskiktet återställas. Nödvändiga fordon och maskiner får användas och varningsskyltar får sättas upp,
5. markägare eller arrendator att bedriva bete och slåtter, med därtill nödvändiga åtgärder såsom uppsättning och underhåll av stängsel under förutsättning att de inte sätts upp ovanpå befintliga markkablars, fagning, restaurering, röjning, rensning av befintliga diken, naturvårdsbränning, omhändertagande av vindfällan och framförande av motorfordon i terräng i samband med åtgärder. Befintliga markkablars läge framgår av bilaga 3,
6. markägare, hyresgäst, arrendator eller den som markägaren uppdrar åt att framföra och ställa upp motorfordon,
7. skötsel, drift och underhåll av befintliga infiltrationsdammar för grundvatten på Tunåsen med tillhörande tekniska installationer och ledningar samt utsättning av nya observationsrör. Instängsling av infiltrationsdammar samt uppsättning av informationsskyltar och vägbom, under förutsättning att dessa åtgärder är föranledda av säkerhetsskäl. Nödvändiga maskiner och fordon får användas i samband med arbeten och varningsskyltar får sättas upp,
8. genomförande av geotekniska undersökningar med borrhandsvagn i syfte att undersöka lämpligheten för nya infiltrationsdammar. Undersökningar ska undvikas att genomföras under de delar av året då marken är fuktig,
9. jakträttsinnehavaren att sätta upp tillfälligt jaktorn, skylta eller snitsla, genomföra försiktig siktröjning av sly vid naturliga skjutgator samt att framföra lättare motordrivna fordon i terrängen för uttransport av fällt vilt, allt i samband med skydds jakt,
10. aktivitet kopplad till forskning eller undervisning såsom grävning av provgropar, utmärkning av provrutor, insamling av ryggradslösa djur eller liknande, detta så länge naturvärden inte skadas, efter godkännande av förvaltaren,
11. att genomföra fältundervisning och i samband med det samla in naturmaterial i undervisnings syfte eller att uppföra mindre kojor i samband med lek eller annan barnaktivitet,
12. att genomföra nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning, översvämning, oljeutsläpp och sjukvårds-, polis- eller räddningsåtgärder,
13. myndigheter inom totalförsvarets militära del att genomföra insatser när det gäller akut fara för miljö, människoliv eller akut hot mot Sveriges säkerhet,
14. övningar och bevakningar inom totalförsvarets militära del, som enbart involverar fordon med en tjänstevikt på mindre än 800kg och/eller personal till fots. Åtgärder som innefattar körning med fordon med en tjänstevikt på mer än 800 kg, ska föregås av samråd med reservatsförvaltaren,

15. att utföra normal skötsel av fastighetens mark såsom gräsklippning, skötsel av rabatter, beskärning av träd, borttagande av sly, nyplantering av solitära lövträd eller fruktträd och anläggande av mindre trädgårdsland, se bilaga 5. Detta under förutsättning att åtgärderna inte inkräktar på höga naturvärden och inte ger en privatiserande verkan. Nödvändiga maskiner och fordon får användas i samband med åtgärderna,
16. att ersätta byggnader i samma läge och av samma storlek under förutsättning att fastigheten i övrigt hålls allmänt tillgänglig, se bilaga 5,
17. att bedriva verksamhet i enlighet med arrendeavtal med kommunen, tills dess att avtalet upphör, se bilaga 6,
18. person med nedsatt rörelseförmåga att framföra eldriven rullstol eller permobil på anvisade leder och stigar.

Föreskrifternas ikraftträdande

Föreskrifterna träder i kraft tre veckor efter den dag då författningen publiceras i kommunens författningssamling.

Andra bestämmelser som gäller för området

Uppsala kommun vill erinra om att utöver naturreservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området. Av särskild betydelse för naturreservatets syften är bland annat:

- Hela naturreservatet ligger inom vattenskyddsområde, både inre och yttre skyddszon, där särskilda föreskrifter gäller bland annat angående användandet av bekämpningsmedel.
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kapitlet kulturmiljölagen (1988:950). Stora delar av Tunåsen samt delar av Röboåsen och Lötenkullen är inom gränsbestämt fornlämningsområde.
- 11 kap. miljöbalken finns bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar. För vattenverksamhet kan det krävas tillstånd eller anmälan. Grävning, muddring, sprängning, anläggande av bryggor, bortledning av ytvatten, markavvattning, dämning eller andra åtgärder inom vattenområde kan vara vattenverksamhet. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar finns också i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.
- Riksintressen ska skyddas mot påtaglig skada.
Riksintressen *inom* naturreservatet är:
 - Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar (C30), riksintresse för kulturmiljövård enligt 3 kap. miljöbalken.
 - Riksintresse för naturvård (Kungshögarna), enligt 3 kap. miljöbalken.
 Riksintressen *i anslutning till* naturreservatet:
 - Riksintresse för totalförsvaret, enligt 3 kap. miljöbalken.

- Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).
- I terrängkörningslagen (1975:1313) och terrängkörningsförordningen (1978:594) finns bestämmelser om körning i terräng med motordrivet fordon.
- Alla vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon är fredade enligt jaktlagen (1987:259), med undantag för sådan jakt som är tillåten enligt samma lag.
- Allemansrätten (inskriven i grundlagen sedan 1994) innebär en begränsad rätt för var och en att färdas över annans mark och tillfälligt uppehålla sig där. Med rätten följer krav på hänsyn och varsamhet mot natur och djurliv, mot markägare och mot andra människor ute i naturen.
- Generellt biotopskydd gäller för vissa mark- och vattenområden enligt 7 kap. 11 § miljöbalken tillsammans med 5 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken. Generellt biotopskydd gäller bland annat för alléer, åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar, öppna diken och småvatten i jordbruksmark.
- Enligt 3 kap. 9 § lagen om skydd av olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättsinnehavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledare efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand och att bevakningen inte kommer till stånd får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.
- En mindre yta i den södra spetsen av Tunåsen ligger inom ett markavvattningsföretag: Prästgårdens df, båtnadsområde och dike/vall.
- Enligt lag (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter, gäller enligt 1 § att hundar och katter ska hållas under sådan tillsyn och skötas på ett sådant sätt som med hänsyn till deras natur och övriga omständigheter behövs för att förebygga att de orsakar skador eller avsevärda olägenheter. Vidare gäller enligt 16 § att under tiden 1 mars-20 augusti ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att springa lösa i marker där det finns vilt. Under den övriga tiden av året ska hundar hållas under sådan tillsyn att de hindras från att driva eller förfölja vilt, när de inte används vid jakt.
- Vattenfall har flera befintliga markkablars inom naturreservatet, för vilka det finns servitut/ledningsrätt, se bilaga 3. I markkabelns närområde får inte markanvändningen ändras genom att exempelvis byggnad uppförs, parkeringsplats anläggs, stängsel sätts upp, upplag görs eller annan anläggning eller anordning uppförs så att befintliga markkablars bibehållande äventyras.

Upplysningar

Naturresevatetsbeslutet kungörs på Uppsala kommuns anslagstavla och kommer att finnas tillgängligt i kommunens författningssamling, på kommunens webbplats samt i Upsala Nya Tidning.

Uppsala kommun kan med stöd av 7 kap. 7 § andra stycket miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med reservatets syfte (7 kap. 26 § miljöbalken).

Föreskrifter under C, om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturresevatet, gäller omedelbart även vid överklagan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken.

Kommunen ska enligt 2 kap. 9 § miljötillsynsförordningen utöva tillsyn över att naturresevatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift kan kommunens tillsynsmyndighet enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Miljökvalitetsmål

Kommunen bedömer att en naturresevatetsbildning är förenlig med de nationella miljökvalitetsmålen. Naturresevatet bidrar till att uppfylla miljömålet Levande skogar, genom att gammal tallskog undantas från skogsproduktion och får att långsiktigt skydd. Naturresevatet bidrar också till miljökvalitetsmålen Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv.

Uppgifter om naturresevatet

Allmänt

Naturresevatet omfattar Lötenkullen, Röboåsen samt delar av Tunåsen och totalt uppgår arealen till 44 hektar. Området ligger cirka 2 km norr om Uppsala centrum och följer Uppsalaåsens sträckning mellan Bärbyleden i söder och Gamla Uppsala i norr. Området utgörs av en serie åskullar som är en del av Uppsalaåsen, en rullstensås som sträcker sig i nordsydlig riktning från Södertörn i Stockholms län, genom Uppsala och upp till Gävlebukten. Området är ett mycket viktigt grönstråk och rekreationsområde för befolkningen i norra delen av Uppsala, och åsen genomkorsas av ett stort antal vandrings-, cykel- och strövstigar. Över hälften av marken i föreslaget naturresevatet ägs av Uppsala kommun och det kommunala bolaget Uppsala arenor och fastigheter AB äger en fastighet på Röboåsen. Andra markägare i området är Statens fastighetsverk, Uppsala stift och Akademiförvaltningen.

Här finns höga biologiska värden framförallt kopplat till de öppna åspartierna. På de öppna åspartierna växer en torrbacksflora som bland annat innehåller kattfot, backsippa, låsbräken, backtimjan, backklöver och fältmalört. Dessa torrbackspartier finns framförallt på Tunåsen samt mindre fläckar på den övre delen av Lötenkullen.

Kärlväxterna på åsens torrbackar fungerar som värdväxter och nektar- och pollenkällor för många olika insektsarter, varav flera är rödlistade. Åsens lätta, sandiga jord är dessutom lämpad för grävande arter av till exempel vildbin och steklar. Mångfalden av potentiella värdväxter och den omväxlande mikrotopografin med blottad sand, inslag av fingrus och smågropar gör att det också finns en enorm mångfald av fjärilar och skalbaggar i de öppna markerna. Här finns en unik koncentration av torrmarkslevande fjärilar som sannolikt inte finns på ytterligare platser på denna breddgrad i Sverige. Förutom de öppna partierna innehåller åsen också mer eller mindre täta enbuskmarker, fuktiga och halvöppna betesmarker samt skogsmiljöer. I naturreservatet förekommer arter såsom mellanmätare *Phibalapteryx virgata*, brun mårfältsmätare *Epirrhoe pupillata*, flera arter av bastardsvärmare *Zygaena*, mjölkörtspinnare *Lemonia dumi*, signalarten myskbock *Aromia moschata*, cinnoberbagge *Cucujus cinnaberinus*, vintertagging *Irpicodon pendulus*, talticka *Porodaedalea pini* samt signalarterna blodticka *Meruliopsis taxicola* och grovticka *Phaeolus schweinitzii*.

Större delen av Tunåsen och östra delen av Röboåsen omfattas av ett gränsbestämt fornlämningsområde vilket innebär att inga ingrepp får göras utan tillstånd från Länsstyrelsen. Hela reservatet ingår också i ett riksintresse för kulturmiljövården, (C30: Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar).

Området är mycket välbesökt och nyttjas för olika typer av friluftsliv och rekreation. Det är det största sammanhängande grönområdet i den norra delen av Uppsala stad och har därför mycket stor betydelse för både rekreation, naturupplevelse och för skolor- och förskolors möjlighet att nå naturen. Det ligger också lättillgängligt för boende i norra delen av Uppsala, då flera gång- och cykelvägar leder hit från olika stadsdelar. Här kan man motionera, promenera, picknicken, åka skidor och pulka, rasta hunden, spela discgolf, orientera, leka, ha olika former av pedagogisk verksamhet och uppleva natur- och kultur. Många cykelpendlar också genom området.

Väster om området, på andra sidan om väg 600, är Uppsala flygflottilj beläget vars verksamhet tidvis skapar höga bullernivåer.

Administrativa data

Tabell 1 Administrativa data

Uppgift	Information
Naturreservatets namn	Gamla Uppsala åskullar
Kommun	Uppsala
Församling	Gamla Uppsala församling
NVR ID	2060865
Fastigheter	Gamla Uppsala 21:7, 21:29, 21:30, 21:44, 21:48, 21:55, 21:63, 21:73, 21:76, 74:3, 74:4, 74:8, 75:7, 80:4, 80:9, S:3
Markägare	Uppsala kommun, Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB, Statens fastighetsverk, Gustavianska stiftelsen vid Uppsala akademi och Prästlönetillgångarna i Uppsala stift.
Förvaltare	Uppsala kommun

Uppgift	Information
Fastighetsanknutna rättigheter	<p>Servitut och avtalservitut för kraftledningar, starkströmsanläggning, jordkabelstråk, meditationsplats och vägar; Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB, Uppsala kommun, Vattenfall Eldistribution AB, Uppsala pastorat.</p> <p>Ledningsrätt för starkström och telenät; Vattenfall Eldistribution AB, Skanova AB, Telia Company AB.</p> <p>Marksamfällighet; Uppsala kommun, Statens fastighetsverk, Uppsala kommun Skolfastigheter AB, Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB, Gustavianska stiftelsen vid Uppsala akademi med flera.</p> <p>Dikningsföretag; Uppsala kommun, Prästlönetillgångarna i Uppsala stift, Gustavianska stiftelsen vid Uppsala akademi, Statens fastighetsverk, Asbro AB.</p> <p>Distributionsbyggnad; Vattenfall Eldistribution AB.</p> <p>Jordbruksarrende och avtal om betestjänster samt lägenhetsarrende finns.</p>
Natura 2000	Reservatet berör inget Natura 2000-område.
Lägesbeskrivning	Reservatet är beläget söder om Gamla Uppsala mellan Vattholmavägen i öster, Bärbyleden (väg 55) i söder samt väg 600 i väster.
Gräns	Reservatet är markerat med skraffering på bifogad beslutskarta, bilaga 1 till beslutet.
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken (24).
Bedömningar	Naturvärdesobjekt i Uppsala kommun: Delar av Tunåsen och Löten kullen – klass 1. Delar av Tunåsen och Röboåsen – klass 2. Delar av Röboåsen och Tunåsen – klass 3 och 4.
Areal - naturreservat	44 ha
Markslag och naturtyp	<p>Öppen åsmiljö med naturlig torrbacksvegetation 1,6 ha</p> <p>Halvöppen åsmiljö med naturlig torrbacksvegetation 5,8 ha</p> <p>Trädklädd ås med ung skog (<40 år) 0,6 ha</p> <p>Trädklädd ås med medelålders skog (40–90 år) 6,6 ha</p> <p>Trädklädd ås med äldre skog (över 90 år) 8,8 ha</p> <p>Restaurerad öppen åsmiljö med åsgrus 4,0 ha</p> <p>Restaurerad öppen åsmiljö med näringsrik lerjord 3,3 ha</p> <p>Restaurerad halvöppen åsmiljö 2,5 ha</p> <p>Restaurerad åsmiljö med ung skog (<40 år) 2,7 ha</p> <p>Öppen gräsmark som betas/har betats 5,4 ha</p> <p>Gårdsmiljö och trädgård 1,2 ha</p> <p>Gammal åker 0,9 ha</p> <p>Övrig mark (väg, P-plats, etcetera) 0,6 ha</p>

Markanvändning och naturvärden

Skogsmark och trädklädd mark

Skogsmarken i reservatet är mestadels ung, området var i princip helt fritt från träd fram till slutet på 1800-talet. Då planterades Tunåsens sluttningar med träd, vilka står kvar än idag.

Gamla träd finns på Lötenkullen och tallarna där har blivit så gamla att de hyser höga naturvärden och utgör en viktig del av tallnätverket i Uppsala kommun. Träden nedanför kullen är ganska grova men inte så gamla, medan träden uppe på kullen är äldre. Flera rödlistade arter och signalarter knutna till grova tallar finns här. Tegelmästartomten har karaktär av gammal gårdsmiljö och grova lövträd samt en fruktträdgård med knotiga, ihåliga äppel- och päronträd. I övrigt är skogen ganska ung men påtagligt rik på olika arter av lövträd och buskar. Även oönskade och potentiellt invasiva arter förekommer. I de täta lövpartierna finns en del gamla enar och vidkroniga träd. Naturreservatet har en påtaglig rikedom av vidkroniga och relativt grova sälgar, som vuxit snabbt i de öppna grusmarkerna. Sälgarna är viktiga som födokälla för vårens tidiga vildbin och humlor.

Öppna åsmiljöer och gräsmarker

Det är framförallt de öppna åspartierna i reservatet som hyser de högsta biologiska värdena. Här växer en torrbacksflora som bland annat innehåller kattfot, backsippa, låsbräken, backtimjan, backklöver och fältmalört. Dessa torrbackspartier finns framförallt på Tunåsen (toppartiet, i öppna sluttningar och vid dammarna) samt mindre partier på den övre delen av Lötenkullen. Röboåsen har också, efter restaureringarna av de forna grus- och lertäkterna, återfått en stäppartad karaktär med en rik torrbacksflora och en mångfald av insekter.

Åskullarna inom naturreservatet avskogades mycket tidigt i historiskt perspektiv och djurhållningen längs åsen har sedan gjort att den öppna landskapstypen med dess typiska flora och fauna kunnat behållas. Det finns få andra platser i Sverige där man kan påvisa att marken varit öppen ängs- och betesmark i mer än tusen år.

Kärlväxterna på åsens torrbackar fungerar som värdväxter och nektar- och pollenkällor för många olika insektsarter, varav flera är rödlistade. Åsens lätta, sandiga jord är dessutom lämpad för grävande arter av till exempel vildbin och steklar.

Mångfalden av potentiella värdväxter och den omväxlande mikrotopografin med blottad sand, inslag av fingrus och smågropar gör att det också finns en enorm mångfald av fjärilar och skalbaggar i de öppna markerna. Åskullarna har en unik koncentration av torrmarkslevande fjärilar som sannolikt inte finns på ytterligare platser på denna breddgrad i Sverige.

Inom naturreservatet finns även öppen mark som inte är av åskaraktär. Den tidigare sjön Myrby träsk nedanför Tunåsen utgörs av frisk, öppen gräsmark som har betats med kor från 2003 och i många år framåt. På östra sidan av Tunåsen samt runt dammen vid Röboåsen finns också betesfällor.

Friluftsliv

Området är mycket välbesökt och nyttjas för olika typer av friluftsliv och rekreation. Det är det största sammanhängande grönområdet i den norra delen av Uppsala stad och har därför mycket stor betydelse för både rekreation, naturupplevelse och för skolor- och förskolors möjlighet att nå naturen. Det ligger också lättillgängligt för boende i norra delen av Uppsala, då flera gång- och cykelvägar leder hit från olika stadsdelar. Här kan man motionera, promenera, picknicken, åka skidor och pulka, rasta hunden, spela discgolf, orientera, leka, ha olika former av pedagogisk verksamhet och uppleva natur- och kultur. Största andelen besökare är närboende, men det är även ett viktigt helgbesöksmål för en bredare grupp Uppsalabor. I området finns flera besöksvärda målpunkter såsom utsiktsplatserna på Röboåsen, Lötenkullen och Tunåsen, utegymmet och naturlekplatsen vid Röboåsen, rastplatsen vid Tegelmästarträdgården samt smultronstället² och meditationsplatsen på Tunåsen. Pilgrimsleden Eriksleden, en av Uppsalas Linnéstigar, motionsslungan Røbospåret och banvallspromenaden går genom/till området.

Områdets friluftsvärden är kopplade till åsen och det stora utbudet av möjliga aktiviteter. Här kan besökare vandra genom den geologiskt-, biologiskt- och kulturhistoriskt intressanta åsmiljön och komma upp på höjder med vidsträckt utsikt över landskapet. Utsikten ger en upplevelse av ett historiskt landskap med olika årsringar.

Det nät av stigar som genomkorsar området på alla ledder vittnar om att många rör sig både nedanför och uppe på åsen. En vandring i naturreservatet ger en känsla av rymd och många utblickar över det öppna landskapet. Naturens variation och artrikedom förstärker naturupplevelsen. De blomrika torrbackarna är mycket populära utflyktsmål under vår och sommar. Den skogsklädda delen av åsen skapar omväxling och skogskänsla.

Kulturmiljö

Området har varit centralt i regionen sedan bronsåldern vilket innebär att det finns ett stort antal lämningar och miljöer såsom gravfält, boplatsområden och spår av markanvändning som tillsammans speglar det förhistoriska samhället. Det öppna odlingslandskapet berättar om Uppsalaslättens betydelse som Upplands mest framstående jordbruksområde där markanvändningen tillsammans med bebyggelse speglar ett jordbruk med rötter i förhistorisk tid. Då området har betats och hävdats sedan bronsåldern har en unik flora skapats här.

Kommunikationerna från det centrala Gamla Uppsala ut i landet var av stor betydelse och de naturgivna lederna var här gynnsamma. Den rika fornlämningsmiljön vid Gamla Uppsala kan ses som ett historiskt dokument som berättar om framväxten av Svea rike. Vid sidan av vattenfarlederna var de torra åsarna utmärkta kommunikationsstråk. De viktigaste färdvägarna har följt Uppsalaåsen och Vaksalaåsen i nord-sydlig riktning. I området är det möjligt att följa hur landhöjningen skapat förutsättningar för en successiv kolonisation av området och framväxten av en av Sveriges mest betydande centralbygder.

² Ett Smultronställe är ett utflyktsmål med höga natur- och friluftsvärden som är trevligt och lättillgängligt för besökare. Det finns cirka 50 smultronställen i länet.

Tunåsen var fram till sekelskiftet 1800/1900 hundra i stort sett trädöst vilket gav och ger delvis även idag ett öppet och överblickbart landskap från åsen. På Tunåsens topp står en mir³, uppförd på 1880-talet. Den användes för att rikta in optiska instrument vid Uppsala observatorium och utgörs av ett järnmärke.

Naturreservatet har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och flera intressanta fornlämningar. Nästen hela Tunåsen samt den östra delen av Röboåsen är ett gränsbestämt fornlämningsområde (RAÄ-nummer Uppsala 586:1) vilket innebär att inga åtgärder får göras utan tillstånd från Länsstyrelsen. En fossil åker finns ovanför Lötenkullen. Naturreservatet ingår också i riksintresse för kulturmiljövården (C30: Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar) och inom kommunala kulturmiljöer för land och stad, Björklingeåns och Fyrisåns dalgångar som en värdekärna.

Det är fortsatt viktigt att bevara och inte skada de lämningar som finns bevarade och tillkomna efter 1850 inom naturreservatet. Sikten mot Uppsala gamla kyrka ska upprätthållas och även övriga utblickar som är värdefulla för att förstå och uppleva landskapet.

Ärendets beredning

Kommunens översiktsplan från 2016 anger området kring Gamla Uppsala åskullar som ett grönt område, grönt stråk och viktigt grundvattenavsnitt. Delar av Tunåsen är också utpekade som riksintresse för naturvård (Kungshögarna).

Kommunstyrelsen beslutade den 16 juni 2021 att initiera naturreservatsbildning för Röboåsen-Tunåsen. Bakgrunden till beslutet var kommunens övergripande styrdokument för 2021, Mål och budget, som angav att fler naturreservat ska bildas och kompensatoriska naturvårdsåtgärder utföras vid markexploateringar. Ökade ansträngningar ska göras för att skydda värdefull natur, skydda grund- och dricksvatten, säkerställa ekosystem och gynnsam bevarandestatus för hotade arter samt för att bevara, utveckla och stärka ekologiska samband i landskapet. Livsmiljöer för olika arter ska utvecklas och nyskapas i syfte att stärka den biologiska mångfalden i stadsmiljö och på landsbygden. Fler tätortsnära natur- och friluftsområden ska skyddas som naturreservat.

Kommunstyrelsen beslutade i samband med initieringen att överlämna ärendet till Plan- och byggnadsnämnden.

Ärendet har beretts av stadsbyggnadsförvaltningen. Skötselplanen har tagits fram av Upplandsstiftelsen på uppdrag av Uppsala kommun.

Plan- och byggnadsnämnden beslutade om samråd av förslag till naturreservat den 15 december 2022. Förslag till beslut och skötselplan har under tiden 9 januari till 9 mars 2023 varit ute på samråd till berörda myndigheter, sakägare, ideella föreningar med flera och på internremiss inom den kommunala förvaltningen. Detta i enlighet med 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. Samrådet har sammanställts i en särskild samrådsredogörelse, där inkomna synpunkter och bemötande av synpunkter framgår. Förändringar efter samråd kan sammanfattas i

³ Mir är ett siktmärke i meridianen uppställt i närheten av ett astronomiskt passageinstrument.

förtydliganden i beslutshandling och skötselplan samt justeringar av och tillägg till reservatsföreskrifter.

Stadsbyggnadsförvaltningens bedömning och motivering

Bildandet av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar innebär att ett viktigt natur- och friluftsområde i de tätbebyggda delarna av Uppsala stad får ett ändamålsenligt skydd. Vidare skyddas ett viktigt stråk för friluftslivet och de ekologiska sambanden. Uppsala kommun bedömer att bildande av ett naturreservat för Gamla Uppsala åskullar är förenligt med kommunens översiktsplan.

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att kommunfullmäktige i Uppsala kommun beslutar om att inrätta naturreservatet Gamla Uppsala åskullar enligt upprättade handlingar.

Särskilda avvägningar

Nya infiltrationsdammar för dricksvattenförsörjning

Det är viktigt att på sikt säkerställa dricksvattenförsörjningen för en växande befolkning i Uppsala, det är ett påtagligt allmänt intresse. En utökning av antalet infiltrationsdammar för dricksvatten på Tunåsen kommer med stor sannolikhet att aktualiseras. De natur- och friluftsvärden som naturreservatet avser att skydda är samtidigt också ett påtagligt allmänt intresse. Gamla Uppsala åskullar har sådana värden att de bäst skyddas långsiktigt genom naturreservatsbildning bland annat för att nödvändiga skötselåtgärder ska kunna genomföras. Vid en utökning av antalet infiltrationsdammar för dricksvattenförsörjning kan en avvägning mellan motstående allmänna intressen bli nödvändig. En sådan avvägning kräver ett gediget underlag med relevanta utredningar.

Tillståndsprovning för nya infiltrationsdammar för stadens dricksvattenförsörjning har införts i naturreservatsföreskrifterna mot bakgrund av behovet av att utreda rimliga lokaliseringar inom naturreservatet som ger minsta möjliga påverkan på de värden som naturreservatet är menat att skydda. Syftet är inte att hindra nya infiltrationsdammar som behöver uppföras, men när val av plats för nya infiltrationsdammar görs så behöver även naturvärden vägas in i val av lokalisering. Stor vikt bör läggas på att välja en plats som minimerar intrång i höga naturvärden och som minimerar ianspråktagande av tidigare opåverkade delar av åsen. Det ska påvisas att behovet inte kan tillgodoses utanför områden inom naturreservatet som har höga naturvärden.

För att beslutet om naturreservatet inte påtagligt ska försvåra en framtida utbyggnad av nya infiltrationsdammar för dricksvatten görs anläggandet av dessa tillståndspliktigt, istället för dispenspliktigt, i enlighet med vad som föreskrivs ovan i naturreservatsföreskrift A10. Inom ramen för provningen av tillståndet kommer det finnas förutsättningar att presentera en fullständig lokaliseringsutredning, en utredning som inte är framtagen i sin helhet vid bildandet av naturreservatet. I samband med tillståndsprocessen gentemot naturreservatets föreskrifter måste det också påvisas att åtgärden kan vidtas utan att påverka naturreservatets syfte i stort.

Härigenom bedömer kommunen att beslutet om att inrätta ett naturreservat inte påtagligt försvårar en utbyggnad av nya infiltrationsdammar för dricksvatten. Denna bedömning tar delvis sin utgångspunkt i ett liknande fall som genomgått regeringsprövning (M2021/02484).

Observera att anläggandet av nya infiltrationsdammar sannolikt också är tillståndspliktig vattenverksamhet enligt 11 kapitlet miljöbalken och kan kräva tillstånd enligt 2 kapitlet kulturmiljölagen.

Försvarsmaktens intressen i området

Naturreservatet Gamla Uppsala åskullar ligger i direkt anslutning till Uppsala flottilflygplats, på andra sidan väg 600, strax utanför riksintresset för totalförsvarets militära del Uppsala flottilflygplats ((TM0020)). Ungefär hälften av naturreservatet ligger inom påverkansområdet för buller för flygflottiljen. Detta innebär att området är starkt påverkat av buller från flygtrafiken på flygflottiljen. Trots detta är området idag och har sedan en längre tid varit ett välbesökt och välkänt friluftsområde. Området är det största sammanhängande grönområdet i den norra delen av Uppsala stad och har därför mycket stor betydelse för både rekreation, naturupplevelser och för skolor- och förskolors möjlighet att nå naturen. Sammantaget visar detta att området fungerar och är av stor betydelse för både rekreation och naturupplevelser trots den bullriga ljudmiljön. Uppsala kommun gör därför bedömningen att bullerstörningarna från flygflottiljen inte är något hinder för rekreation och friluftsliv i området. Uppsala kommun bedömer vidare att det är av stor vikt att Gamla Uppsala åskullar skyddas från exploatering och att området kan skötas och förvaltas på ett samordnat sätt till gagn för både friluftslivet och naturvärden. Detta bidrar till att området kan fortsätta fylla sin funktion som ett viktigt grön- och rekreationsområde för de boende i norra delen av Uppsala. Uppsala kommun är medveten om att bullerstörningarna från flygflottiljen kommer att fortsätta och kanske även öka med tiden, men bedömer alltså trots detta att det finns ett stort värde i att området får skydd som naturreservat. Naturreservatets naturvärden bedöms heller inte vara i konflikt med Försvarsmaktens verksamhet då naturvärdena i området framförallt är associerade med de öppna åspartierna som hyser värdefull torrbacksflora och därtill rikt insektsliv. Dessa värden påverkas inte av buller. Kommunen bedömer därför att Försvarsmaktens bullrande verksamhet inte står i konflikt med naturreservatets syfte.

Försvarsmakten bedriver övningar och bevakningar i området vilket inte står i konflikt med naturreservatets syfte enligt stadsbyggnadsförvaltningen bedömning. En viss störning av markvegetationen är helt nödvändig för att upprätthålla åskullarnas naturvärden. Frånvaro av markstörning gör att växttäcknet sluter sig, förna ansamlas, högväxta arter och gräs tar över och marken blir kallare. Allt detta sammantaget är mycket ogynnsamt för floran och insekterna. I skötselplanen förslås möjliga lösningar på hur markstörningarna kan öka i de öppna åsmiljöerna. Därför bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det som positivt att Försvarsmakten bedriver vissa övningar och bevakningar i området.

För att beslutet om naturreservatet inte påtagligt ska försvåra Försvarsmaktens verksamhet har undantag från naturreservatsföreskrifterna skrivits in i beslutet. Undantagen ger Försvarsmakten möjligheter att öva med markpersonal och lättare fordon utan tillstånd/dispens/samråd och tyngre fordon efter samråd, se naturreservatsföreskrift D14, samt att genomföra skarpa insatser helt utan hinder, se naturreservatsföreskrift D13.

Härigenom bedömer kommunen att beslutet om att inrätta naturreservatet inte påtagligt försvårar för Försvarsmakten att bedriva, och utveckla sin verksamhet vid Uppsala flottiljflygplats. Vidare bedömer kommunen att inrättande av naturreservatet inte medför påtaglig skada på riksintresset Uppsala flottiljflygplats (TM0020), för totalförsvarets militära del.

Intresseprövning och överensstämmelse med miljömålen

Uppsala kommun finner att beslutet om att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar är väl förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurser i enlighet med 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. Kommunen bedömer att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken.

Beslutet bidrar till att uppfylla de nationella miljö kvalitetsmålen Ett rikt växt- och djurliv, Levande skogar, Grundvatten av god kvalitet och God bebyggd miljö.

Enskilda intressen som berörs är marksamfällighet, arrenden, skötselavtal, servitut och avtals servitut, ledningsrätter, dikningsföretag och distributionsbyggnader vilka begränsas marginellt i naturreservatsbestämmelserna.

Kommunen finner att det finns starka allmänna skäl för att inrätta naturreservatet Gamla Uppsala åskullar. Kommunen finner vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken att det finns skäl för att skydda och bevara områdets friluft- och naturvärden och att besluta om att bilda naturreservat, att förordna om föreskrifter för att skydda området samt att fastställa upprättad skötselplan.

Hur man överklagar

Den som vill överklaga kommunfullmäktiges beslut ska göra det skriftligt genom besvär till länsstyrelsen. Överklagandehandlingen ska dock lämnas in till kommunledningskontoret som vidarebefordrar ärendet till länsstyrelsen, om den har kommit in i rätt tid. Överklagandet ska ha kommit in inom tre veckor räknat från den dag beslutet kungjordes i ortstidning. Handlingarna skickas till: Kommunledningskontoret i Uppsala kommun, 753 75 Uppsala, alternativt via e-post till kommunledningskontoret@ uppsala.se.

Sändlista

Sakägare

Särskild lista

Övriga

Länsstyrelsen, Uppsala län, [uppsala@lansstyrelsen.se](mailto: uppsala@lansstyrelsen.se)

Skogsstyrelsen, [skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se](mailto: skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se)

Naturvårdsverket, [registrator@naturvardsverket.se](mailto: registrator@naturvardsverket.se)

Riksantikvarieämbetet, [registrator@raa.se](mailto: registrator@raa.se)

Försvarsmakten, [exp-hkv@mil.se](mailto: exp-hkv@mil.se)

Sveriges Geologiska undersökning, [sgu@sgu.se](mailto: sgu@sgu.se)

Miljöförvaltningen, Uppsala kommun, [miljoforvaltningen@uppsala.se](mailto: miljoforvaltningen@uppsala.se)

Stadsbyggnadsförvaltningen, Avdelning gata park natur, Egen regi Drift

Upplandsmuseet, [info@upplandsmuseet.se](mailto: info@upplandsmuseet.se)

Naturskyddsföreningen i Uppsala län, [uppsala.krets@naturskyddsforeningen.se](mailto: uppsala.krets@naturskyddsforeningen.se)

Entomologiska föreningen i Uppland, [thomas.perssonvinnersten@gmail.com](mailto: thomas.perssonvinnersten@gmail.com)

Upplands botaniska förening, [upplands.botaniska.forening@gmail.com](mailto: upplands.botaniska.forening@gmail.com)

Upplands Ornitologiska Förening, [info.uof@gmail.com](mailto: info.uof@gmail.com)

Friluftsförbundet i Uppsala, [uppsala@friluftsframjandet.se](mailto: uppsala@friluftsframjandet.se)

Svenska Linnésällskapet, [info@linnaeus.se](mailto: info@linnaeus.se)

Gamla Upsala hembygdsförening, [gamlaupsalahf@gmail.com](mailto: gamlaupsalahf@gmail.com)

Bilagor

Bilaga 1	Beslutskarta och översiktskarta
Bilaga 2	Föreskriftskarta- nyanläggning eller återställning av våtmarker
Bilaga 3	Föreskriftskarta- befintliga markkablar
Bilaga 4	Föreskriftskarta- damm på Röboåsen
Bilaga 5	Föreskriftskarta D15 och D16
Bilaga 6	Föreskriftskarta D17
Bilaga 7	Skötselplan

Bilaga 1

Beslutskarta och översiktskarta

Tillhör beslut för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar dnr PBN 2023-0050 och KSN-2021-01236.

Figur 1 Gräns för naturreservatet.

Bilaga 2

Föreskriftskarta- nyanläggning eller återställning av våtmarker

Tillhör beslut för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar dnr PBN 2023-0050 och KSN-2021-01236.

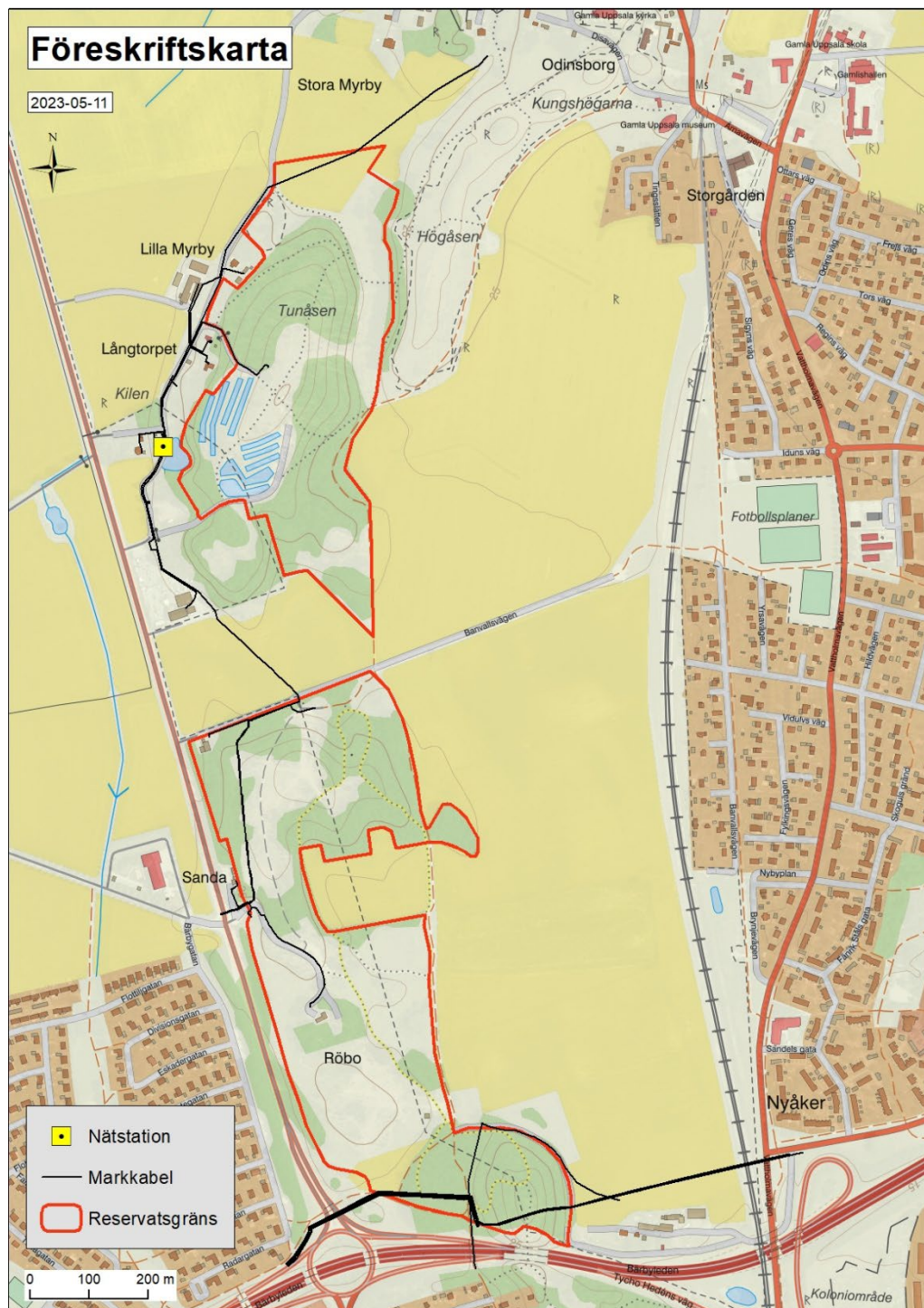

Figur 2 Område för nyanläggning eller återställning av våtmarker inom öppen gräsmark, föreskrift A9 och B11.

Bilaga 3

Föreskriftskarta- befintliga markkablär

Tillhör beslut för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar dnr PBN 2023-0050 och KSN-2021-01236.

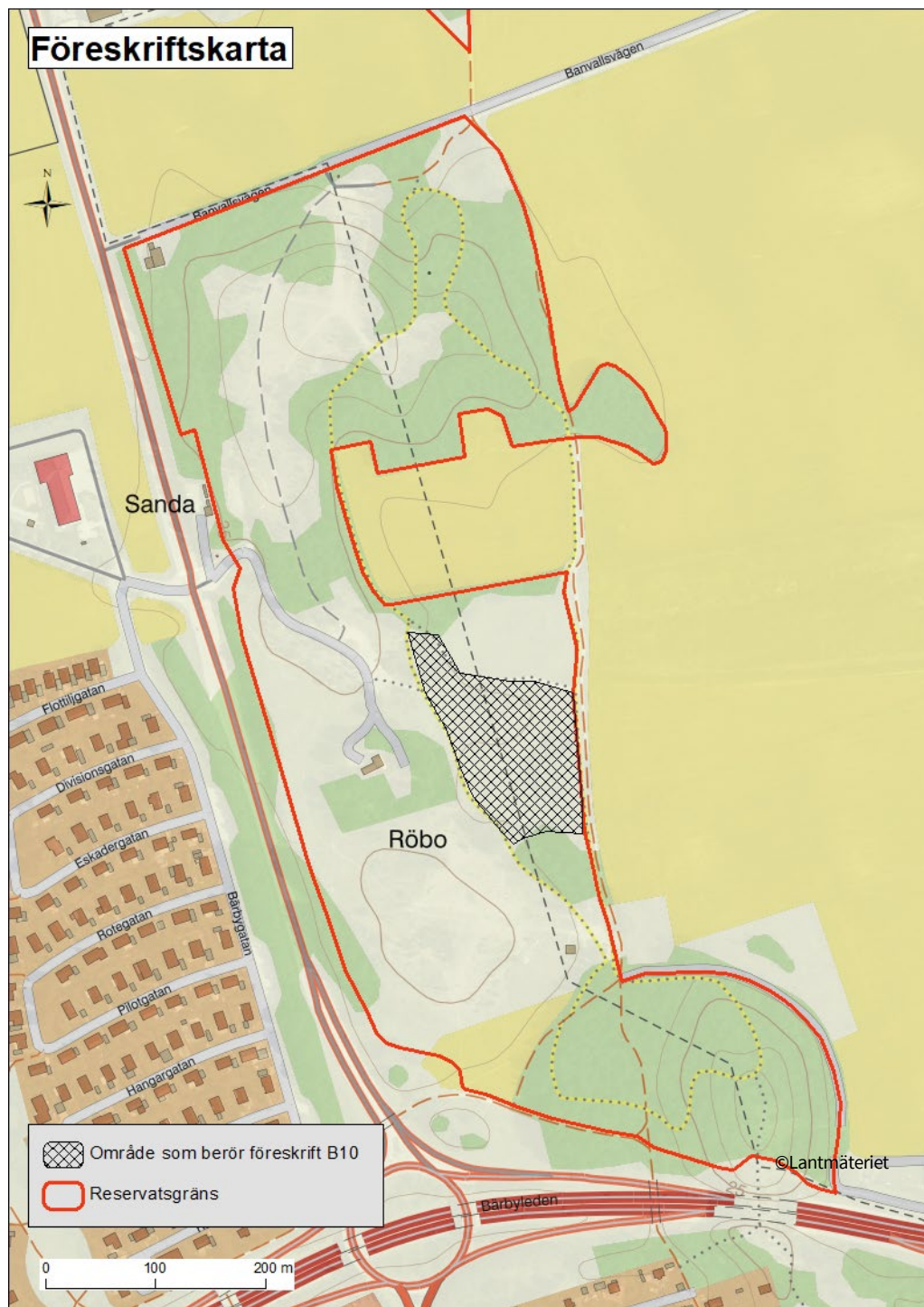

Figur 3 Vattenfalls befintliga markkablär inom naturreservatet.

Bilaga 4

Föreskriftskarta – damm på Röboåsen

Tillhör beslut för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar dnr PBN 2023-0050 och KSN-2021-01236.

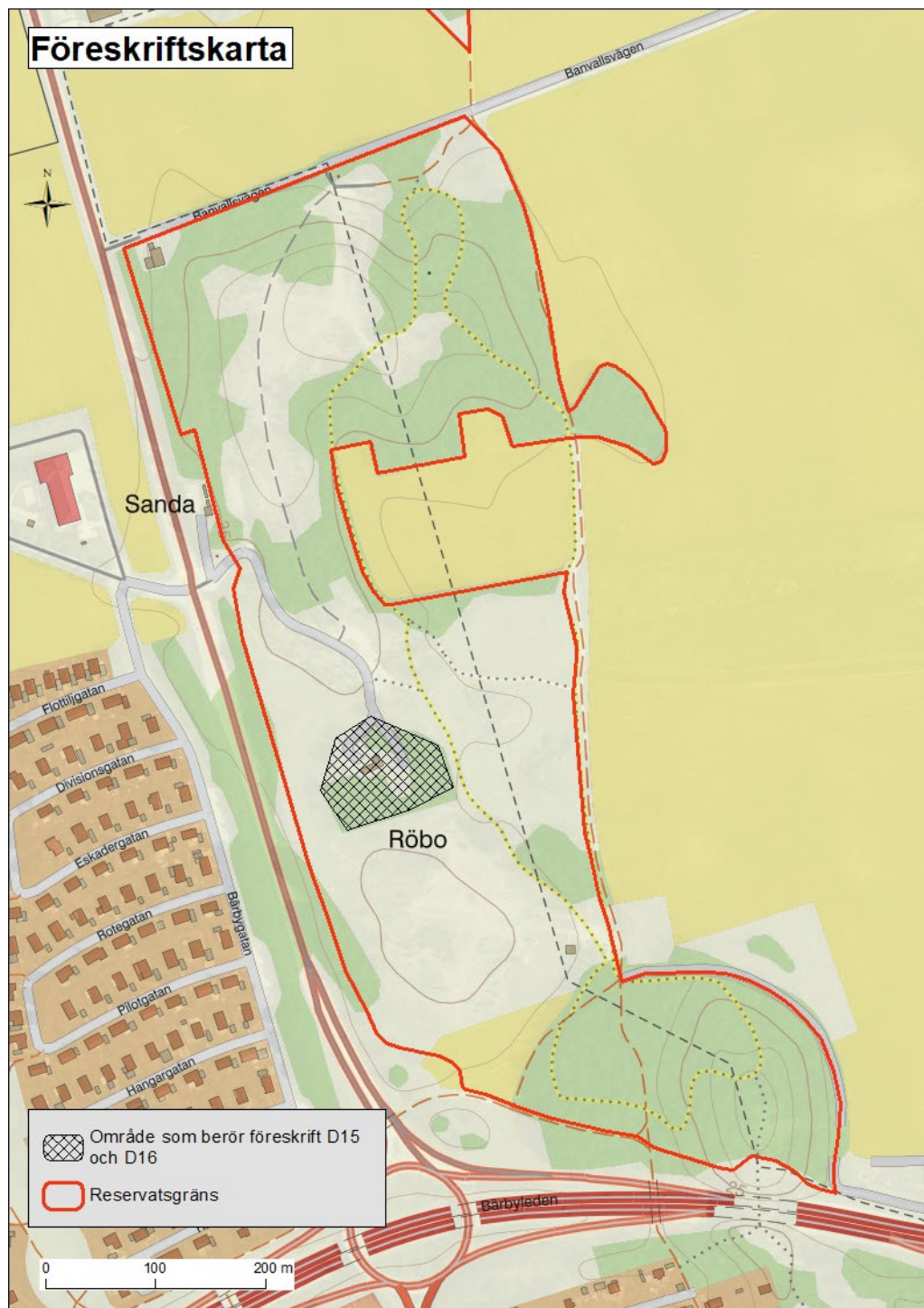

Figur 4 Område med damm på Röboåsen som får rensas och underhållas, föreskrift B10.

Bilaga 5

Föreskriftskarta D15 och D16

Tillhör beslut för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar dnr PBN 2023-0050 och KSN-2021-01236.

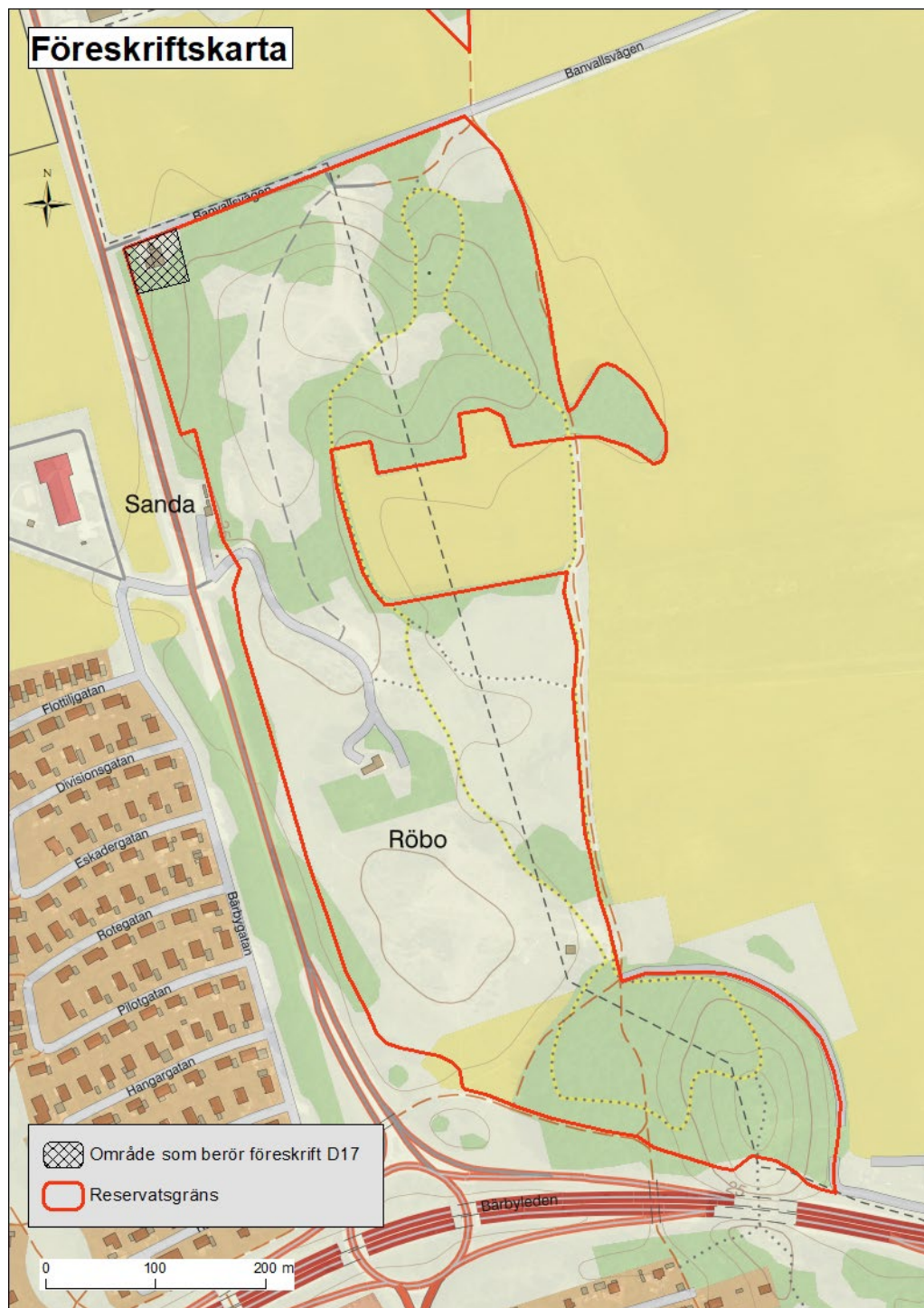

Figur 5 Område där normal skötsel av fastighetens mark får göras och byggnader får ersättas, berör föreskrift D15 och D16.

Bilaga 6

Föreskriftskarta D17

Tillhör beslut för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar dnr PBN 2023-0050 och KSN-2021-01236.

Figur 6 Område där verksamhet, som har arrendeavtal med kommunen, får bedrivas utan hinder av A- och C-föreskrifterna tills dess att avtalet upphör, berör föreskrift D17.

Bilaga 7

Skötselplan

Tillhör beslut för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar dnr PBN 2023-0050 och KSN-2021-01236.

Diarienummer:
PBN-2023-00050
KSN-2021-01236

Skötselplan för naturreservatet Gamla Uppsala åskullar, Uppsala kommun

Innehåll

Skötselplanens syfte	3
Naturresevatets syfte	3
Beskrivningsdel	4
Administrativa data	4
Beskrivning av området	5
Historisk markanvändning	6
Biologiska värden	10
Fornlämningar och kulturhistoriska lämningar	18
Grundvatten och geologiska värden	19
Friluftsvärden	19
Plandel.....	22
Övergripande mål och skötsel.....	22
Generella riktlinjer, naturmiljöer	22
Generella riktlinjer, friluftsliv och tillgänglighet	29
Generella riktlinjer, forn- och kulturlämningar	30
Skötselområden.....	31
Skötselområde naturmiljö 1: Tunåsen	31
Skötselområde naturmiljö 2: Röboåsen	42
Skötselområde naturmiljö 3: Lötenkullen	52
Friluftsområde 1: Tunåsen.....	55
Friluftsområde 2: Röboåsen och Lötenkullen	59
Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder	63
Gränsmarkering och skyltning	64
Tillsyn och förvaltning	65
Uppföljning.....	65
Källförteckning	66
Rapporter.....	66
Digitala källor	67
Personliga kontakter	67
Bilagor	67
Bilaga 1 Skötselområden naturmiljö	68
Bilaga 2 Friluftsområden	69
Bilaga 3 Naturvårdsintressanta arter	70

Skötselplanens syfte

Skötselplanen ger anvisningar om hur naturreservatet ska förvaltas för att tillgodose reservatets syfte. Skötselplanen utgör ett praktiskt program för förvaltning, planering och genomförande av skötselåtgärder samt för dokumentation och uppföljning av bevarandemål.

Skötselplanen är framtagen av Upplandsstiftelsen. Foton är tagna av Upplandsstiftelsen, såvida inget annat anges.

Texter och skötselåtgärder i denna skötselplan baseras delvis på rapporten *Skötselplan för Gamla Uppsala, Tunåsen, Röboåsen och Lötenkullen, Länsstyrelsens meddelandeserie 2012:06*.

Naturreservatets syfte

Syftet med naturreservatet är att för framtiden säkerställa ett större sammanhängande tätortsnära friluftsområde i norra delen av Uppsala, att bevara och utveckla livsmiljöer för biologisk mångfald och för skyddsvärda arter samt tillgängliggöra de kulturmiljöer som finns i området.

En precisering av syftet är att förstärka och utveckla den viktiga grönstrukturen kring åskullarna i Gamla Uppsala, såväl ur ett friluftperspektiv som ur ett naturvårdsperspektiv. Naturreservatet ska förena möjligheten att bevara och uppleva områdets rika kulturmiljövärden med upprätthållande och utvecklande av en hög biologisk mångfald och en stor variation i naturmiljöer. Områdets naturvärden i form av blomrika öppna åsmiljöer med rik insektsfauna, fuktiga betesmarker, gammal tallskog och lövskogar ska med riktad skötsel bevaras och ökas. Naturreservatets värden för friluftslivet ska upprätthållas och utvecklas så att upplevelsevärdena stärks. Besökare ska kunna bedriva olika typer av friluftslivsaktiviteter och pedagogisk verksamhet i värdefull natur och uppleva naturmiljöer, biologisk mångfald, kulturmiljövärden och estetiska värden.

Syftet ska uppnås genom att

- arealen öppen åsmiljö bibehålls och utökas,
- livsmiljöer för hotade och skyddsvärda arter förstärks, framförallt insekter knutna till öppna sand- och grusmiljöer,
- kulturmiljöerna sköts så att både kultur- och naturvärden upprätthålls och tillgängligheten till och kunskapen om både kultur- och naturvärden främjas,
- förbjuda skogsbruk,
- förbjuda exploaterande verksamheter,
- naturreservatet förvaltas så att det är attraktivt och lättillgängligt för besökare och att det finns möjlighet att bedriva olika typer av friluftslivsaktiviteter samt pedagogisk verksamhet i området.

Beskrivningsdel

Administrativa data

Uppgift	Information
Naturresevatets namn	Naturresevatet Gamla Uppsala åskullar
Kommun	Uppsala
Församling	Gamla Uppsala församling
NVR ID	2060865
Fastigheter	Gamla Uppsala 21:7, 21:29, 21:30, 21:44, 21:48, 21:55, 21:63, 21:73, 21:76 74:3, 74:4, 74:8, 75:7, 80:4, 80:9, S:3
Markägare	Uppsala kommun, Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB, Statens fastighetsverk, Gustavianska stiftelsen vid Uppsala akademi och Prästlönetillgångarna i Uppsala stift.
Förvaltare	Uppsala kommun
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut och avtalservitut för kraftledningar, starkströmsanläggning, jordkabelstråk, meditationsplats och vägar; Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB, Uppsala kommun, Vattenfall Eldistribution AB, Uppsala pastorat. Ledningsrätt för starkström och telenät; Vattenfall Eldistribution AB, Skanova AB, Telia Company AB. Marksamfällighet; Uppsala kommun, Statens fastighetsverk, Uppsala kommun Skolfastigheter AB, Uppsala kommun Arenor och Fastigheter AB, Gustavianska stiftelsen vid Uppsala akademi med flera. Dikningsföretag; Uppsala kommun, Prästlönetillgångarna i Uppsala stift, Gustavianska stiftelsen vid Uppsala akademi, Statens fastighetsverk, Asbro AB. Distributionsbyggnad; Vattenfall Eldistribution AB. Jordbruksarrende och avtal om betestjänster samt lägenhetsarrende finns.
Natura 2000	Naturresevatet berör inget Natura 2000-område.
Lägesbeskrivning	Naturresevatet är beläget söder om Gamla Uppsala mellan Vattholmavägen i öster, Bärbyleden (väg 55) i söder samt väg 600 i väster.
Gräns	Naturresevatet är markerat med skraffering på beslutskarta, bilaga 1 till beslutet.
Naturgeografisk region	Svealands sprickdalsterräng med lerslättdalar och sjöbäcken (24).
Bedömningar	Naturvärdesobjekt i Uppsala kommun: Delar av Tunåsen och Löten kullen – klass 1. Delar av Tunåsen och Röboåsen – klass 2. Delar av Röboåsen och Tunåsen – klass 3 och 4.
Areal - naturresevat	44 ha

Uppgift	Information
Markslag och naturtyp	<p>Öppen åsmiljö med naturlig torrbacksvegetation 1,6 ha</p> <p>Halvöppen åsmiljö med naturlig torrbacksvegetation 5,8 ha</p> <p>Trädklädd ås med ung skog (<40 år) 0,6 ha</p> <p>Trädklädd ås med medelålders skog (40–90 år) 6,6 ha</p> <p>Trädklädd ås med äldre skog (över 90 år) 8,8 ha</p> <p>Restaurerad öppen åsmiljö med åsgrus 4,0 ha</p> <p>Restaurerad öppen åsmiljö med näringsrik lerjord 3,3 ha</p> <p>Restaurerad halvöppen åsmiljö 2,5 ha</p> <p>Restaurerad åsmiljö med ung skog (<40 år) 2,7 ha</p> <p>Öppen gräsmark som betas/har betats 5,4 ha</p> <p>Gårdsmiljö och trädgård 1,2 ha</p> <p>Gammal åker 0,9 ha</p> <p>Övrig mark (väg, P-plats, etcetera) 0,6 ha</p>

Beskrivning av området

Gamla Uppsala åskullars naturreservat är beläget ca 3 km norr om Uppsala centrum och följer Uppsalaåsens sträckning mellan Bärbyleden i söder och Gamla Uppsala i norr. Området utgörs av tre åskullar som benämns, från norr till söder; Tunåsen, Röboåsen och Lötenkullen. Kullarna är en del av Uppsalaåsen, en rullstensås som sträcker sig i nordsydlig riktning från Södertörn, genom Uppsala och upp till Gävlebukten. Åsen och åskullarna bildades i slutet av den senaste istiden genom att isälvsmaterial avsattes i smältvattnet vid istäckets rand.

Gamla Uppsala, som är en av Sveriges kulturhistoriskt viktigaste platser, är beläget strax norr om naturreservatet och ger hela området en stark kulturhistorisk prägel. Större delen av Tunåsen samt östra delen av Röboåsen och delar av Lötenkullen är ett gränsbestämt fornlämningsområde och därmed skyddat enligt kulturmiljölagen, vilket innebär att inga åtgärder får göras som kan skada kulturmiljön. Hela naturreservatet ingår också i ett riksintresse för kulturmiljövården; C30: Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar.

Tunåsen, den nordligaste av kullarna, är den kraftigaste åsavlagringen inom naturreservatet; den höjer sig ca 30 m över omgivningen. På toppen finns en utsiktsplattform från vilken man har milsvida utsikt över staden och slätten. Den långa kontinuiteten av öppen sand- och grusmark har gett förutsättningar för en mångfald av växter och insekter. Även om Tunåsens ursprungliga morfologi har skadats av både täktverksamhet, militära anläggningar och trädplanteringar finns delar kvar med en ursprunglig, och mycket artrik, flora och fauna. En stor del av Tunåsen är sedan 2005 avsatt som kyrkreservat. På Tunåsens sydvästsluttning finns flera infiltrationsdammar som utgör en del i stadens dricksvattenförsörjning.

Röboåsen är den del av åskullarna som påverkats mest av mänsklig verksamhet genom grustäkt. Här låg tidigare också ett tegelbruk. Genom storskaliga restaureringar har Röboåsen delvis återfått sin tidigare geomorfologiska struktur och nu finns det åter en stor mångfald av insekter och växter i de öppna sandmiljöerna.

Lötenkullen är den sydligaste av åskullarna. Även denna kulle är kraftigt påverkad av äldre tiders sand- och grustäkt men här finns också gamla, grova tallar och solbelysta torrbackar.

Både Tunåsen, Röboåsen och Lötenkullen har under lång tid nyttjats som betesmark och ingått i betesallmanningen Gamla Uppsalalöten. Området var fram till slutet på 1800-talet en öppen hedmark. Sedan dess har omfattande förändringar av markanvändningen, bland annat genom grus- och lertäkt, trädplantering, åkerbruk och bebyggelse, skapat dagens landskap.

På några platser, bland annat på Tunåsens topparti, finns fortfarande hävdgynnad vegetation kvar i form av torräng i kombination med ljunghed.

Många sällsynta växter och insekter trivs i de öppna och sandiga miljöer som isälvsavlagringarna har gett upphov till. Höga naturvärden kopplade till sådana torrbackar finns på alla tre åsar i området, från Lötenkullen i söder till Tunåsen i norr.

Inom naturreservatet finns även öppen mark som inte är av åskaraktär. Den tidigare sjön Myrby träsk nedanför Tunåsen utgörs av frisk, öppen gräsmark som har betats med kor från 2003 och i många år framåt. På östra sidan av Tunåsen samt runt dammen vid Röboåsen finns också betesfällor.

Området utgör även ett mycket viktigt grönstråk och rekreationsområde för befolkningen i norra delen av Uppsala, och åskullarna genomkorsas av flera vandrings-, cykel- och strövstigar.

Figur 1. Åskullarna inom naturreservatet.

Historisk markanvändning

Åskullarna inom naturreservatet är en del av Uppsalaåsen som bildades för cirka 10 000 år sedan när inlandsisen smälte. För ungefär 5 000 år sedan hade havet sjunkit undan och landskapet söder om Gamla Uppsala steg fram. Tunåsen är naturreservatets högsta punkt och blev således torrlagd först. Uppsalaåsen koloniserades tidigt och det är möjligt att de första besökarna kom hit redan under stenåldern. Då låg rullstensåsen i en havsfjärd. Sedan yngre bronsåldern finns en mer permanent bosättning här.

Från 400-talet och flera århundraden framåt hade området kring Gamla Uppsala en central roll som politiskt, juridiskt, ekonomiskt och religiöst centrum. En förutsättning för detta var det strategiska läget i en knutpunkt i dåtidens vattenvägnät. Under 500–600-talet anlades de tre stora gravhögar, kallade Kungshögarna eller Uppsala högar.

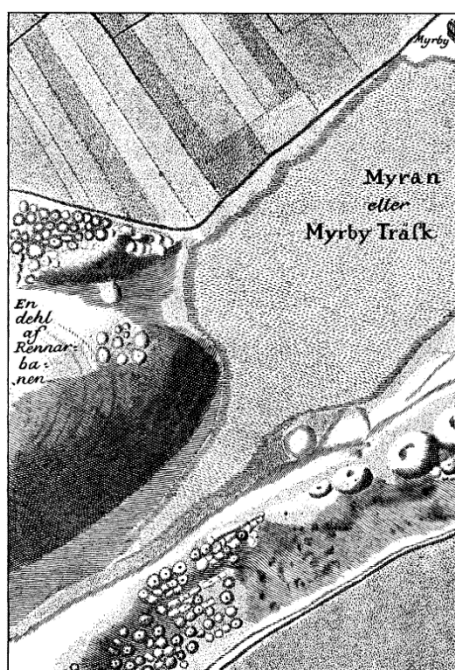
På 1240-talet flyttades ärkebiskopssätet från (Gamla) Uppsala till Östra Aros, som blev vår tids Uppsala. Detta innebar slutet för Gamla Uppsala som maktcentrum. Kvar blev en by, Upplands största, med både självägande bönder och bönder som brukade jord ägd av kronan, kyrkan och adeln.

Betesallmanningen Gamla Uppsalalöten

Den största vattenspegeln i området var Myrby träsk, en sjö som tidigare låg öster och norr om Tunåsen (figur 2). Den dikades på 1800-talet och är nu helt torrlagd, men har genom pollenanalyser gett oss viktig information om hur landskapet omkring Gamla Uppsala har förändrats över tid. Analyserna visar att området övergick från ett slutet skogslandskap till ett öppet beteslandskap under äldre järnålder (500 fvt–400 evt). Skogen användes för vedtäkt och som byggnadsmaterial, vilket ledde till avskogning. Det betyder att åsmiljöerna inom naturreservatet har varit öppna och betats i mer än 1500 år och att den magra åsfloran uppstod redan under järnåldern.

Före 1800-talets agrara revolution brukade kreaturen gå på sommarbete i byarnas utmarker. Utmarkerna bestod i de flesta fall av skogsmark, där byborna också hämtade ved och virke. Till Gamla Uppsala hörde ingen utmark av det här slaget, och därför fick djuren beta på en gemensam betesmark som benämndes Gamla Uppsalalöten. Den sträckte sig från Gamla Uppsala i norr till Svartbäcken i söder och innefattade all mark som nu ingår i reservatet. Förutom Uppsalaåsens torrbackar innefattade Gamla Uppsalalöten också de tyngre lerjordarna öster om åsen, fram till dagens Vattholmavägen.

Vid en lantmäteriförrättning av betesallmanningen 1772 beskrevs åskullarna som kala berg med ett ganska ringa bete. Området öster om åsen karakteriserades som en tuvig betesmark med små enar. Till skillnad från åsens backar ansåg man att den här lermarken var tjänlig och möjlig att odla upp till åker vilket också gjordes under slutet av 1800-talet.

Figur 2 Myrby träsk eller Myran, den nu torrlagda sjön nordost om Tunåsen, ursprungligen från Johan Peringskjölds karta »Gamla Uppsala Högar och hedniska ättebackar i sin belägenhet afritade åhr 1709». På Tunåsen syns också strandvallarna som Olof Rudbeck d.ä. tolkade som en rännarbana eller hippodrom »En dehl af Rennar-banen», från Platons skildringar om hyperboréernas öar. Peringskjöld köpte uppenbarligen Rudbecks förklaring till de koncentriska stenformationerna. Från Sernander 1911.

Trädplantering, täkter och militära anläggningar

Fram till mitten av 1800-talet dominerades åskullarna av ett öppet och betat hedlandskap; då betades området fortfarande. Under en av Linnés "herbationer" (botaniska exkursioner) 1753 noterades att Gamla Upsala högar bestod av sådana växter som är vanliga på mycket torra betesmarker, men det ges inga exempel på vilka. I en skrift från 1911 mindes Rutger Sernander, professor i växtbiologi, att Tunåsen tidigare, under Rudbecks och Peringskjölds dagar, varit en "karg hed med låga enbuskar, en och annan väderbiten tall, ljung, kattfötter och fårsvingel" och där växte också backsippa och enstaka exemplar av mosippa. I slutet av 1800-talet planterades Tunåsens sluttningar (och södra gravfältet på Högåsen) med tall, lärk, björk, gran och weymouthtall i raka rader och den följande igenväxningen var ett faktum.

Figur 3 Gamla Upsala och Tunåsen från Galgbacken, 1911. Notera trädplanteringarna på nordöstra Tunåsen och hur öppen resten av åsen var. Foto: August Fredrik Schagerström. Digitalt Museum, Upplandsmuseet.

Planteringarna kritiserades av Rutger Sernander, som yrkade på att träden skulle tas bort; *"hur bedröfligt åssidan vanställes af dessa raka, parallella trädlinjer. I stället äro de märklige strandvallarne, som ge Tunåsen dess intressanta relief, i det närmaste dolda, liksom graffälten söder om kungshögarna."* Några decennier senare togs en del av träden ner, bland annat öppnades delar av Tunåsen (och Södra gravfältet) upp igen. Många av träden står dock kvar än idag, vilket gör att de öppna hed- och sandytornera är betydligt mindre till ytan nu än vad de var innan trädplanteringarna utfördes. Sannolikt var det många arter knutna till öppna åsmiljöer som försvann eller minskade i samband med planteringarna.

Längs hela åssträckan, inklusive Kungshögarna, finns historiska spår av grustäkt. Röboåsen är den åskulle som påverkats mest av täktverksamhet. På 1700-talet började man bryta naturgrus ur Röboåsen, vilket fortsatte i större skala på 1800-talet fram till brytningen upphörde på 1930-talet. Vid Röbo har naturgrus brutits i tre täkter. De kallades Norra, Mellersta och Södra Røbogropen. Tegelbruket låg mitt på åsen och var aktivt från 1860 tills det lades ner 1970. Lera till teglet hämtades från åkrarna intill.

Tegelmästarträdgården i de centrala delarna av Röboåsen finns kvar. Den omges av gamla lövträd och en trädgård med knotiga och håliga äppelträd.

Även på Tunåsen finns gropar av gamla grustäkter men tydligare är spåren av militära anläggningar. Under andra världskriget anlades flera bunkrar, skyddsvärn och andra försvarsställningar på Tunåsen. Dessa togs bort på 1960-talet eller skyfflade över med grus från åsen, men i stället restes en radiomast för F16 räkning 1969. Denna ersattes av en modernare radioanläggning i slutet av 1990-talet. Idag kan resterna av fyra värn åter ses i åsens norra del. Dessa är en del av Sveriges försvarshistoria och moderna historia.

På 60-talet byggdes också infiltrationsdammar på den södra delen av åsen. Dessa används för att rena Fyrisåns vatten till dricksvatten åt Uppsala stad.

Restaureringsåtgärder

Under perioden 1985–2008 restaurerades Röboåsen. Syftet var att återställa landskapsbilden och att få ett sammanhållet rekreationsstråk från Uppsala ut mot Gamla Uppsala. Täckerna fylldes med massor, bland annat från bygget av Bärbyleden. Överst lades ett lager med åsgrus. Området har besätts med en gräs- och örtblandning bestående av olika torrbacksarter. Arter har också spridits till andra platser genom att fältskikt har flyttats inom området och från andra täkter. Restaureringen av Röboåsens norra åsrygg med påförande av åsmaterial slutfördes redan 1985 och där har nu en lågvuxen vegetation av backtimjan, fältmalört, tjärblomster, backnejlika, käringtand, blåeld med flera torkmarksväxter etablerat sig. Åskrönet och sluttningen mot norr återfylldes med fyllnadsmassor och täcktes med åsgrus 1996/97. Användning av fröblandningar och pluggplantor har påskyndat örtvegetationens etablering med spåtistel, backsippa, backvicker, åkervädd och fältvädd. De dungar av tall som planterades vid restaureringen har utvecklats kraftigt och inkräktar snabbt på den öppna åsen. De södra, flacka delarna färdigställdes 2008 och återfyllnad gjordes huvudsakligen med fet lerblandad jord; endast krönen täcktes med åsgrus. Effekten har blivit att vegetationen på södra Röboåsen i stort har fått en utpräglad ruderatkaraktär med nästan heltäckande bladverk av tussilago under sommaren, samt stora bestånd av åkertistel, ryssgubbe, sötväpling och uppländsk vallört.

Figur 4 Flygbild över Röboåsen 1950 respektive 2021. Notera att endast nordöstra delen av åsen är något sånär intakt efter grus- och lertäckers framfart. Denna del var betydligt öppnare då än nu. Även på Lötenkullen i sydöst kan den kraftiga igenväxningen ses. Källa: Lantmäteriet.

En rad skötselplaner har genom åren tagits fram för området. Riksantikvarieämbetets skötselplan för Gamla Uppsala med Kungshögarna och Tunåsen publicerades 1982. För Tunåsen togs en skötselplan fram av kommunen 2004 (Ankar, 2004) som till stor del har genomförts. Ett examensarbete vid Sveriges lantbruksuniversitet (Alvehus, 2002) gav sköselförslag för Tunåsen och Kungshögarna.

2012 togs ytterligare en skötselplan fram på beställning av Länsstyrelsen (Hallgren 2012), som också förankrades med olika markägare och andra parter i en remissprocess och det är på denna som många av skötsel aspekterna i föreliggande skötselplan baseras. Utöver denna har Länsstyrelsen i samarbete med Entomologiska föreningen i Uppland under 2021 tagit fram sköselförslag för Röboåsen, vilka till stor del införlivats i föreliggande plan.

Biologiska värden

Naturreservatet ligger på Uppsalaåsen och är en del av ett långsträckt system med omväxlande åsskogar och torrängar som under årtusenden utsatts för omfattande störning till följd av påverkan från mänsklig verksamhet, av vilka merparten påverkat artrikedomen negativt. Många av de ursprungliga torrängarna längs med Uppsalaåsen och andra åsar i länet har förstörts av trädplantering, grus- och vattentäkter, infrastruktur eller genom gödsling av de naturligt näringsfattiga miljöerna. De öppna åsmiljöer som finns kvar inom naturreservatet är därför väldigt värdefulla och unika i sitt slag. Åskullarna inom reservatet avskogades mycket tidigt i historiskt perspektiv och djurhållningen längs åsen har sedan gjort att den öppna landskapstypen med dess typiska flora och fauna kunnat behållas. En viktig förutsättning för de öppna åsarnas bevarande är det naturliga slitaget som tidigare pågått genom bete och på färdvägar under åtminstone dryga tusen år. Det finns få andra platser i Sverige där man kan belägga mer än tusenårig kontinuitet av öppen ängs- och betesmark.

Naturvärdena inom reservatet är synnerligen välkända och har uppmärksammats av botaniker och entomologer under flera hundra år. Åskullarna har varit en del av de sandmarker där Linné och Thunberg samlade in intressanta insekter och växter som sedan beskrevs för vetenskapen. Närheten till staden är förstås en del av förklaringen, men det är framförallt de höga naturvärdena och den stora biologiska mångfalden som har fascinerat och lockat besökare att under en lång tid företa studier här.

Det är framförallt de öppna åspartierna i reservatet som hyser de högsta biologiska värdena. Här växer en torrbacksflora som bland annat innehåller kattfot *Antennaria dioica*, backsippa *Pulsatilla vulgaris*, månlåsbräken *Botrychium lunaria*, backtimjan *Thymus serpyllum*, backklöver *Trifolium montanum* och fältmalört *Artemisia campestris*. Mosippa *Pulsatilla vernalis* fanns på Tunåsen på Sernanders tid (i början av 1900-talet). Torrbackspartierna finns framförallt på Tunåsen (toppartiet, i öppna sluttningar och vid dammarna) samt mindre fläckar på den övre delen av Lötenkullen. Röboåsen har också, efter restaureringarna av de forna grus- och lertäkterna, fått tillbaka en stäppartad karaktär med en rik torrbacksflora och en mångfald av insekter.

Figur 5 Torrbacksflora på Tunåsen. Den sandiga marken, örtrikedomen och den rika insektsfaunan utgör naturreservatets kärnvärden.

Kärlväxterna på åsens torrbackar fungerar som värdväxter och nektar- och pollenkällor för många olika insektsarter, varav flera är rödlistade. Backtimjan, fältmalört, gulmåra *Galium verum* och tjärblomster *Viscaria vulgaris* är exempel på arter som tillsammans har flera hundra arter av insekter knutna till sig. Åsens lätta, sandiga jord är dessutom lämpad för grävande arter av till exempel vildbin och steklar. Mångfalden av potentiella värdväxter och den omväxlande mikrotopografin med blottad sand, inslag av fingrus och smågropar gör att det också finns en stor mångfald av fjärilar och skalbaggar i de öppna markerna.

Flera inventeringar har under åren kunnat belägga mångfalden av ryggradslösa djur. Vid inventeringar av insektsfaunan under 2002 påträffades 76 arter av vildbin (Cederberg & Nilsson, 2002) och 124 skalbaggsarter (Ehnström & Wallin, 2002) på övre delen av Tunåsen. Under samma år noterades 307 kärlväxtarter på Tunåsen och Kungshögarna (Nilsson, 2002). Ingemar Fryklund (Fryklund, 2002) inventerade fjärilar på Tunåsen och Gamla Uppsala med många intressanta fynd; bland annat sågs mellanmätare *Phibalapteryx virgata* på Tunåsen. Brun mårfältsmätare uppges i rapporten ha en av sina kärnförekomster på Tunåsen och Kungshögarna, även om den inte påträffades på Tunåsen under just den inventeringen. Ytterligare rödlistade fjärilar som påträffats på Tunåsen är bland annat mjölkörtspinnare *Lemonia dumii*, grå fältmalörtssäckmal *Coleophora granulata*, gulbrunt nejlikfly *Hadena perplexa*, brunrött rovfly *Cosmia pyralina*, ockragult gulvingsfly *Cirrhia gilvago* och flera arter av bastardsvärmare *Zygaena*.

Tillsammans uppvisar Tunåsen och Kungshögarna en unik koncentration av torrmarkslevande fjärilar som sannolikt inte finns på ytterligare platser på denna breddgrad i Sverige.

Även de restaurerade delarna av Röboåsen uppvisar en rik flora och insektsfauna, särskilt med avseende på vildbin. Under Cederbergs inventering av gaddsteklar och fjärilar på Röboåsen 2013–2014 påträffades sammanlagt 64 arter vilda bin varav 18 arter humlor och 25 arter av dagfjärilar/dagaktiva fjärilar samt flera andra arter av rödlistade steklar.

Förutom de öppna partierna innehåller åsen också mer eller mindre täta enbuskmarker, halvöppna betesmarker, samt skogsmiljöer. I de halvöppna betesmarkerna och i skogsmarkerna finns gott om vidkroniga sälgar och rönnar. Förutom att dessa är rika pollen- och nektarkällor hyser sälgarna signalarten myskbock *Aromia moschata* och i trädens blommor lever flera arter av vivlar, exempelvis rönnblomvivel *Anthonomus conspersus*. I området med björkar, väster om gravfältet, har den tidigare rödlistade sprängtickgnagaren *Dorcatoma substriata* påträffats, och i ett område med tallskog sydväst om infiltrationsdammarna på Tunåsen finns den mindre allmänna skalbaggen mindre tallkvistbock *Pogonochaerus decoratus*.

Äldre träd i form av vidkroniga tallar finns på Lötenkullen. De rödlistade arterna vintertagging *Irpicodon pendulus* och tallticka *Porodaedalea pini* samt signalarterna blodticka *Meruliopsis taxicola* och grovticka *Phaeolus schweinitzii* är karaktärsarter här. Äldre träd finns också vid Tegelmästarträdgården (Gamla Uppsala 21:29) som omges av flera grova gamla lövträd, bland annat grov ek och en äldre levande alm, samt en äppelodling med knotiga, ihåliga träd. Här finns flera rödlistade arter, bland annat, almsprängticka *Inonotus ulmicola*, svartöra *Auricularia mesenterica* och apelticka *Aurantiporus fissilis*. I övrigt är skogen resultatet av en kontinuerlig igenväxning av de tidigare öppna åsmiljöerna och utgörs nu av täta lövskogar med en rik trädartsblandning. Gamla enar och vidkroniga träd vittnar om att åsarna tidigare varit betydligt öppnare. På Röboåsen har tallarna och björkarna som planterades i samband med restaureringen börjat växa sig stora och sprider sig nu över stora delar av åsen.

Inom vissa områden dominerar lövträden helt med en blandning av alm, asp, lönn, rönn och sälg. Almsjukan har liksom i övriga delar av Uppsala gått hårt åt träden och grövre almar finns endast som döda träd. Skogen är ofta mycket tät och svårframkomlig. Upplands landskapsinsekt, den starkt hotade cinnoberbaggen *Cucujus cinnaberinus*, är påträffad på asp och alm i denna typ av skog, både på Tunåsen och på Röboåsen.

Natura 2000 och åtgärdsprogram för hotade arter och naturtyper

I naturreservatet förekommer en art som omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv; cinnoberbagge (EU kod 1086). Cinnoberbaggen ingår dessutom i ett så kallat Åtgärdsprogram för hotade arter (ÅGP); Åtgärdsprogram för skalbaggar på gammal asp. Åtgärdsprogram finns även för arterna svartpälsbi *Anthophora retusa* som finns i naturreservatet, samt klöversobermal som har en stark population precis utanför naturreservatsgränsen (Högåsen). Åsmiljöerna och dess arter gynnas av åtgärderna som föreslås i Åtgärdsprogrammet för vildbin och småfjärilar på torräng.

Cinnoberbagge *Cucujus cinnaberinus*

Cinnoberbaggen är en sällsynt skalbagge som på den nationella rödlistan (2020) är klassad i kategorin EN "starkt hotad". Tidigare utbredning sträckte sig från Blekinge till Jämtland, men efter år 2000 är arten bara känd från Uppland, Västmanland och södra Gästrikland. Uppsala län hyser uppskattningsvis minst 80% av landets population och cinnoberbaggen är således en ansvarsart för länet. En stor andel av fynden är dessutom inom Uppsala stad.

Cinnoberbaggen lever i döda, stående eller liggande träd, främst asp med en diameter på cirka 15 cm och uppåt. Den kräver kontinuerlig tillgång på nyligen döda träd eftersom larvutvecklingen sker under bark som inte har blivit för torr eller börjat lossna. Mindre viktigt är var de döda träden finns. Cinnoberbaggen behöver således inte solexponerade träd, utan förekommer lika ofta i slutna, skuggiga miljöer.

Asprika miljöer i naturreservatet kan komma att bli viktiga miljöer för cinnoberbagge på sikt.

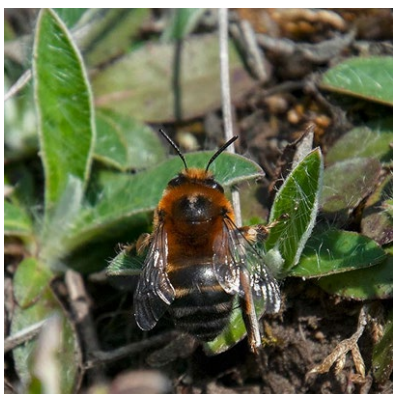
Figur 6 Cinnoberbagge,
Upplands landskapsinsekt.

Svartpälsbi *Anthophora retusa*

Svartpälsbi är ett stort humlelikt bi, rödlistad i kategorin NT "nära hotad". Svartpälsbiet gick tillbaka starkt under andra halvan av 1900-talet. Återhämtningen har sedan 2007 varit snabb i Mälardalen och 2018 var utbredningen regionalt ungefär densamma som på 1950-talet.

Svartpälsbi trivs i torra och varma, blomrika marker. Arten finns ofta i solexponerade väglänter, tåkter, skjutbanor eller sluttningar i stadsmiljö med extensivt brukade blomrika ytor. Även välhävda forntida gravplatser kan utgöra viktiga boplatser. Svartpälsbiet söker gärna efter nektar i blommor av blåeld, oxtunga, fältvedel och getväppling. Boet bygger den genom att gräva hål i marken.

I reservatet har svartpälsbiet noterats flera gånger under de senaste åren både på Tunåsen och på de restaurerade öppna åsmiljöerna på Röboåsen (samt Södra gravfältet). Den gynnas av åtgärder som motverkar igenväxning och ökad blomning.

Figur 7 Hane av svartpälsbi.

Klöversobermal *Anacamptis fuscella*

Klöversobermalen är en starkt hotad fjäril som är beroende av torra och solvarma lokaler. Den är bara känd från drygt 10 lokaler i hela Sverige, varav de flesta finns i Uppsala län. Fjärilen är beroende av värdväxten skogsklöver, som växer bland annat på rullstensåsar såsom här i området.

Arten hittades vid Uppsala högar första gången 2004. Som ett led i att öka förekomsten av klöversobermal gjordes insädd och plantering av skogsklöver på

Kungshögarna och Tunåsen under sommaren 2008. Sommaren 2009 gjordes utsättning av 10 exemplar av klöversobermal med material från Marma skjutfält. Utsättningen lyckades och klöversobermalen kunde åter ses sommaren 2010. Under sommaren 2021 hittades klöversobermal på Kungshögarna (och på Södra gravfältet).

Klöversobermal är inte påträffad i naturreservatet, men har ett av landets starkaste fästen på Högåsen alldeles intill. Många av de skötselåtgärder som föreslås i åtgärdsprogrammet för klöversobermal är högst relevanta för de öppna åsmiljöer som ligger inom reservatet. Genom att se till att det finns solbelysta sand- och grusmarker samt lämpliga värdväxter kan man inte bara säkra klöversobermalens överlevnad på kända lokaler utan också skapa möjligheter för arten att sprida sig till nya platser. På sikt är det inte otänkbart att arten kan sprida sig till Tunåsen och möjligen även Röboåsen.

Figur 8 Klöversobermal fotad i provrör. Fjärilen släpptes fri efter fotografering.

Andra sällsynta och hotade arter knutna till öppna åsmiljöer

I de öppna åsmiljöerna finns ett stort antal sällsynta och hotade arter; allt från kärlväxter och fjärilar till vildbin och jordlöpare. Ett urval av områdets karaktärsarter presenteras nedan. Somliga av arterna har en stabil population på åskullarna och andra är mycket sällsynta (både här och i landet i övrigt) och har endast ett eller ett fåtal fynd. Urvalet baseras på arter som är tydligt knutna till just magra, sandiga åsar och torrbackar.

Mjölkörtsspinnare *Lemonia dumi*

Mjölkörtsspinnare är en relativt stor och vackert färgad fjäril som sällsynt påträffas i öppna gräsmarker på mager sandjord. Den är rödlistad i kategorin VU "sårbar" och har utpräglad lokala förekomster i sydöstra Sverige och i nordöstra Mellansverige, där Uppland är nordgränsen. Arten har minskat kraftigt i antal, sannolikt beroende på upphörd hävd av äldre fodermarker eller för intensivt bete.

Arten har ingen anknytning till mjölkört, det är ett gammalt namn som lever kvar, utan larvens värdväxter är korgblommiga växter, exempelvis gråfibbla, maskrosor, cikoria och höstfibbla. Det finns ett fynd av mjölkörtsspinnare på Tunåsen. Närmaste annat fynd är från 1997 vid Håmö golfbana, väster om Uppsala. För att bevara lämpliga miljöer för mjölkörtsspinnare i reservatet är det viktigt att motverka igenväxning, gynna fibblerika miljöer och inte slå marken för tidigt.

Figur 9 Mjölkörtsspinnare. Foto: Håkan Johansson.

Mindre blåvinge *Cupido minimus*

Mindre blåvinge är vår minsta blåvingeart. Den förekommer spritt men lokalt i södra Sverige och kan finnas i stora mängder på små ytor. Mindre blåvinge har getväppling som värdväxt och den är en bra signalart för värdefulla torrängsmiljöer med gynnsamt lokalklimat för flera rödlistade fjärilsarter. Under senare år har getväpplingens främsta biotop, torrängen, minskat kraftigt i areal på fastlandet och växten påträffas nu främst som opportunist i störningsmiljöer, bland annat vid vägkanter och på bangårdar. Som en följd av detta är flertalet förekomster av mindre blåvinge kortlivade och arten är rödlistad i kategorin NT ”nära hotad”.

Flera fynd de senaste åren har gjorts på Röbbåsen (och på Södra gravfältet). Särskilt på Röbbåsens blomrika åsgrus förefaller mindre blåvinge trivas särskilt bra. För att ytterligare gynna arten planterades getväppling ut här under 2021.

Figur 10 Mindre blåvinge på värdväxten getväppling.

Backsippa *Pulsatilla vulgaris ssp. vulgaris*

Backsippa är en vårblomande ört med stora violetta blommor och finflikade blad. Den växer i öppna miljöer på torr, sandig eller grusig mark. Den är en karaktärsart på grusiga åsar och gravfält och är beroende av att marken hålls öppen genom till exempel bete eller annan störning. Backsippan minskar kraftigt i Sverige och är klassad i kategorin VU ”sårbar” på den nationella rödlistan. Backsippan är fridlyst i Sverige.

Backsippa har en stark population på alla kullar i naturreservatet, med flera tusen exemplar som blommar årligen. Troligen var dock utbredningen ännu större tidigare. För att backsippa ska kunna finnas kvar i området krävs återkommande röjningar och markstörningar. Den gynnas bland annat av tramp och brand.

Figur 11 Backsippa är en karaktärsart för reservatet och blommar årligen med många tusen exemplar. Den gynnas av markstörningar såsom tramp och brand.

Prioriterade naturvärden

Naturvärde

Öppna åsmiljöer

Beskrivning och motiv

Solbelysta öppna åsmiljöer med omväxlande sluten markvegetation och öppna sand- och grusblottor. Karaktäristisk och artrik örtvegetation med rik blomning. Biotopen är mycket viktig för kärlväxter och insekter, framförallt fjärilar och bin.

Halvöppen åsmiljö och lövrik åsskog

Lövrika miljöer med stor förekomst av vidkronig sälg och rönn. Delar av skogsmarken är även rik på asp och alm, även om den senare till stor del är död. Sälgens nektar är viktig för vårflygande bin och fjärilar, medan rönn ger föda senare på året. På nydöd asp och alm trivs den starkt hotade cinnoberbaggen.

Gammal tallskog

Gamla, grova och vidkroniga tallar i åsmiljö. Tallarna hyser rödlistade svampar och insekter och utgör en viktig del av tallnätverket i Uppsala kommun.

Arter

Torrbacksväxter, exempelvis backsippa, backtimjan, fältmalört och tjärblomster. Solitärbin, exempelvis svartpältsbi och alvarsandbi. Torrmarksfjärilar såsom mjölkörtspinnare och brun mårfältsmätare. Cinnoberbagge.

Figur 12 Bivarg *Philanthus triangulum* på backtimjan. Foto: Erik Sjödin.

Främmande, invasiva arter

Området är på olika sätt kraftigt påverkat av mänsklig aktivitet. Restaureringsarbeten, utfyllningsmassor, grävningar och schaktningar samt närheten till trädgårdar har lett till att främmande och ibland invasiva arter har etablerat sig eller planterats och numera spridits inom området. Några finns bara som enstaka plantor och är inte så spridningsbenägna, medan andra har större utbredning och spridningskraft.

Jätteloka finns på västra Röboåsen. Vresros finns både i södra och norra delen av Röboåsen. Snöbär, silvergran, syren och liguster finns både väster om Röboåsen och vid Tegelmästarträdgården. Blomsterlupin finns vid Långtorpet, väster om Tunåsen. Tysklönn finns på Tunåsen, och spritt över Röboåsen. Uppländsk vallört växer i vägkanter och i näringsrika sluttningar över hela reservatet. Det är viktigt att tidigt bekämpa spridningen av dessa arter för att minska risken för att de tar över stora områden och tränger ut andra, naturliga växt- och djurarter.

Figur 13 Ryssgubbe är en art som lätt tar överhanden i blomrika miljöer. Här på toppen av Tunåsen.

Fornlämningar och kulturhistoriska lämningar

Naturreservatet har en stark kulturhistorisk prägel med en flera tusen år lång historia som även avspeglas i dagens landskap. De kulturhistoriska lämningarna vid Gamla Uppsala, som är beläget alldeles norr om naturreservatet, intar dock en särställning i landet och även internationellt. Gamla Uppsala har en stor betydelse för förståelsen av vårt lands historia och uppvisar kontinuitet sedan bronsåldern. Särskilt värdefullt är att man har kunnat följa ett politiskt centrum under forn- och medeltid med kultplats och kungsgård fram till Sveriges första ärkebiskopssäte. De tre Kungshögarna (RAÄ 123:1), vilka anlades omkring 500 evt, utmärker sig särskilt. Enligt Snorre ska de tre kungarna Aun, Egil och Adils ligga i högarna.

Trots att tyngdpunkten för kulturmiljövärdena, det vill säga Gamla Uppsala och Högåsen, ligger utanför reservatet är det viktigt att se det kulturhistoriska landskapet som en helhet. Hela Gamla Uppsala med Kungshögarna, nästan hela Tunåsen samt östra delen av Röboåsen och delar av Lötenkullen utgör ett stort gränsbestämt fornlämningsområde (RAÄ-nummer Uppsala 586:1) och är därmed skyddat enligt Kulturmiljölagen, vilket innebär att inga åtgärder får göras som kan skada kulturmiljön.

Naturreservatet ingår också i ett riksintresse för kulturmiljövården (C30: Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar). De värden som ligger till grund för utpekandet är bland annat Gamla Uppsalas kungshögar och gravfält från järnåldern, de visuella sambanden mellan fornlämningsområden, Uppsala högar och Gamla Uppsala kyrka samt vyer in mot Uppsala stad och landmärken som slottet, domkyrkan och Carolina Rediviva. Enligt Miljöbalkens 3 kap. 6§ får inga åtgärder medföra påtaglig skada på riksintressets utpekade värden.

Figur 14 Tunåsens gravfält i norra spetsen av Tunåsen. Gravfältet består av flera fornlämningar i form av högar och stensättningar, men är skadat av schaktningar och gamla odlingslotter.

Den stäpp- och hedartade floran, som bland annat finns på Tunåsens topparti, innebär ett kulturhistoriskt värde genom att den vittnar om en lång kontinuitet av öppethållande.

För mer detaljerade beskrivningar av området kring Gamla Uppsala och dess höga kulturvärden hänvisas till annan litteratur, då detta dokument i första hand fokuserar på skötsel av områdets natur- och kulturmiljöer.

Grundvatten och geologiska värden

Tunåsen, Röboåsen och Lötenkullen utgör en del av Uppsalaåsen. Uppsalaåsen är en rullstensås som sträcker sig i nordsydlig riktning mellan Södertörn i söder, genom Uppsala och till Billudden i norr där den går ned i havet. Åsen bildades för cirka 10 000 år sedan när inlandsisen smälte. Tunåsen höjer sig ca 30 m över omgivningen vilket är den kraftigaste åsavlagringen på över en mils avstånd norr om slottsbacken. På Tunåsens norra och östra sluttningar kan du fortfarande se spår efter strandvallar som vågorna bildade när de slog in mot åsen i samband med när Tunåsen steg upp ur havet för ca fem tusen år sedan. Röboåsen i söder var tidigare en grustäkt som nu är återskapad på konstgjord väg.

Tunåsen används idag för rening av dricksvatten. Ytvatten från Fyrisån pumpas upp i dammar på åsens sydsluttning och får sedan infiltrera i det sandiga åsmaterialet.

Friluftsvärden

Gamla Uppsalastråket är mycket välbesökt och hela området utnyttjas för olika typer av friluftsliv och rekreation. Området är det största sammanhängande grönområdet i den norra delen av Uppsala stad och har därför mycket stor betydelse för både rekreation, naturupplevelse och för skolor- och förskolors möjlighet att nå naturen. Det ligger lättillgängligt för boende i norra delen av Uppsala, då flera gång- och cykelvägar leder hit från olika stadsdelar. Hit kommer människor som vill motionera, promenera, ha picknick, åka skidor och pulka, rasta hunden, spela discgolf, orientera, leka, ha olika former av pedagogisk verksamhet och besökare som söker natur- och kulturupplevelser. Många cykelpendlar också genom området.

Största andelen besökare är närboende, som enligt intervjuer utförda av Upplandsstiftelsen under hösten 2021, besöker området en till flera gånger per vecka. Platsen är även ett viktigt helgbesöksmål för en bredare grupp Uppsalabor som till exempel har picknick på Tunåsen. Många, både svenska och internationella turister, hittar också hit. Turisterna besöker framförallt området runt Kungshögarna strax utanför naturreservatet, men fortsätter gärna även söderut mot Tunåsen och Röboåsen. Naturreservatet bildar tillsammans med Kungshögarna ett större område av betydelse för friluftslivet.

Områdets friluftsvärden är kopplade till åsen och det stora utbudet av möjliga aktiviteter. Här kan besökare vandra genom den geologiskt-, biologiskt- och kulturhistoriskt intressanta åsmiljön och komma upp på höjder med vidsträckt utsikt över landskapet. Det nät av stigar som genomkorsar området på alla håll vittnar om att många rör sig både nedanför och uppe på åsen.

En vandring i naturreservatet ger en känsla av rymd och många utblickar över det öppna landskapet. Naturens variation och artrikedom förstärker naturupplevelsen. De blomrika torrbackarna är mycket populära utflyktsmål under vår och sommar. Den skogsklädda delen av åsen skapar omväxling och skogskänsla.

Figur 15 Tunåsen är ett populärt besöksmål. Här kan man njuta av utsikten och den artrika torrbacksfloran.

Mångfalden ger goda förutsättningar att använda området ur ett pedagogiskt perspektiv. Markerna utgör också en förutsättning för skolorna i norra delen av Uppsala att kunna ta del av natur och utomhuspedagogik och arrangera friluftsdagar. Åsens funktion som vattenreservoar innebär en spännande berättelse och vattendammarna besöks av skolklasser.

I naturreservatet finns flera besöksvärda målpunkter såsom utsiktsplatserna på Röboåsen, Lötenkullen och Tunåsen, utegymmet och naturlekplatsen vid Röboåsen, rastplatsen vid Tegelmästarträdgården, smultronstället och meditationsplatsen på Tunåsen och, om man tar sig strax utanför reservatet, förstås Kungshögarna vid Gamla Uppsala.

Figur 16 Längs med hela reservatet går pilgrimsleden Eriksleden som är lättframkomlig för både barnvagn, rullstol och cykel. Från stigen kan man på långt håll skymta Kungshögarna över åkrarna.

Gamla Uppsalastråket utgör en naturpärla med olika leder som går genom området. Många rör sig längs gång- och cykelvägen som följer östra kanten av naturreservatet. Pilgrimsleden Eriksleden går mellan Uppsala domkyrka och Gamla Uppsala kyrka.

Den är sex kilometer lång och följer gång- och cykelvägen genom reservatet. Eriksleden anlades år 2000 och följer den väg där det sägs att Erik den heliges relikier bars i procession. Linné gjorde regelbundet exkursioner ut till Gamla Uppsala. Idag går Gamla Uppsala vandringsleden, en av Uppsalas åtta Linnéstigar, från centrala Uppsala, upp på Röbo- och Tunåsen och vidare ut till Sjödyn norr om Jälla. Den är totalt 12 km lång. I södra delen av Gamla Uppsalatråket går den elbelysta motions slingan Røbospåret. Till Røboområdet leder också den nyetablerade banvalls promenaden från Gamla Uppsala.

Tillgänglighet

Naturreseptatet ligger cirka 3 km norr om Uppsala centrum och går enkelt att nå från norr och söder. Stråket är omgärdat av vägar och åkrar, vilket gör att det är svårare att komma till åskullarna från öster och väster. Till området Røboåsen kommer besökare lättast till fots eller med cykel. Det går också att cykla genom hela området i nord-sydlig riktning längs Eriksleden. Parkeringsplats för bilburna besökare finns i första hand vid Gamla Uppsala museum. En mindre parkering finns också längs Banvallsvägen i norra delen av Røboåsen. En ny parkering planeras en bit söder om naturreseptatet, vid Svartbäcksgatan, varifrån man kan följa Linnéstigen upp till naturreseptatet. Busshållplatser finns både på östra och västra sidan av reservatet, samt vid Gamla Uppsala museum. En stor del av besökarna utgår från Røbo eller Gamla Uppsala. Många stannar till där, medan andra rör sig längs gång- och cykelvägen som löper genom hela området.

Den plats som är lättast att komma till för personer med funktionsnedsättning är Røboåsen. Eriksleden och den anslutande Banvalls promenaden är mestadels platt, jämn och bred. De kan användas av rullstolar, barnvagnar och för personer som har svårt att gå i ojämn terräng. Övriga stigar i området kan vara branta och underlaget består delvis av löst grus. Tillgänglighetsanpassad toalett finns vid Røbospårets start och intill parkeringen Groaplan öster om Kungshögarna och museet. I övrigt finns inga särskilda tillgänglighetsanpassningar i området.

Slitage och störningskänslighet

Løtenkullen, Røboåsen och Tunåsen har ett högt besökstryck med en stor mängd besökare varje dag. En viss störning av markvegetationen är helt nödvändig för att upprätthålla åskullarnas naturvärden. Frånvaro av markstörning gör att växttäcknet sluter sig, förna ansamlas, högväxta arter och gräs tar över och marken blir kallare. Allt detta sammantaget är mycket ogynnsamt för floran och insekterna. Problemet idag är att störningen från besökare är koncentrerad till stigar och åskullarnas krön. Utanför dessa området sker ytterst lite markstörning och därmed uppkommer ovan nämnda problem. I plandelen diskuteras möjliga lösningar för att öka markstörningen i de öppna åsmiljöerna.

Besökare tramp såsom det ser ut idag utgör idag inget hot mot den biologiska mångfalden i naturreseptatet. Däremot kan slitaget anses påverka kulturvärdena.

Plandel

Övergripande mål och skötsel

Det övergripande målet med skötseln är att bevara och stärka områdets höga naturvärden samtidigt som de unika kulturvärdena och det lokala friluftslivet bevaras och utvecklas. Naturvärden knutna till öppna åsmiljöer ska prioriteras i skötseln. Områdets fornminnen och kulturvärden ska bevaras och kunna upplevas av allmänheten och får inte skadas. Allmänheten ska ha möjlighet till naturupplevelser och kunna utöva ett aktivt friluftsliv. Platsen är unik genom att åsen ger utsikt och vidd och har en spännande historia som kan förmedlas till besökaren. Eftersom det är det enda större naturområdet i norra Uppsala finns det behov av att många olika typer av aktiviteter ska kunna samsas.

Fornlämningar är skyddade enligt 2 kapitlet kulturmiljölagen (1988:950). Stora delar av Tunåsen samt delar av Röboåsen och Lötenkullen är inom gränsbestämt fornlämningsområde. Vissa åtgärder i denna skötselplan, såsom olika markingrepp eller uppdragning av träd med rötterna inom fornlämningsområde, kräver tillstånd enligt kulturmiljölagen. Samråd görs med Länsstyrelsen.

Generella riktlinjer, naturmiljöer

I naturreservatet finns det flera olika typer av miljöer som erbjuder eller på sikt kan erbjuda livsmiljöer för sällsynta eller hotade arter. Åtgärder till stöd för hotade och sällsynta arter får göras inom reservatet. Vid eventuella konflikter när det gäller skötseln ska arter med åtgärdsprogram, akut eller starkt hotade arter samt arter som omfattas av Art- och habitatdirektivet (rådets direktiv 92/43/EEG) i första hand prioriteras. I reservatet Gamla Uppsala Åskullar handlar det främst om arter knutna till öppen åsmiljö.

Öppna och halvöppna åsmiljöer

Öppna, solvarma, sandiga och grusiga åsmiljöer är reservatets mest unika och artrika naturmiljö. De öppna miljöerna på toppen och sydslutningen av Tunåsen har en särskilt stor artrikedom av insekter. Tillsammans med Kungshögarna och Södra gravfältet, som ligger utanför reservatet, saknar dessa åskullar i princip motsvarighet på denna breddgrad vad gäller artrikedom av torrmarkslevande fjärilar. Även Röboåsen uppvisar en mycket artrik insektsfauna, bland annat av vildbin. Det är den småskaliga mosaiken med omväxlande sluten markvegetation och öppna sand- och grusblottor som ger miljön dess unika förutsättningar för både blommande växter och ryggradslösa djur. Mikrotopografin med små sydvända ”branter”, mindre och större gropar samt stenar, grus och sand av olika kornstorlekar ger ytterligare förutsättningar för en mångfald av livsmiljöer för olika arter. Även på Lötenkullen finns solbelyst åsgrus i dagen, och trots att Lötenkullen hittills är betydligt mindre undersökt än övriga åskullar, så finns en stor mångfald av bin och fjärilar rapporterade härifrån.

Det största hotet mot den öppna åsmiljön är igenväxning. Även om miljön är näringsfattig och kan vara öppen under en lång tid utan hävd eller störning pågår en kontinuerlig, om än långsam, succession med inväxning av buskar och träd och ökad slutenhet av växttäcknet. Åsmiljöerna har under tusen år hållits öppna genom deras betydelse som färdstråk och genom bete.

Idag är störningen koncentrerad till åsarnas absoluta toppar och krön, där besökare rör sig. De lägre delarna av åskullarna är däremot till stor del under igenväxning och växttäcknet sluter sig alltmer.

En viss påverkan sker troligen också från omkringliggande åkrar varifrån både gödsel och oönskade arter, såsom knylhavre, ryssgubbe och tistlar, kan sprida sig. För att bevara insektsfaunan på åskullarna är det i hög grad nödvändigt med en dynamik så att exponerad sand återskapas med jämna mellanrum och att exponerade sandytor hålls öppna under längre perioder.

Även de halvöppna åsmiljöerna har en stor betydelse för den biologiska mångfalden. Den magra, steniga och grusiga marken som ger förutsättningar för en artrik flora, i kombination med blommande och bärande träd och buskar, utgör en synnerligen artrik miljö. Sådana miljöer finns bland annat på Tunåsens sluttningar, som utgörs av gamla svallade stränder. Även denna miljö är i naturreservatet under kraftig igenväxning och behöver hävdas och/eller störas för att bevara sina värden.

För att bevara och utveckla åsarnas biologiska mångfald krävs det initiala och återkommande skötselinsatser. Borttagning av buskar och träd för att öka solinstrålningen är en viktig åtgärd i åsmiljöer som blivit alltför slutna. Bäst är det att rycka upp dem med rötterna, helst med hjälp av maskiner, då det är svårt att återfå åsfloran om de endast kapas med röjsåg. Åtgärden kan vara kostsam initialt men blir troligen billigast i längden. Generellt tas björk, tall, slån och gran bort. Sälg, hagtorn, en och rönn sparas i stor utsträckning, men kan glesas ut om de växer för tätt. Bevarande av ett visst träd- och buskskikt kan vara gynnsamt för att skapa lä och soliga gläntor och därmed öka andelen riktigt varma mikrohabitat.

Figur 17 Under 2021 inleddes ett samarbete mellan Entomologiska föreningen i Uppland, länsstyrelsen och kommunen där föreningen gör insatser för insektslivet på Röboåsen. I april 2021 drogs tallplantor upp med rötterna för att öka solinstrålningen och skapa nya sand- och grusblottor. Senare samma år planterades getväppling och åkervädd ut. På bilden grävs tallarna upp för hand men med maskiner går det betydligt fortare. Foto: Erik Sjödin, länsstyrelsen i Uppsala län.

Någon typ av mekanisk störning är nödvändig för att upprätthålla eller återfå den öppna sand- och grusmiljö som karaktäriserar åskullarna i reservatet. I dagsläget sköts dessa miljöer med nötbete eller inte alls, och krönen hålls öppna genom fotgängares markslitage. Slätter, särskilt sen sådan, i kombination med bortförsl av det slagna höet, är en metod som håller efter högvuxna arter och gynnar en artrik och hävdgynnad flora med många blommande växter.

Nackdelen med slätter är att metoden inte i så stor utsträckning skapar och/eller upprätthåller exponerad sand- och grusjord. Det finns också en risk att slättern bidrar till ett kallare mikroklimat på marken, genom att ett förnaskikt bildas ovanpå gruset mellan plantornas basala skott. Utan markslitage kommer markvegetationen att tätna ännu mer och arter som trivs i den bara sand- och torvjorden, till exempel kattfot, backtimjan och fetknopp, kommer att minska starkt.

Figur 18 Maskinell uppryckning av tall Röboåsen 2013. Uppryckning med rötterna skapar förutom en ökad solinstrålning även en önskad markstörning. Røjning där stubbarna blir kvar ger inte alls samma positiva effekt för åsfloran.

Det är nog inte möjligt att styra besökare så att störningen genom tramp sker mer utspritt över större områden. En annan metod som kan testas för att minska förnaansamlingen och öka andelen blottad sand är bränning. Genom en kontrollerad och varsam bränning inom valda delar, där igenväxningen är påtaglig, kan man få bort förna och framförallt ljung och högvuxna gräs till fördel för konkurrenssvaga örter som trivs på öppen sandjord.

Historiskt har bränning varit en mycket vanligt förekommande skötselåtgärd. Det finns kulturlandskapstyper som är helt beroende av bränning, till exempel ljunghedar och vissa talldominerade utmarksbeten, medan bränning i andra betesmarker främst förekommer som kompletterande skötselmetod. Bränningen användes för att förbättra betet och för att bli av med oönskade vedväxter. Bränning av ljung- och gräshedar har tusenåriga anor i det västsvenska jordbrukslandskapet, men även i övriga delar av landet.

Idag har tidiga vårbränningar blivit en etablerad skötselmetod av historiska jordbrukslandskap. I Halland anses bränning vara det mest kostnadseffektiva sättet att sköta vissa typer av fornlämningar, bland annat skötsel av gravfält från bronsåldern, och fornvårdsbränningar genomförs årligen i Länsstyrelsens regi. Bränningen utförs varsamt på vårkanten för att få bort fjolårsgräs. Temperaturen vid markytan förblir låg under bränningen och det kol som bildas blir stoftartat och flyger i väg eller tas upp av gräset utan att kontaminera fornlämningsens inre. På grund av den låga intensiteten utförs fornvårdsbränningar varje eller vartannat år för att upprätthålla effekten. Utanför fornlämningsområden genomförs bränningar på ljunghedar med högre intensitet, där syftet är att bränna ned ljungen helt och skapa markblottor för att gynna örter och insekter. De resultat som bränning ger i igenvuxna grusiga och sandiga miljöer är svår att skapa med andra metoder.

Markerna inom naturreservatet förefaller väl lämpade för bränning. Kullarna genomkorsas dessutom av breda stigar som kommer fungera som naturliga brandgator. En utmaning kan vara att bränning är en skötselmetod som allmänheten inte är van vid och att det finns vissa risker förenat med brand. Kommunikationen kring bränningen blir därför en väsentlig del. Man bör därför starta i en liten skala och på de områden som inte är de allra mest välbesökta, exempelvis Tunåsens nordvästsluttning eller Tunåsens gravfält. Mer information om bränning i kulturhistoriskt värdefulla marker finns till exempel i rapporter från Länsstyrelsen i Hallands län (2017), Hald & Bruun (2015) och Croneborg & Mebus (2017).

Figur 19 Fornvårdsbränning på Li gravfält vid Fjärås Bräcka i Halland. Notera brunnsröjningarna runt varje sten. Foto: Jenny Nord, länsstyrelsen i Hallands län.

Manuell borttryckning av högvuxna och konkurrenskraftiga arter som gråbo, åkertistlar, ryssgubbar och aggressiva gräs samt uppväxande vedartade växter är också en viktig del av åsskötseln. Andra metoder som också syftar till att öka andelen exponerad sandmark är skapande av markblottor med hjälp av exempelvis grävskopa som varsamt avlägsnar det översta vegetationsskiktet. Även bortgrävning av näringsrika massor och påförel av näringsfattigt åsgrus eller sand, om sådant finns att tillgå, kan vara en del av lösningen. Bete, och framförallt fårbete, har små möjligheter att hålla området i önskvärdt skick. Fåren äter gärna av de små örterna och är för lätta för att skapa markstörningar i den täta förnan. Ett intensivt fårbete kan vara mycket negativt för örter och insekter. Nötbete är att föredra. Hästbete är svårt att få till i så tätortsnära miljöer eftersom det är mer människor som rör sig där. Får kan ändå vara ett trevligt inslag för allmänheten och hjälper i viss mån till att hålla Tunåsen öppet från sly. Det krävs dock ytterligare skötsel för att nå bevarandemålen. Sent bete är då att föredra, och att åtskilda fållor skapas för torr åsmiljö och feta lerjordar. Risken är annars att den näringsfattiga åsmiljön gödglas med näringen från de nedanförliggande åkrarna/betesvallarna. Tunåsens topp kan vara känslig för bete. Som stängslet går nu ingår den i betesfållan. En utvärdering av betets effekt bör göras för att bedöma om den grusiga miljön på toppen bör betesfresas.

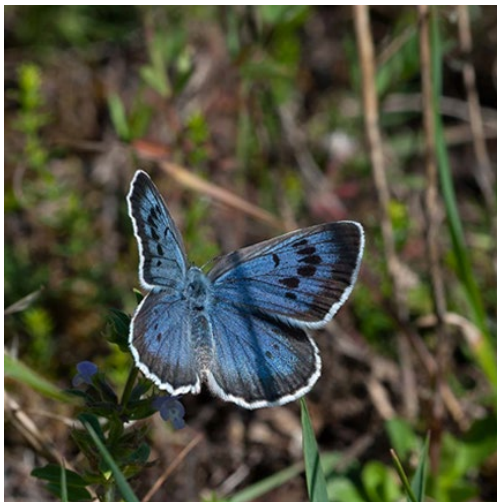
För att ytterligare gynna insekter som är beroende av sand för bobygge kan bibäddar anläggas. Bibäddar kan skapas genom vegetationsrensning och ytuppluckring av befintligt material eller genom att påföra grävvänlig sand i lämpliga fraktioner. Även utplacering av solbelyst grov död ved eller insektshotell är bra åtgärder, som även har en kommunikativ effekt. På Röboåsen har sådana åtgärder redan genomförts.

Röboåsen har på senare år fått många besök av entomologer och kunskapen om insektsfaunan här är omfattande och relativt aktuell. Vad gäller Tunåsen börjar det nu bli länge sedan de rigorösa inventeringarna av bin, skalbaggar, fjärilar och kärlväxter genomfördes under början på 2000-talet. I samband med införande av nya skötselmetoder bör områdena inventeras på nytt och de nya skötselmetoderna utvärderas.

Utgångna arter som kan utredas för utplantering

Svartfläckig blåvinge

Svartfläckig blåvinge är en sällsynt fjäril (nära hotad enligt rödlistan 2020) som är skyddad enligt 4 a § Artskyddsförordningen (2007:845). Arten påträffades i Gamla Uppsala 1987, men har inte setts till här sedan dess. Närmaste lokaler är Hjälstaviken och vid Focksta kvarn; vid den senare har arten dock inte setts till sedan den torra sommaren 2018. Svartfläckig blåvinge lägger sina ägg på backtimjan och larven livnar sig i början på omogna frön. Arten har ett komplicerat samspel med myror, främst hedrödmyra *Myrmica sabuleti* men även andra arter i släktet, som ”adopterar” fjärilslarverna. I myrboet livnar sig larven av myrornas larver. Lokalerna av svartfläckig blåvinge i Uppsalatrakten är helt isolerade och löper stor risk att utgå. Förutom att i första hand satsa på att bevara och utöka befintliga lokaler kan en utplantering av arten vid Gamla Uppsala åskullar utredas och övervägas. Insamling av arten för utplantering kräver dock dispens enligt Artskyddsförordningen. Förutom att miljöerna är lämpliga finns det extremt gott om värdväxten backtimjan samt förekomster av flera arter i *Myrmica*-släktet.

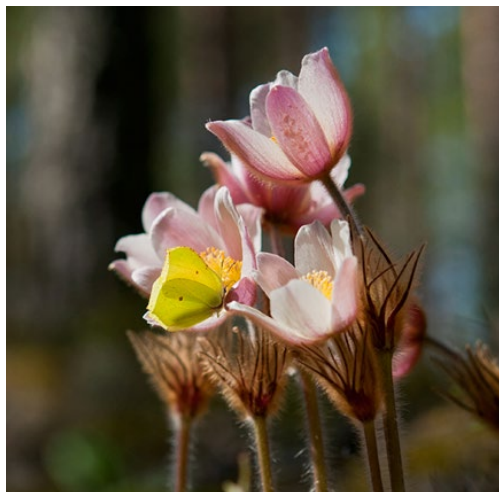

Figur 20. Svartfläckig blåvinge.

Mosippa *Pulsatilla vernalis*

Enligt Sernander (1911) har mosippa funnits på Tunåsens sluttningar men var ovanlig redan vid skriftens tillkomst då Tunåsen börjat planteras med träd. Mosippa är en starkt hotad art (enligt rödlistan 2020) med ett eget åtgärdsprogram och är skyddad enligt 8 § Artskyddsförordningen. Arten påträffas både i glesa, sandiga tallskogar, och i öppna hedmarker och hagmarker. Arten trivs inte bland blåbärsris eller i tät ljung och är beroende av markstörningar som ger blottor i vegetationstäckets för att kunna gro, exempelvis genom brand. Tunåsens västsluttning utgör ett lämpligt habitat för arten men åtgärder krävs för att långsiktigt öka ytorna med blottad mineraljord.

Återintroduktion av mosippa kan därefter övervägas. Insamling av arten för att kunna återintroducera den kräver dispens enligt Artskyddsförordningen. Närmaste lokal är Viksta stentorg, ca 3 mil norr om Gamla Uppsala.

Figur 21 Mosippa och citronfjäril.

Skog och trädklädd mark

Skogsmarken i reservatet är mestadels ung eftersom området i princip var helt fritt från träd fram till slutet på 1800-talet. Då planterades Tunåsens sluttningar med träd. Några omfattande gallringar har gjorts men många av de planterade träden på Tunåsen finns kvar.

Gamla träd finns på Lötenkullen, och tallarna här har blivit så gamla att de hyser höga naturvärden och utgör en viktig del av tallnätverket i Uppsala kommun. Träden nedanför kullen är ganska grova men inte så gamla, medan träden uppe på kullen är äldre. Flera rödlistade arter och signalarter knutna till grova tallar finns här. Tegelmästartomten på Röboåsen har karaktär av gammal gårdsmiljö och grova lövträd samt en fruktträdgård med knotiga, ihåliga äppel- och päronträd. I övrigt är skogen ganska ung men påtagligt rik på olika arter av lövträd och buskar, även invasiva sådana. I de täta lövpartierna finns en del gamla enar och vidkroniga träd. Reservatet har en påtaglig rikedom av vidkroniga och relativt grova sälgar, som vuxit snabbt i de öppna grusmarkerna. Sälgarna är viktiga som födokälla för vårens tidiga vildbin och humlor.

De öppna ytorna på åskullarna bör hållas fria från träd. Skogen på Tunåsen gallrades kraftigt 2002 men ytterligare uttag av träd och buskar bör göras, särskilt i syd- och östslänten. Syftet är både att gynna torrbackslevande arter och att öppna siktfältet mellan staden, Tunåsens topp och Kungshögarna/Gamla Uppsala kyrka. Sälg, rönn och hagtorn bör sparas i stor utsträckning men en kraftig utglesning av trädskiktet är önskvärd. Enstaka grova, solbelysta liggande stammar samt några högstubbar kan lämnas men i övrigt tas de fällda träden bort.

De täta lövpartierna och barrblandskogarna som finns på Tunåsens och Röboåsens östsidor kan i stort lämnas för att utvecklas fritt. På sikt kommer värdefulla lövskogar att utvecklas. De insatser som behöver göras är att ta bort gran om den börjar ta över samt hålla vägar och stigar fria från träd och buskar. Riskträd bör tas ned. Enskilda grova och vidkroniga träd, både tallar och lövträd, bör frihuggas. Det är sannolikt att cinnoberbagge finns på betydligt fler lokaler inom reservatet, med tanke på mängden död almved och den rika aspförekomsten.

Det finns dock sannolikt ett åldersglapp vad gäller lämpligt substrat för arten, då almveden i stort har tappat sin bark och asparna är för unga och vitala. En möjlig åtgärd är att kapa medelgrova aspar (diameter 20–30 cm) och låta dem ligga. Tegelmästarträdgårdens äppelodling bör bevaras och vårdas och träden beskäras. De grova lövträden frihuggs och invasiva arter röjs bort.

På Röboåsen pågår (2022) ett samarbete mellan Entomologiska föreningen i Uppland, Länsstyrelsen i Uppsala län och Uppsala kommun med syfte att förbättra områdets förutsättningar för insekter. Projektet innebär uppryckning av träd, borttagande av oönskade högväxta arter såsom ryssgubbe, utplacering av bibäddar och utplantering av värdväxter för olika arter av insekter bland annat getväppling för fjärilen mindre blåvinge. Även bränning finns med i planeringen. Åtgärderna är positiva för den biologiska mångfalden på Röboåsen och arbetet med utglesning av tallarna bör fortsätta kontinuerligt.

På Lötenkullen bör de grova tallarna friställas så att solinstrålningen ökar. Västslytningen är ganska gles redan idag men åtgärder kring grova tallar behöver genomföras på övriga delar av kullen. På Lötenkullens topp röjs buskar och unga träd bort för att öka ytan med öppen åsmiljö.

Övrig öppen mark

Inom reservatet finns det öppen mark som inte är av åskaraktär. Den tidigare sjön Myrby träsk nedanför Tunåsen utgörs av frisk, öppen gräsmark som har betats med kor från 2003 och i många år framåt. Gräsmarken fortsätter norrut mot Gamla Uppsala på Kungshögarnas nordsida i en annan betesfålla som betas av kor. Röboåsens sidor täcktes med lera under restaureringen, då åsgruset endast räckte till topppartierna. Idag utgörs dessa områden av öppna, näringsrika gräsytor som klipps några gånger per år. De nyttjas frekvent av bland annat discgolfspelare. En mindre del kring dammen strax norr om utegymmet är inhägnad och betas av kor.

De öppna ytorna ska fortsätta hållas öppna. Ett generellt mål för att öka artrikedomen är att magra ut dem genom bete eller omhändertagande av gräsklipp/hö efter slåtter eller klippning. Blomrika partier som erbjuder födokällor för pollinatörer eller magrare delar av gräsytor bör slås eller klippas efter blomning. Detta kan innebära att "öar" av oklippt gräsyta sparas vid slåtter eller klippning. Dammen i beteshagen skulle kunna utökas till att omfatta även gamla åkern norr om densamma, vilken idag är ett hav av vallört.

Åkerkanterna och vägrenarna i reservatet utgör idag en spridningskälla för aggressiva och snabbspridande arter såsom knylhavre, uppländsk vallört och tistlar. Även om vissa av dessa arter kan göra nytta som pollen- och nektarkälla för insekter så sprids de till åskullarna och skapar där stor skada på den magra åsfloran. Vägkanterna bör slås tidigt för att missgynna dessa arter och börja utmagringsprocessen. Det är viktigt att det slagna materialet samlas in. Uppryckning av oönskade arter såsom ryssgubbe och tistlar samt eventuellt grus eller sand skulle ytterligare gynna floran på åsmiljöerna.

Främmande, invasiva arter

Främmande, ej naturliga arter samt invasiva arter som finns i reservatet är viktiga att bekämpa, innan de hinner sprida sig till större områden. För närvarande bör bekämpning inrikta sig på silvergran, jätteloka, vresros, blomsterlupin, ryssgubbe och uppländsk vallört. De näringsfattiga åsmiljöerna bör särskilt skyddas från de tre sistnämnda arterna, som gör mycket stor skada om de börjar ta över ljusöppen grusmark. Växtavfall från främmande eller invasiva arter bör packas och föras bort från naturreservatet och transporteras till förbränningsanläggning, alternativt hanteras på det sätt som bedöms lämpligt beroende på art.

Generella riktlinjer, friluftsliv och tillgänglighet

Gamla Uppsala Åskullar är ett populärt friluftsområde där besökare utövar en mängd olika aktiviteter. Det är också det enda större sammanhängande grönområdet som finns i den norra delen av Uppsala, vilket innebär att det har mycket stor betydelse för de boendes möjlighet att ta del av närnaturen. Området innehåller många befintliga stigar och målpunkter, men det är idag svårt för besökare att få en överblick och hitta till alla dessa platser.

Information, stigar och rastplatser bör utformas så att människor uppmuntras att upptäcka hela området. Många besökare passerar idag igenom på gång- och cykelvägen medan färre ger sig av längs stigarna som leder till rast- och utsiktsplatserna uppe på åsen. Informationen bör utvecklas och kompletteras med skyltar och vägvisare så att besökare som kommer hit får en tydlig bild av vad man kan göra här, vilka platser som finns att besöka och hur man hittar till dem. För att det ska bli mer hanterbart kan man i informationen gärna dela in området i de två delarna Tunåsen och Röboåsen/Lötenkullen. Det är samtidigt viktigt att tänka på reservatet som en sammanhållen enhet.

Målpunkterna i respektive delområde skulle kunna bindas ihop med en stigslinga. Genom att märka upp stigslingor och skylta tydligt till olika målpunkter kan fler upptäcka åsen, dess unika natur och alla de besöksvärda platser som finns. Det skulle också innebära att besökarna sprids ut mer över området. De många besökarna skapar slitage och nötning vilket huvudsakligen är positivt för de torra åsmiljöerna. Genom att sprida ut och leda besökare till nya platser, till exempel genom nya stängselgenomgångar, informations- och rastplatser, kan man kanalisera slitaget. Nya grindar, informationsplatser och rastplatser lockar människor att röra sig på nya ytor. Kanalisering kan också behövas för att minimera konflikter mellan besökare som utövar olika typer av aktiviteter.

Skyltar i området, både informationsskyltar, kartor och vägvisningsskyltar är producerade under många år och har olika avsändare. Skyltarna bör få ett mer enhetligt formspråk. Nya reservatsskyltar med information om naturvärden, rekreativvärden, anordningar för friluftslivet och historik samt kartor och föreskrifter ersätter befintliga entréskyltar vid Gamla Uppsala, Tunåsen och Röboåsen.

Reservatet omges av öppna slätter vilket medför att det ofta blåser här. Många av de befintliga rastplatserna ligger på toppen av åskullarna - platser som är extra utsatta för vind. Möjligheterna att besöka topparna och beundra utsikten behöver bevaras, men för att tillgodose de många besökarnas behov av platser för rast och umgänge kan ytterligare rastplatser anläggas i soliga och mer vindskyddade lägen. En sådan plats finns redan idag vid Tegelmästarträdgården på Röboåsen.

En annan är meditationsplatsen på Tunåsen. Reservatet är även utsatt för buller då det omges av vägar och ligger i närheten av den militära flygplatsen F16 och Ärna skjutfält. Särskilt utsatt är toppen av Lötenkullen som ligger alldeles intill väg 55. Buller är en faktor att tänka på vid anläggandet av nya rastplatser. Inom reservatet finns också ett behov av officiella eldstäder. Idag finns spår av eldning på många olika platser runt om i hela området.

Det finns få tillgänglighetsanpassningar i området. Vid entrén till Röboåsen finns en tillgänglighetsanpassad torrtoalett, men toaletten är placerad på en kulle och är besvärlig att ta sig till med rullstol. Vid parkeringen i Gamla Uppsala finns ytterligare en tillgänglighetsanpassad toalett. Många stigar i reservatet är smala och bitvis starkt kuperade. Det kan vara svårt med ytterligare tillgänglighetsåtgärder då området är kuperat och det finns begränsningar i vad som är möjligt att göra. Men man bör se över vilka möjligheter som finns och prioritera tillgänglighetsanpassningar i närheten av bebyggelse och parkeringar.

Naturområdet utnyttjas av skolan för utomhuspedagogik och idrottsundervisning. För att underlätta för skolgrupper, och även grupper av andra typer, kan anordningar som till exempel enkla regnskydd sättas upp.

Generella riktlinjer, forn- och kulturlämningar

Reservatet har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och flera riksintressanta forn- och kulturlämningar som bör lyftas fram i skyltning och kommunikation. Lämningarna ska bevaras och får inte skadas. Kulturvärdet i form av den stäpp- och hedartade floran som vittnar om en lång kontinuitet av öppethållande, ska bevaras och gynnas. Skötsel av forn- och kulturlämningar och naturmiljöer ska gå hand i hand och åtgärderna ska gynna både natur- och kulturvärden. En kontinuerlig dialog med experter, förvaltare och handläggare från både natur- och kultursidan är en förutsättning för att bevarandemålen ska nås. Skötsel av forn- och kulturlämningar ska ske i samråd med Länsstyrelsens kulturmiljöenhet.

Skötselområden

Skötselområde naturmiljö 1: Tunåsen

Skötselområde 1a: Gamla Myrby träsk och Tunåsens gravfält, 3,7 ha

Bete eller slätter, bränning

Beskrivning: Området utgörs av betade gräsmarker nedanför Tunåsens sluttningar. I skötselområdet finns dels näringsrik och frisk-fuktig gräsmark, dels ett mindre parti med torrare åsmiljö inom ett gravfält.

Norra, östra och södra delen motsvaras av den tidigare sjön Myran/Myrby träsk's södra del. Genom dikningar och landhöjning försvann sjön och har sedan brukats som åker. Bitvis är det fortfarande fuktigt. Marken har ett högt näringsinnehåll och en relativt artfattig flora. Vegetationen domineras av bredbladiga gräs som ängskavle, och kärrgröe, hundkåx, vitklöver, smörblomma och älggräs. Området innehåller även en del säl och vide. I sydostligaste delen är marken lite magrare och innehåller bland annat spår av en hävdgynnad torrbacksflora med gulmåra och vårbrodd.

Västra delen utgörs av Tunåsens gravfält med 3 högar och 7 stensättningar (Uppsala 259:1). Den södra delen av gravfältet har troligen tidigare hyst en örtflora med torrbackskaraktär. Området är numera ohävdad och igenväxningen är påtaglig med högt gräs och stora tuvor. Norra halvan är mer näringsrik och innehåller bland annat taggsallat, ogräsmaskrosor och bredbladiga gräs.

Hagen har betats av och till från och med 2003. 2021 stängslades hagen på nytt och då infördes nötbete samt att betesfällorna slogs ihop (skötselområde naturmiljö 1a, 1b och norra delen av 1c).

Figur 22 Södra delen av gamla Myrby träsk, mellan Tunåsen (tv) och Södra gravfältet (th). Marken betas med kor och ingår numera i samma fälla som Tunåsen.

Bevarandemål:

- De gamla åkerytorna magras på sikt ut och utvecklas till öppen, frisk ängs- eller hagmark med blommande växter som gynnar pollinerande insekter.
- Området har en naturlig hydrologi och en gradient från torrbacke till fuktäng. Växtligheten är naturlig och följer fuktighetsgradienten.
- Gravfältet ska fortsatt uppvisa en artrik torrbacksflora med hävdgynnade växter och de hotas inte av ansamling av förna eller inväxande buskage.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- I Myrby träsk-området som varit gammal sjöbotten kan hydrologisk återställning ske så att fuktiga partier återskapas som kan gynna den biologiska mångfalden. En sådan återställning ska i sådana fall föregås av en utredning. Bete torde kunna fortgå även om området blir blötare.
- Tunåsens gravfält torde vara lämpligt för fornvårdsbränning och denna skötselmetod bör utredas. Gravfältet är liksom flera av de andra öppna torrbacksmiljöerna under igenväxning. Även här bör bränningen föregås av en röjning eller slätter för att bränningen inte ska bli för intensiv.

Löpande åtgärder:

- Fortsatt bete eller slätter för att hålla marken öppen. Eftersom markerna nedom och uppe på Tunåsen skiljer sig så mycket åt är det en fördel om fållorna kan vara åtskilda.
- Bete med nöt och häst är att föredra framför fårbete. Fårbete är dock bättre än inget bete. Betet kan vara tidigt i de näringsrika delarna nedanför åsen. Betet bör åtskiljas i separata fållor för näringsrika och näringsfattiga miljöer, för att inte föra näring från åkermarken upp på åsen.
- Om området slås i stället för att betas ska slättern ska vara tidig (början av juli) i de mer näringsrika delarna och sen (slutet av augusti eller början av september) i de magra delarna. Blomrika partier slås sent även om de är näringsrika. De näringsrika delarna utan rik blomning får gärna slås två gånger per år. All slagen vegetation avlägsnas. I de fuktigaste delarna kan enstaka buskar av sälj och vide lämnas.
- Gravfältet bör slås om det inte bränns och om betet inte upprätthåller förutsättningarna för torrbacksfloras utveckling. Eventuellt kan röjningar av buskar och träd också genomföras för att gynna kärlväxtfloran.

Skötselområde 1b: Norra Tunåsen, 6,3 ha*Gallring, uppräckning av träd, bete, bränning.*

Beskrivning: Tunåsen var fram till slutet av 1800-talet en karg, hedartad ås som betats under mycket lång tid. På den tiden växte då både backsippa, kattfot och mosippa här, varav de två sistnämnda saknas idag. Därefter planterades skog längs med sluttningarna, och därmed har Tunåsen ett helt annat utseende och artsammansättning idag än vad den hade tidigare.

Norra och östra delen av Tunåsen utgörs idag av gles talldominerad skog med en del en, sälg, rönn och björk. I fältskiktet finns bland annat kruståtel, hallon, liten blåklocka, fårsvingel, ljung, tjärblomster, bergsyra, smultron.

I övre delen gjordes en kraftig gallring 2002. Längre söderut på östsluttningen, nedanför toppen, växer en gles skog bestående av grova aspar, rakstammiga tallar, björk, rönn, sälg, gran och en. Fältskiktet består bland annat av hallon, blåbär, smörblomma, ängsgröe, krusbär, smultron och kruståtel. Trädskiktet tättnar längre upp i sluttningen, och fältskiktet blir där mycket fattigt.

I mitten på östsluttningen finns ett öppet stråk som tidigare var en skidbacke där man hoppade backhoppning och åkte höghastighetsskidåkning. Vegetationen är artrik och består bland annat av liten blåklocka, kruståtel, ljung, röllika, gråfibbla, tjärblomster, gulmåra, axveronika, ängshavre, bergsyra, baktimjan, fårsvingel, vitknavel, femfingerört, vitklöver och flentimotej. Längre ner är marken mer näringsrik med högvuxna gräs och örter.

Figur 23 Tunåsen 1975. Endast mindre partier var trädklädda och resten av åsen utgjordes av öppen hed och sandmarker med glest örttäckte. Kanske denna bild delvis kan vara en målbild för restaureringen av Tunåsen framöver? Historiskt ortofoto, Lantmäteriet

På Tunåsens västsluttning finns en mager enbacke, som är det parti som överensstämmer bäst med Rutger Sernanders beskrivning av Tunåsen i slutet av 1800-talet. Busk- och trädskiktet består idag av en, björk, tall, sälg, rönn, asp, lönn och oxel. I fältskiktet växer bland annat fårsvingel, backsippa, kruståtel, röllika, lingon och ärenpris. I övre delen av västsluttningen är rönnbuketter jämnt fördelade med ett avstånd på ca 5 meter. Det innehåller även en del björk och sälg. Rönnarna är viktiga pollen- och nektarkällor för insekter och ger bär till fåglarna. I rönnblomknopporna lever rullvivelarna *Tatianaerhynchites aequatus* och *Involvulus cupreus* samt rönnblomviveln *Anthonomus conspersus*.

Marken är dock i tydlig igenväxning och täcks av ett tjockt lager med fjolårsgräs och förna och små örter har svårt att etablera sig. Den nedersta delen av backen ligger utanför det nya stängslet.

Figur 24 Den hedartade miljön på Tunåsen finns delvis kvar men är under igenväxning. Tallar och enbuskar såväl som kraftig grässvål och ett tjockt förnalager hindrar en rik blomning och varma grusjordar; såsom insekterna vill ha det.

Bevarandemål:

- Att Tunåsen återgår till ett öppet betespräglad landskap där de karaktäristiska strandvallarna med klappersten återigen kan ses.
- Att hed- och torrbackskaraktären och den biologiska mångfalden som är knuten till en öppen åsmiljö bibehålls/återfås.
- Siktfälten ut mot omgivande slättlandskap och Kungshögarna återskapas och bevaras.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurering åtgärder:

- Generellt ökas de öppna ytorna. Detta gäller hela Tunåsen. Nya öppna ytor skapas och befintliga öppna ytor vidgas för att gynna de hävdberoende örterna och för insekterna som lever på dessa. Detta görs genom kraftig utglesning av träd och buskar. Stora träd fälls medan mindre träd och buskar helst ska dras upp med rötterna. Stora tallar med exponerad stam eller död ved lämnas. Sälg och viden lämnas liksom fågelbär, slån, apel, hagtorn, oxel, rosor och getapel samt större exemplar av en och rönn.
- På östslutningen görs en kraftig urglesning och majoriteten av tall, gran, lönn och asp tas bort, men gamla grova aspar sparas. Enstaka hagmarksbjörkar sparas också liksom all en, lind, sälg och oxel. Naturlig död ved, särskilt aspved, lämnas.
- Vid utglesning av trädskiktet kan enstaka grova, solbelysta liggande stammar samt några högstubbar lämnas men i övrigt tas de fällda träden bort.

- Det öppna stråket vid höghastighetsbacken breddas genom att buskar och träd som står intill tas bort.
- Flera öppna siktfält återskapas från Tunåsens topp ut mot det nedanförliggande åkerlandskapet, Gamla Uppsala, Kungshögarna och Uppsala centrum. En bedömning om åtgärdens lämplighet måste göras utifrån varje enskilt fall.
- I den hedartade miljön på västsluttningen och upp mot Tunåsens topp vidgas öppna ytor och enarna glesas ut. Täckningen bör inte vara mer än 10 %. Grova rännor ska inte tas bort. Några områden med tätare och fler buskage lämnas för att skapa variation, särskilt så att det blir fler sydvända bryn med lä. Den nedre delen av västsluttningen, som nu är utanför stängslet, bör även den omfattas av både initiala och löpande åtgärder.
- Förutsättningarna för en kraftigare ljung- och gräsbränning i västsluttningen bör utredas. Syftet är att få bort det tjocka förnatäcket och en del ljung samt öka andelen blottad grusmark och få en örtrik hedvegetation. Bete i kombination med bränning bör utvärderas innan ytterligare mekanisk markstörning görs.
- På sikt kan möjligheterna för återintroduktion av mosippa på västsluttningen utredas.

Löpande skötsel:

- Fortsatt utglesning av vedartade växter medelst uppräckning ska göras med femårsintervall. Död ved av olika trädslag lämnas om möjligt i soliga lägen.
- Tunåsen ska fortsätta att betas, helst med nöt eller i andra hand häst men får är bättre än inget bete alls. För kraftig eller för tidigt bete kan medföra negativa effekter på floran. Betets effekter på floran bör därför utvärderas. Eftersom markerna nedanför och uppe på Tunåsen skiljer sig så mycket åt är det en fördel om fållorna kan vara åtskilda.

Skötselområde 1c: Tunåsens topparti, 0,8 ha

Bete eller ingen skötsel

Beskrivning: Tunåsens topp är en mycket värdefull och artrik miljö. Vegetationen består av en öppen, hedartad torräng med torrbacksarter som till exempel ljung, tjärblomster, backsippa, fältmalört, mandelblom, liten blåklocka och timjan. Det finns gott om blottade grus- och sandmiljöer som hålls öppna genom besökarens tramp. I dessa varma, sandiga miljöer påträffas flera sällsynta insekter, bland annat alvarsandbi (*Andrena alfkenella*), klöverhumla (*Bombus distinguendus*), fibblesandbi (*Andrena fulvago*), brun mårfältsmätare (tidigare Thunbergs fältsmätare (*Epirrhoe pupillata*)), sexfläckig bastardsvärmare (*Zygaena*), mjölkörtsspinnare (*Lemonia dumii*), mellanmätare *Phibalapteryx virgata* violettekantad guldvinge (*Lycaena hippothoe*), och mindre blåvinge (*Cupido minimus*).

Figur 25 Ett mål är att återskapa fria siktält mellan Tunåsens topp och Gamla Uppsala. Nu skymmer träd i stort sett sikten. Bilden är tagen från utsiktstornen på Tunåsen och i förgrunden skymtas stängslet som renoveras under 2021.

Bevarandemål:

- Att bevara en solvarm, öppen åsmiljö med stor förekomst av värme- och torrmarksberoende växt- och insektsarter.

Skötselåtgärder:

Löpande skötsel:

- Området ska fortsätta hållas öppet. Idag är markstörningen från människor som går eller cyklar tillräcklig, även utan bete. Överbetning och minskad blomrikedom kan vara en fara på det översta partiet av åsen. Om bete sker här, vilken nuvarande stängseldragning medger, bör det följas upp att blomrikedomen inte försämras.
- Om små träd, exempelvis tall och björk, kommer upp ska dessa ryckas upp med rötterna.

Skötselområde 1d: Infiltrationsdammarna på södra Tunåsen, 2,8 ha

Gallring, uppräckning av träd och örter, markstörning.

Beskrivning: På Tunåsens sydsluttning anlades på 1960-talet nio infiltrationsdammar som är en viktig del i stadens dricksvattenförsörjning. I den sandiga jorden mellan dammarna finns en rik flora av torrbacks-karaktär. Bland annat finns här spåtistel, backsippa, backglim, axveronika och kattfot. I området finns också partier med ruderatmark, både i och invid dammarna. Här växer bland annat olika mållor, färgkulla, gatkamomill, gråbo, åkerbinda och gåsört, men också rikligt med den problematiska arten ryssgubbe. Mellan dammarna har det vuxit upp rikligt med unga tallar samt en del björk och sälg. Vid dammarna finns ca 40 arter av vildbin rapporterade samt sällsynta arter av jordlöpare och andra marklevande djur. Vidare är de rödlistade insekterna mindre blåvinge *Cupido minimus*, sexfläckig bastardsvärmare *Zygaena filipendulae*, violettkantad guldvinge *Lycaena hippothoe*, humlerotfjäril *Hepialus humuli*, klöverhumla *Bombus distinguendus*, grå fältmalörtssäckmal *Coleophora granulata*, och mindre röllikebagge *Chrysolina analis* påträffade här.

Kornstorleken på sanden är inte optimal för bobygge, utan kan med fördel kompletteras med inköpt sand, vilket också har gjorts.

Figur 26 De sandiga markerna kring infiltrationsdammarna är mycket artrika tack vare att sandjorden hålls öppen vilket gynnar en mångfald av kärlväxter. Solinstrålningen är kraftig vilket ger ett mycket varmt mikroklimat som är gynnsamt för insekter. Inväxande tallar är dock ett hot mot den biologiska mångfalden här.

Bevarandemål:

- Området ska karaktäriseras av öppen, sandig åsmiljö och torräng.
- Vegetationen domineras av blommande torrbacksörter och nektarrika ruderväxter.
- Det ska finnas goda förutsättningar för sandlevande insekter såsom grävande steklar och marklevande bin genom hög solinstrålning.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- Successivt borttagande/utglesning av tallar och björkar kring infiltrationsdammarna. På sikt (inom 5–10 år) ska de flesta tallar och björkar kring dammarna vara borta. Träden bör ryckas upp med rötterna om möjligt.
- Enstaka tallar och sälgar kan lämnas kvar för att bli gamla och grova, men de får inte bli dominerande och skugga sandområdena.
- Anläggning av bibäddar på platser där den befintliga sanden inte är optimal för insekter som bygger bon i sand.
- Uppryckning/bekämpning av ryssgubbe

Löpande skötsel:

- Fortsatt utglesning av vedartade växter medelst uppräckning ska göras med femårsintervall.
- Årlig skötsel av bibäddar genom skrapning med skopa.
- Om sand extraheras från dammarna när de rensas kan sanden läggas vid sidan om för att gynna sandlevande insekter. Observera att denna sand inte ersätter sand som optimerats för bibäddskonstruktioner.
- Bekämpning av främmande, invasiva arter.

Skötselområde 1e: Äldre tallskog på västra Tunåsen, 0,5 ha

Frihuggning

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av en mindre del med medelålders till äldre tallskog på västra Tunåsen. Sannolikt planterades några av de äldre träden i övre delen av sluttningen i slutet på 1800-talet, medan tallarna i nedre delen har etablerats spontant under senare tid. Det finns även en del äldre lövträd och också en kraftig underväxt av ungt löv. Markvegetationen är örtfattig och utgörs av ris och smalbladiga gräs. Sluttningen är påverkad av täktverksamhet och i norra delen finns en dramatisk sluttning med en hel del asp. Några av tallarna är grova och knotiga och det finns även en del död tallved i form av torrakor och liggande träd. På sikt kommer naturvärden och arter knutna till gamla tallar att utvecklas. En stig löper på skrå genom sluttningen.

Figur 27 Äldre tallskog med inslag av död ved i skötselområde 1e.

Bevarandemål:

- Gles, äldre tallskog på sandmark med inslag av grova solbelysta tallar och död tallved.
- Det finns en naturlig förnygring av asp i området och aspbestånden erbjuder kontinuerlig tillgång till nydöda aspar genom självgallring.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- Några äldre tallar frihuggs för att dessa ska få utrymme att växa sig grova och knotiga.

- Røjning av lövsly görs endast kring träd som ska frihuggas eller för att hålla stigen öppen.

Löpande skötsel:

- Återkommande røjning kring stigar och kring de träd som frihuggits.

Skötselområde 1f: Skog på östra Tunåsen, 3,4 ha

Røjning, frihuggning.

Beskrivning: Området söder om infiltrationsdammarna var tidigare en sand- och grustäkt och på 1950-talet var stora delar av Tunåsens södra del utgrävd. Under decenniet därpå upphörde sandtäkten och området restaurerades. Den västra delen av skötselområdet utgörs av gammal täktmark och består nu av en nästan lundartad tät blandlövskog som vuxit upp efter att täktverksamheten avslutats och beteshävderna upphört. I östra delen av skötselområdet, närmast gång- och cykelvägen, dominerar tall, sälg, björk, asp och lönn men skogen innehåller också fläder, fågelbär, hägg och enstaka granar. Det finns även en mängd döda almar och en del döda sälgar och mängden död lövved är påfallande stor. Cinnoberbagge är påträffad här, men i övrigt är det få rapporterade fynd av naturvårdsarter. Cinnoberbaggen är skyddad enligt 4 a § Artskyddsförordningen. Inne bland träden finns trängda och döda enar kvar sedan området var mer öppet. Markfloran består bland annat av ekorrhör, nejlikrot, bergslok och hundkåx. Upp på höjden närmast meditationsplatsen finns äldre tall.

I området finns det vidkroniga sälgar, på vilka det finns angrepp av myskbock *Aromia moschata* och sälgvedbock *Saperda similis*. I honblommorna på sälgen lever vivlarna *Dorytomus taeniatus* och *D. rufuatus* samt *Ellescus bipunctatus*. Sälgblommorna är också viktiga för vildbin.

I sydöstra spetsen av skötselområdet finns en tät, ung björkskog som tidigare varit åker. Området omges av bland annat hallon och mjölkört. Genom skogen går en bred och vältrampad stig som leder upp till Tunåsens topp.

Figur 28 Stigen upp mot Tunåsens topp går genom en tät och nästan lundartad skog. Västra delen har delvis varit en sandtäkt men östra delen har kvar sin ursprungliga geologi. Ekologin har dock förändrats kraftigt sedan betet upphörde och träden planterades.

Bevarandemål:

- Äldre lövskog med inslag av tall. Trädskiktet är varierat och artrikt med stort inslag av blommande och bärande trädarter.
- Det finns en stor ålders- och dimensionsvariation samt god förekomst av död lövved i både klenare och grövre dimensioner.
- Det finns en naturlig föryngring av sälg i området. Sälgarna tillåts bli grova och vidkroniga.
- Det finns en naturlig föryngring av asp i området och aspbestånden erbjuder kontinuerlig tillgång till nydöda aspar genom självgallring.

*Skötselåtgärder:**Nyskapande/restaurerande åtgärder:*

- Försiktig utglesning av trädskiktet genom röjning av lövsly längs med större stigar. Inga uppvuxna träd avverkas, och ingen asp och sälg.
- Försiktig frihuggning kring utvalda träd, främst tall och sälg men även kring gamla enbuskar.
- Ringbarkning av en del asp för att skapa död aspved.

Löpande skötsel:

- Återkommande röjning kring stigar och kring de träd som frihuggits.
- Träden i området tillåts att bli gamla och döende, och även finnas kvar som döda stående eller liggande träd. Om döda eller döende träd utgör en säkerhetsrisk högkapar man eller fäller träden och låter stammar och grenar ligga kvar på eller intill växtplatsen. Fällda stamdelar bör vara så intakta som möjligt och inte kapade i mindre bitar.

Skötselområde 1g: Torrbacke och meditationsplats på Tunåsens sydostsluttning, 0,6 ha*Gallring, uppräckning av vegetation, markstörning.*

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av en torrbacke i Tunåsens sydöstra del som är en rest av den naturtyp som präglade hela åsen på 1800-talet. Delar av skötselområdet används som meditationsplats, vilken underhålls av Uppsala pastorat. Området var på 1960-talet en betydligt större torrbacke som nu delvis växt igen med enbuskar. Det finns dock fortfarande en värdefull torrbacksflora som bland annat består av kattfot, baktimjan och backsippa. I sluttningen söder och sydost om meditationsplatsen finns även spåtistel, darrgräs, backklöver och getväppling.

Bevarandemål:

- Öppen, torr solvarm miljö med karaktäristisk torrbacksvegetation.
- Backsippa ska finnas i livskraftiga populationer.

Figur 29 Torrbacke på Tunåsen som används som meditationsplats. Skötselområde 1g.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- En kraftig initial utglesning av yngre enbuskar och andra vedartade växter genomförs, helst genom uppyckning med rötterna.
- Fler markblottor skapas genom att rycka upp eller gräva bort de tjocka tuvorna med högväxta gräs. De platser som redan har en lågväxt torrbacksflora rörs inte.
- Slänterna nedanför meditationsplatsen rensas från uppväxande träd och buskar, helst genom uppyckning med rötterna.
- Vedklampar med borrhål i olika storlekar kan läggas ut i ljusa lägen för att bättra på resursen av död ved som boplats.

Löpande skötsel:

- Återkommande röjning eller uppyckning av sly och buskvegetation för att bevara platsens öppenhet.

Skötselområde naturmiljö 2: Röboåsen

Skötselområde 2a Skogsridåer nedanför Röboåsen, 2,4 ha

Frihuggning, ringbarkning eller fällning, röjning

Beskrivning: Västra delen utgörs av en trädrida bestående av bland annat asp, säl, björk, tall och druvfläder samt gott om döda almar. I västra kanten dominerar tall men det finns en del grova björkar och rönnar. Bitvis är det extremt tätt lövuppslag. Främmande och potentiellt invasiva arter såsom liguster, snöbär, syren och silvergran finns spridd. I området går det flera stigar som används för terrängcykling. Skogsridån fungerar idag som en syn- och bullerbarriär mot Björklingevägen.

Östra delen är ett parti med högväxta näringsälskande trivialarter såsom brännässla, åkertistel, uppländsk vallört, ryssgubbe, hundkäx och älggräs. Här står också några stora sälgar.

Bevarandemål:

- Äldre blandlövskog med inslag av tall.
- Det finns en stor ålders- och dimensionsvariation samt god förekomst av död lövved i både klenare och grövre dimensioner.
- Invasiva arter saknas.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- Röjning av främmande och/eller invasiva arter såsom snöbär, silvergran och liguster. Växtavfallet ska tas omhand på ett lämpligt sätt och föras bort från området för att inte orsaka spridning.
- Ringbarkning av en del asp för att skapa död aspved.
- Försiktig frihuggning kring utvalda träd, främst tall och säl.

Löpande skötsel:

- Bekämpning av främmande och/eller invasiva arter.
- Återkommande röjning kring stigar och kring de träd som frihuggits.

Skötselområde 2b: Öppen åsmiljö på norra Röboåsen, 4,2 ha

Gallring, uppräckning av vegetation, bibäddar, insektshotell

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av norra Röboåsen, som tidigare var en stor grustäkt. Täckten återfylldes med massor från hus- och vägbyggen; i södra delen av skötselområdet var efterbehandlingen klar 1985 och i norra delen vid årsskiftet 96/97. Ljunggläntan öster om krönet har dock hållits intakt och har en mer ursprunglig karaktär.

Vid tidpunkten för efterbehandlings färdigställande var området till stor del öppet med åsgrus i dagen. De dungar av tall som planterades vid restaureringen har utvecklats kraftigt och inkräktar snabbt på den öppna åsmiljön. På ömse sidor om åsens krön finns idag relativt tätt med 3–4 m höga tallar. I sydslutningen har tallarna och björkarna vuxit sig särskilt stora och bildar täta buskage.

Upp på åskränet är det fortfarande öppen mark. Användning av fröblandningar och pluggplantor har påskyndat örtvegetationens etablering och denna består nu av olika torrbacksarter, bland annat fårsvingel, tjärblomster, gråbinka, prästkrage, svartkämpar, spåtistel, blåeld, brudbröd, backsippa, harklöver, käringtand, fältmalört och säfferot. Här finns inget slutet växttäck, utan växterna står gles spridda i gruset.

Figur 30 På Röboåsens norra krön finns ett gles skikt av kärnväxter i det magra gruset. Backsippa finns i mängder under tidig vår.

De solbelysta grusmarkerna har en mycket artrik insektsfauna vilket har uppmärksammat i flera inventeringar. Exempel på arter som trivs på Röboåsen är glimfältmätare *Perizoma hydrata*, svartpälsbi *Anthophora retusa*, prickvingad svävfluga *Bombylius medius*, vickerglasvinge *Bembecia ichneumoniformis*, brunt timjansmott *Delplanqueia dilutella* och mindre röllikebagge *Chrysolina analis*. Mindre blåvinge *Cupido minimus* är påträffad flertalet gånger under de senaste åren och förefaller trivas särskilt bra i sydvästkanten av den öppna åsen. Vid vändplanen påträffades 2013 den ovanliga sidenguldstekeln *Pseudochrysis neglecta*, i ett sydvänt bryn med tallar och blommande blåeld. Arten är knuten till öppna, solexponerade lersandmarker.

Efter efterbehandlingen har det gjorts en del röjningar, ogräsbekämpning och kompletteringsplanteringar. Efter uppmärksammande av igenväxningstendenserna gjordes 2013 en utglesning av uppväxande tallar i nordsluttningen och på åsryggen.

Ett mindre tallbestånd i västsluttningen (nära infarten) togs bort i sin helhet, inklusive stubbar. Året efter fylldes det på med sand i lämpliga områden. 2019 sattes ett insektshotell upp. Under 2021 har Entomologiska föreningen i samarbete med Länsstyrelsen och Uppsala kommun börjat med ett åtgärdsarbete på Röboåsen med syfte att återfå mer öppna sand- och grusytor och därmed gynna kärnväxter och insekter. Tallar har ryckts upp, den oönskade växten vingvial har röjts bort, getväppling och åkervädd har planterats ut och flera sandbäddar har placerats ut. Arbetet med utglesning av tallarna kommer att pågå i flera år.

Bevarandemål:

- En öppen grus- och sandås med ett gles träd- och buskskikt som ger lä och skapar varma, solbelysta gläntor.

- En artrik torrbacksflora med stabila populationer av backtimjan, backsippa och andra torrbacksarter som ger förutsättningar för en divers och individrik insektsfauna med solitära bin, dagfjärilar och grävande steklar.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- Fortsatt utglesning av tallarna och björkarna upp på åsen. Uppryckning med rötterna är att föredra så att marken samtidigt störs och stubbarna försvinner, men om det inte går kan träden också tas ner. Stubbarna bör tas bort i efterhand. I de centrala delarna av åsen tas tallarna bort helt. Längre ned i slänterna lämnas enstaka tallar kvar som skydd för vinden. Sälj och viden lämnas till stor del.
- Om marken visar tendenser till igenväxning och ansamling av förna kan naturvårdsbränning utföras på utvalda ytor. Ljung som börjar bli grov och ta över solexponerade ytor bör brännas bort.
- Det ska också finnas möjlighet till ytterligare åtgärder som gynnar insekter, exempelvis grävning och markberedning för att exponera befintligt åsmaterial, utplacering av bibäddar i form av sand av lämplig fraktion, utplacering av fler bihotell eller solbelyst död ved med eller utan förborrade hål och stödplantering av lämpliga värdväxter, exempelvis getväppling, gråvide eller harklöver. Det är då viktigt att växterna har lokal proveniens och insamling av frön lokalt är att föredra. Planering och utförande av denna typ av åtgärder bör göras i samråd med lokala föreningar. Omfattningen av åtgärderna styrs efter tillgång till naturvårdsmedel och möjligheterna till lokalt engagemang.

Löpande skötsel:

- Bekämpning av främmande och/eller invasiva arter framförallt ryssgubbe.
- Återkommande röjning av uppväxande björk- och tallplantor genom i första hand uppryckning.
- Vid behov återkommande naturvårdsbränning av igenväxande ytor. Lågintensiv bränning av fjolårsgräs kan genomföras varje år. Mer intensiv ljungbränning genomförs vart 5–10 år.
- Årlig omrörning/störning av bibäddar för att hindra igenväxning.
- Årlig skötsel av bihotell.

Skötselområde 2c: Skogklädd åsmiljö på nordöstra Röboåsen, 4,7 ha

Röjning, frihuggning.

Beskrivning: Den nordöstra delen av Röboåsen är inte påverkad av täktverksamhet i samma utsträckning som den västra. Här finns fortfarande kvar rester av slänter med naturlig åsvegetation. En stor del av området är bevuxet med blandskog.

Den norra delen är ett lövdominerat blandskogsområde med asp, sälj, björk, tall, rönn, ask och lönn. I fältskiktet dominerar hallon och hundkäx. Den södra delen av skogsområdet består av en talldominerad skog. Det har tidigare varit mer öppet, vilket dels märks på att det innehåller flera trängda och döende enar och tallar med vida kronor och knotigt växtsätt.

Det finns också yngre, rakstammiga tallar samt björk, fågelbär, rönn, hägg och ek. Mot stigen i öster växer en tät ridå av unga aspar. Örtfloran är relativt fattig, men längs stigarna växer en del tjärblomster, backglim och skogsfibbla. Cinnoberbagge har påträffats här. Den är skyddad enligt 4 a § Artskyddsförordningen.

Öster om gång- och cykelvägen finns en mindre åskulle som domineras av ett tätt enbuskage men som tidigare varit öppet. På några ställen öppnar sig gläntor som hyser en torrbacksflora. Förutom enen finns träd och buskar av flera olika arter i området, till exempel rönn, björk, alm, oxel, asp, sälg och berberis. I den norra delen, bildar träden, framförallt asp, en tät ridå ut mot åkern. Det finns också några knotiga tallar. Örtvegetationen i de öppnare partierna består bland annat av tjärblomster, prästkrage, ljung, kattfot, bockrot, vitmåra och getrams.

Figur 31 Blandlövskog i skötselområde 2c.

Bevarandemål:

- Äldre lövskog med inslag av tall. Trädskiktet är varierat och artrikt med stort inslag av blommande och bärande trädarter.
- Det finns en stor ålders- och dimensionsvariation samt god förekomst av död lövved i både klenare och grövre dimensioner.
- Grövre tallar låts växa fritt och står fria från igenväxning, i övrigt kan skogen vara ganska sluten.
- Det finns en naturlig förnygring av sälg i området. Sälgnarna tillåts bli grova och vidkroniga.
- Det finns en naturlig förnygring av asp i området och aspbestånden erbjuder kontinuerlig tillgång till nydöda aspar genom självgallring, vilket gynnar cinnoberbagge.
- Området öster om gång- och cykelvägen är luckigt, de öppna ytorna är fler och större och har återfått sin torrbackskaraktär.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- Försiktig utglesning av trädskiktet genom röjning av lövsly längs med större stigar. Inga uppvuxna träd avverkas.
- Försiktig frihuggning kring utvalda träd, främst tall och sälg men även kring gamla enbuskar.
- I området öster om gång- och cykelvägen vidgas tidigare öppna ytor genom röjning av enbuskar och skuggande lövträd. Åtgärden bör efterföljas av slätter om behovet finns (se nedan).
- Ringbarkning av en del asp för att skapa död aspved.

Löpande skötsel:

- Återkommande röjning kring stigar och kring de träd som frihuggits och de ytor som öppnats upp.
- Träden i området tillåts att bli gamla och döende, och även finnas kvar som döda stående eller liggande träd. Om döda eller döende träd utgör en säkerhetsrisk högakpar man eller fäller träden och låter stammar och grenar ligga kvar på eller intill växtplatsen. Fällda stamdelar bör vara så intakta som möjligt och inte kapade i mindre bitar.
- Vid behov slätter av öppna ytor i området öster om gång- och cykelvägen, efter det att röjningar utförts. Slåttern ska genomföras vartannat till vart tredje år och utföras i slutet av augusti eller början på september. Löpande bedömning av slätterbehovet görs. All slagen vegetation ska tas bort.

Skötselområde 2d: Före detta åkermark, 0,9 ha*Bete, slätter*

Beskrivning: Före detta åkermark som växt igen med näringsälskande, högväxta arter som uppländsk vallört, knylhavre och tistlar. Växterna är en rik nektar- och pollenkälla för insekter, men de utgör sannolikt också en spridningskälla för oönskade arter till de öppna åsmiljöerna. Det bör utredas om det är möjligt att utöka våtmarken och beteshagen i 2e till att omfatta även åkern i 2d.

Bevarandemål:

- Öppen mark med blommande och nektarrika växter som ger föda åt pollinerare.
- Eventuellt en våtmark som kan ge boplats och föda åt groddjur och insekter.

Skötselåtgärder:

Löpande skötsel:

- Bete eller minst årlig slätter i augusti. Slätter får gärna ske flera gånger om året då detta område har stor förekomst av uppländsk vallört. Det slagna materialet samlas ihop och bortforslas.

Skötselområde 2e: Gräsmark och damm nedom Röboåsen, 1,7 ha

Grävning, röjning, bete

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av en tidigare lertäkt. Denna efterbehandlades i slutfasen av Röboåsens restaurering. Lertäkten fylldes med lermassor och ett högre parti täcktes med åsgrus. Vegetationen består av näringskrävande arter som till exempel uppländsk vallört, ryssgubbe, gråbo, tussilago och åkertistel.

Närmast elljusspåret i öst finns en damm, som anlades i samband med restaureringen. I dammen växer bland annat svalting och kaveldun. Invid dammen har gråvide planterats, och vegetationen utgör en rik pollen- och nektarkälla för vårflygande fjärilar, humlor och solitärbin. Dammen är för närvarande påtagligt igenväxt, både i vattnet och runtom.

Marken har tidigare betats och efter några års uppehåll är nu betet i gång igen med får under sommaren och efterbete med kor under hösten. Manuell bekämpning av vallört har utförts. Mitt i hagen har en fågelholk speciellt utformad för tornseglare uppförts.

Bevarandemål:

- En öppen frisk gräsmark med enstaka träd där blommande örter har kommit tillbaka och vallörten och de högväxta gräsen har tryckts undan.
- Dammen har en vattenspegel och används som fortplantningsområde för groddjur och bidrar som födosökningsplats för insekter och fåglar.
- De buskar som växer runt dammen ger föda och boplatser åt insekter och fåglar.

Figur 32 dammen i 2e är väldigt igenväxt. Att öppna upp vegetationen åt söder gör att vattenytan värms upp tidigare på säsongen vilket är gynnsamt för groddjur.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- I dammen bör kaveldunet röjas bort och eventuellt kan den grävas ut och göras djupare i någon del. Växtligheten kan vara kvar på den norra sidan men en del buskar tas bort på sydsidan för att få in solbelysning tidigt på våren. Gråvide och andra videarter sparas till stor del. Notera att en sådan åtgärd kan behöva föregås av samråd med Länsstyrelsen, då våtmarker i odlingslandskapet omfattas av biotopskydd. Åtgärden kan också utgöra en anmälningspliktig vattenverksamhet.

Löpande skötsel:

- Fortsatt bete eller slåtter, eller en kombination av dessa. Vid slåtter bortforslas höet.
- Återkommande röjningar runt dammens sydsida.

Skötselområde 2f, öppen åsmiljö och näringsrika gräsytor på södra Röboåsen, 6,5 ha*Uppryckning av träd, röjning*

Beskrivning: Restaureringen på södra Röboåsen färdigställdes 2008. Krönpartierna är täckta med åsgrus men de lägre liggande delarna har fet lerjord i ytskiktet, då åsgruset inte räckte till.

Effekten har blivit att vegetationen har fått en utpräglad ruderatkaraktär med nästan heltäckande bladverk av tussilago under sommaren, samt stora bestånd av åkertistel, ryssgubbe, sötväppling, såpnejlika och uppländsk vallört. På toppen växer den invasiva arten vresros. Det finns en hel del torrbacksväxter uppe på krönen, bland annat femfingerört, blåeld, karingtand, sandvita, backglim och fårsvingel. Området är fortfarande öppet med bara några enstaka små björkar och tallar.

Trots att området ännu inte har samma höga kvalitet som norra Röboåsen finns här en artrik vildbifauna med bland annat svartpälsbi, småsandbi *Andrena minutula*, småullbi *Anthidium punctatum*, cyanmärgbi *Ceratina cyanea*, backhumla *Bombus humilis* och vallhumla *Bombus subterraneus*. Även tagglergeting *Odynerus reniformis* har påträffats här. Snäckmurarbi *Osmia bicolor* visade sig vid inventeringen 2013 finnas med en individrik population.

Gräsytorna klipps några gånger per år, men åsgrusmiljöerna sköts inte alls.

Figur 33 De öppna restaurerade miljöerna på södra Röboåsen består av mer lerhaltigt material, vilket innebär att området inte riktigt har den utpräglade torrbackskaraktären. Trots detta uppvisar även den södra Röboåsen en artrik insektsfauna, som med rätt skötsel torde kunna utvecklas positivt i framtiden.

Bevarandemål:

- Öppen åsmiljö med artrik stäpp- och hedartad flora
- Öppen frisk gräsmark med pollen- och nektarrika kärlväxter, samt blommande och bärande träd och buskar.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- Borttagning av björk och tall som växer in i miljöerna med åsgrus. Uppryckning med rötterna är att föredra så att marken samtidigt störs och stubbarna försvinner, men om det inte går kan träden också tas ner. Längre ned i slänterna lämnas enstaka träd och buskar kvar som skydd för vinden. Sälg och vide lämnas.
- Om marken visar tendenser till igenväxning och ansamling av förna kan naturvårdsbränning utföras på utvalda ytor.
- Det ska också finnas möjlighet till ytterligare åtgärder som gynnar insekter, exempelvis grävning och markberedning för att exponera befintligt åsmaterial, utplacering av bibäddar i form av sand i lämplig fraktion som är enkel för insekter att gräva i, utplacering av fler bihotell eller solbelyst död ved med eller utan förborrade hål och stödplantering av lämpliga värdväxter, exempelvis getväppling, gråvide eller harklöver. Det är då viktigt att växterna har lokal proveniens och insamling av frön lokalt är att föredra. Planering och utförande av denna typ av åtgärder bör göras i samråd med lokala föreningar. Omfattningen av åtgärderna styrs efter tillgång till naturvårdsmedel och möjligheterna till lokalt engagemang.

Löpande skötsel:

- Den högvuxna, näringsälskande floran i området som inte har åsgrus i markytan slås i början av juli för att magra ut marken.
- Bevakning av torrbackarna; om igenväxning med exempelvis tall och björk sker måste kontinuerlig röjning/slätter eller bränning sättas in.
- Busk- och trädridån mot Björklingevägen bevaras mot den trafikerade vägen i väster.
- Bekämpning av främmande, invasiva arter genom uppryckning.
- Återkommande röjning av uppväxande björk- och tallplantor genom uppryckning.

Skötselområde 2g Tegelmästartomten, 1,6 ha

Frihuggning, beskärning, trädgårdsskötsel

Beskrivning: På Tegelmästartomten fanns tidigare två byggnader, men den egentliga Tegelmästarvillan revs för drygt 10 år sedan. I dagsläget återstår en tegelbyggnad.

Tomten omges av lövträd, av vilka flera är grova och står fritt och solexponerat, bland annat fem grova oxlar, en relativt grov ek, flera medelgrova lönnar samt en levande och flera döda almar. Levande alm av denna storlek är mycket ovanligt i Uppsala idag. Flera av träden har håligheter, bland annat hackspethål, och kommer med tiden bli värdefulla för framförallt svampar, fåglar, lavar och insekter.

De rödlistade svamparna svartöra, almsprängticka, stjärnnästing *Eutypella stellulata* förekommer på almarna, och den tidigare rödlistade skalbaggen lönnbock *Leioderes kollari*, hittades på nedfallen gren från levande skogslönn. Signalarten lönnlav *Bacidia rubella* växer på lönnarna.

Inne på tomten finns också en välskött trädgård med fruktträd och bärbuskar. Äppel- och päronträden är gamla och har stamsår och håligheter; några är fyllda med mulm. Träden är mycket värdefulla för svampar, insekter och lavar. Den sällsynta apeltickan *Aurantiporus fissilis* växer på ett äppelträd.

Figur 34 De gamla fruktträden på Tegelmästartomten är viktiga för såväl fåglar som svampar och insekter.

Bevarandemål:

- Välvärdad gårdsmiljö med grova, solbelysta lövträd.
- Välvärdad fruktträdgård med beskurna äppel- och päronträd och bärbuskar. Trädgården är tillgänglig för allmänheten.
- Främmande, invasiva arter ska minimeras.

Skötselåtgärder:

Löpande skötsel:

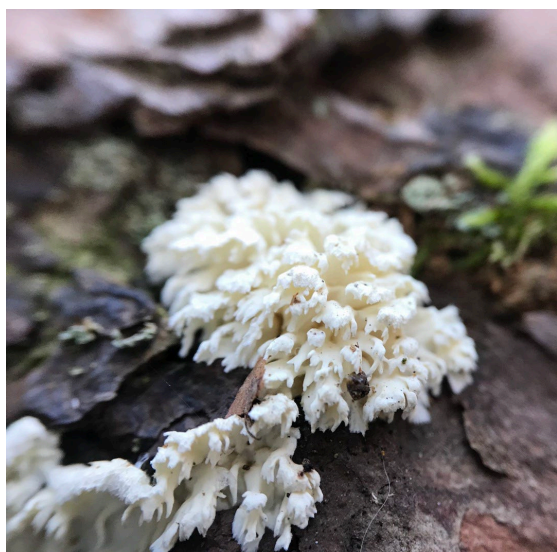
- Tegelmästarträdgårdens äppelodling och bärbuskar bevaras och vårdas. Träden beskärs vid behov.
- De grova lövträden frihuggs och invasiva arter röjs om möjligt bort. Möjligheten till förnygring ska övervägas.
- Om något fruktträd dör ska ett nytt planteras.
- Normal skötsel av fastigheten såsom gräsklippning, trädgårdsskötsel och anläggande av mindre trädgårdsland.

Skötselområde naturmiljö 3: Lötenkullen

Skötselområde 3, 4 ha

Frihuggning, röjning, ringbarkning

Beskrivning: Lötenkullen är den sydligaste av åskullarna inom området som skötselplanen omfattar. Området har historiskt använts som betesmark och utnyttjats för grustäkt. Den innehåller flera större och mindre täktgropar som ger kullen en dramatisk morfologi. Genom området går dels motionsspåret Røboslingan, dels gång- och cykelvägar. Södra delen av Lötenkullen övergår i ekodukten över Bårbyleden, vilken färdigställdes 2008.

Figur 35 Vintertagging på død tall.

Figur 36 Tallticka på levande tall.

Lötenkullen utgörs av två delområden; ett flackt skogsområde nedanför kullen och skogsområdet på själva Lötenkullen. Skogen vid den västra foten av Lötenkullen utgörs av ett relativt näringsrikt skogsområde. Så sent som på 1950-talet var det öppen betesmark med spridda träd, men har sedan successivt vuxit igen. Trädsiktet är till stora delar helt slutet. Det består av rakstammiga tallar, lönn, sälg, rönn, alm, rönn, björk, hassel, hägg och asp. I fältsiktet längs med stigarna finns bland annat brännässla, nejlikrot, kirskål, ullkardborre, mjölkört och blekbalsamin.

Uppe på Lötenkullen är träden äldre och flera av tallarna är sannolikt uppåt 150–200 år gamla. Talticka, vintertagging, grovticka och blodticka visar på att området har utvecklat höga naturvärden knutna till gammal tallskog. Vissa av tallarna har ett knotigt växtsätt vilket tyder på att åsen varit mer öppen tidigare, som även gamla flygbilder vittnar om. Det finns även en del död tall.

Västsluttningen som möter de flesta besökarna är relativt öppen och gles. Slänterna åt norr och öster är tätare och bevuxna med blandskog med bland annat björk, ek, en, hassel, rönn, sälg, alm, asp, oxel, tysklönn och tall. I den övre, skogbevuxna delen består fältfloran av bland annat skogsfibbla, tjärblomster och skogssallat; längre ner dominerar kväveälskande arter som hundäxing, mjölke, ullkardborre och brännässla.

Figur 37 Lötenkullen har tidigare varit betydligt mer öppen. Tallarna stod fritt och kunde växa sig grova och knotiga. Idag är området betydligt mer slutet och unga lövsuccessioner skuggar marken. Västsluttningen på bilden är dock fortfarande ganska öppen genom återkommande röjningar och besökares tramp.

Den största delen av Lötenkullen är skogbevuxen, det är bara uppe på krönet och i övergången mot ekodukten över Bärbyleden i söder som den är mer eller mindre öppen. På krönet och i övergången till ekodukten finns en artrik torrbacksflora vilken bland annat innehåller backsippa, tjärblomster, ängshavre, gul fetknopp, brudbröd, flentimotej, backnejlika och fältmalört. Här finns flera partier med sand- och grusblottor, med potential för grävande steklar att bygga bo. Sannolikt utgör dessa öppna partier en bråkdel av äldre tiders utbredning.

Från åsens krön har man en vid utsikt över Uppsala och här finns ett bänkbord och en inofficiell eldstad. Lötenkullen genomkorsas av ett stort antal stigar, både anlagda och naturligt upptrampade. På kullen finns flera spontant anlagda eldstäder.

Bevarandemål:

- Torrbackskaraktären på Lötenkullens krön bevaras och utökas så att insekter knutna till sandmiljöer gynnas.
- Utsikten upprätthålls.
- Att de knotiga tallarna står fritt och trädskiktet i norra delen av Lötenkullen är gles och varierat.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- De äldre, knotiga tallarna frihuggs.
- Anläggning av bibäddar med rätt kornstorlek på sanden i slänten i övergången till ekodukten.
- Gallring/röjning i sandområdena på Lötenkullens topp. En del unga tallar sparas.
- Ringbarkning av en del asp för att skapa död aspved.

Löpande skötsel:

- Vid behov återkommande gallring/röjning i sandområdena på Lötenkullens topp.
- Vid behov återkommande röjning runt gamla tallar.
- Återkommande röjning av ungt lövsly i området nedanför kullen.

Friluftsområde 1: Tunåsen

Beskrivning: Vid Tunåsen kan besökare nå den högsta punkten i reservatet. Från toppen har man utsikt över omgivande slättmarker. Här finns plats för samvaro och rast. Gravfältet och flera informationsskyltar ger koppling till områdets historia och kunskap om geologin. Åsmiljön ger möjlighet till rörelse genom promenader, cykling och pulkaåkning mm.

Tunåsens högsta topp är utsedd som ett av länets ca 50 Smultronställen i naturen¹. Här finns rastbord och en utsiktsplattform. Utsikten från rastplatsen är begränsad av omgivande träd, men är något bättre från plattformen.

Figur 38 Rastbord på toppen av Tunåsen.

Det finns idag två entréer till Tunåsen. Den norra ligger vid sydvästra kanten av Högåsen. Här står en anslagstavla med karta och information om Tunåsens friluftsområde och en smultronställe stolpe. Härifrån går en mindre stig tvärs över gräsmarken, Myrby träsk. På andra sidan gräsmarken delar sig stigen. Medan en stig går upp mot toppen av Tunåsen så fortsätter en annan norr om åsen, i kanten av gräsmarken fram till gravfältet. Vid gravfältet finns en informationsskylt. Det går även att fortsätta förbi husen väster om Tunåsen och vidare upp på åsen. Stigen går precis utanför husen.

Den andra entrén ligger vid foten av södra delen av Tunåsen. Här finns en anslagstavla med information om området, en smultronställe stolpe, rastbord, cykelställ och soptunna. Vägvisare som pekar mot utsiktsplats står en bit bort.

Mitt på östsluttningen finns ett öppet stråk som tidigare var en skidbacke där man utövade backhoppning och höghastighetskidåkning. Fram till 1950-talet tränade värnpliktiga i det som idag är Uppsalas enda höghastighetsbacke.

¹ Ett Smultronställe är ett utflyktsmål med höga natur- och friluftsvärden som är trevligt och lättillgängligt för besökare. Det finns nära 50 smultronställen i länet och fler är på gång.

Under första halvan av 1900-talet hölls även skidtävlingar, och backhoppningstävlingar på Tunåsen. I dag används backen för pulkaåkning på vintern och promenad på sommaren.

Utspridda på och runt hela Tunåsen finns informationsskyltar som berättar om områdets geologi, natur och historia. Skyltarna sitter både längs Linnéstigen, längs mindre stigar och utanför stigarna. Besökare får information om skyltarnas placering genom att titta på informationstavlor vid entréerna till Tunåsen och i en folder om Gamla Uppsalastråkets friluftsområde.

Linnéstigen Gamla Uppsalavandringen går genom området. Den passerar både norra och södra entrén och är också den stig som flest besökare använder för att ta sig upp till Tunåsens topp. Linnéstigen passerar alldeles intill östra sidan av infiltrationsdammarna. Runt dammarna står flera informationsskyltar som berättar om djur och växter på åsen samt om Uppsalaåsens funktion som vattenrenare för dricksvattnet. Pilgrimsleden Eriksleden följer gång- och cykelvägen mot Gamla Uppsala, öster om Tunåsen.

I en öppen glänta på sydöstra delen av Tunåsen finns en meditationsplats. Platsen ligger i Tunåsens kyrkreservat och innehåller Sveriges största frälsarkrans. Det är en plats för stillhet och meditation, skapad av Gamla Uppsala församling i samarbete med Uppsala stift. Vid platsen finns också rastbord och bänkar.

Hela området används för orienteringsträning. Många orienteringskontroller sitter uppsatta utspritt över hela området.

Målpunkter:

- Smultronstället Tunåsen, den högsta punkten i Gamla Uppsala och ett av Uppsala läns 50 smultronställen i naturen. Smultronställena ska ha högt besöksvärde och vara välskötta.
- Meditationsplatsen: Skyddad och vacker plats för stillhet och meditation.
- Informationsskyltarna: Skyltar utspridda runt om hela Tunåsen som berättar om områdets natur, kulturhistoria och geologi. Skyltarna sitter både längs stigar och utanför stigarna.

Bevarandemål:

- Områdets värden för friluftslivet bibehålls och utvecklats så att besökare kan bedriva olika typer av friluftslivsaktiviteter och pedagogisk verksamhet i värdefull och spännande natur samt uppleva en stor variation av naturmiljöer och biologisk mångfald i området.
- Det finns en långsiktig samexistens mellan olika typer av friluftsliv och att områdets friluftsliv är organiserat på ett sådant sätt att risken för konflikter och olyckor minimeras.
- Det finns välskötta entréer med tydliga och informativa skyltar som inspirerar och vägleder besökarna till att ta del av naturreservatets alla värden. Ytterligare skyltning inom reservatet bidrar med kunskap om reservatets kulturhistoria, geologi och naturvärden. Alla anordningar är säkra och väl underhållna.

- Uppmärkta stigslingor underlättar för besökare att ta del av allt som området har att erbjuda, samt lockar fler att välja andra stigar än gång- och cykelvägen.
- Smultronstället på toppen av Tunåsen upplevs som en välskött och trevlig plats.
- Besökare får utsikt åt olika håll från toppen av Tunåsen.
- Det är tydligt för besökare var de olika stigarna i området leder och hur man hittar till smultronstället på Tunåsen.
- Besökare hittar till de olika informationsskyltarna och kan se och förstå de fenomen i terrängen som skyltarna berättar om.
- Skolor, föreningar och andra som bedriver pedagogisk verksamhet ser området som en användbar resurs i undervisning om natur och kulturhistoria.
- Hur besökare rör sig genom området styrs genom skyltning, placering av rastplatser och genomtänkt placering av stängselgenomgångar och stättor.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder:

- Skylten om Tunåsen på anslagstavlan vid Högåsen byts ut mot en reservatsskylt. På reservatsskylten ska det finnas information om naturreservatets naturvärden, rekreativvärden, anordningar för friluftslivet och historik samt kartor och föreskrifter.
- Övriga Informationsskyltarna i området uppdateras och får samstämmigt formspråk som övriga skyltar i naturreservatet.
- Den plana ytan intill anslagstavlan kan vara en lämplig plats för ett rastbord i ett fint läge som är mer skyddat för vind än rastplatsen uppe på Tunåsens topp.
- En ny stigslinga som binder ihop målpunkter och informationsskyltar på Tunåsen kan anläggas. Stigslingan underlättar för besökare att hitta i området och vetskapen om att stigen leder förbi alla besöksvärda platser skapar en trygghet i att man inte missar något. Den lokala slingan på Tunåsen bör också bindas ihop med slingan runt Kungshögarna och en eventuell ny slinga på Röboåsen.
- Ett par robusta eldstäder kan placeras ut på lämpliga platser i området. De kan minska risken för brand och göra att det ser mer välordnat och städat ut än om besökare eldar fritt. En möjlighet för att minska skötseln av dessa är att låta besökare ta med egen ved/kol. Detta måste då framgå tydligt i all information om området.
- Utsikten från toppen av Tunåsen förbättras genom gallring. Läs mer under Naturmiljöområde 1, skötselområde 1b: Norra Tunåsen.
- Entrén vid foten av södra Tunåsen tas bort och ersätts med en ny entré vid norra delen av Röboåsen, läs mer under Friluftsområde 2, Röboåsen och Lötenkullen.
- Nya stängselgenomgångar kan skapas vid behov för att kanalisera besökare.

- Skogsvårdsåtgärder för att skapa luckighet och flerskiktning i bryn och skogspartier kan göras med syfte att öka attraktionskraften samtidigt som det har en positiv effekt på de biologiska värdena.

Löpande skötsel:

- Anordningarna i smultronstället på Tunåsen ska vara i bra skick och hela platsen ska vara fri från skräp och klotter. Rester från eldning utanför anordnade eldstäder tas bort.
- Hela smultronstället ska kännas välkomnande, välskött och trevligt att vara på.
- Stigar, skyltar och andra anordningar för friluftslivet hålls i bra skick.
- Sly och buskar röjs bort på och runt de objekt som informationsskyltarna berättar om för att de ska framträda tydligare. Det gäller till exempel Skyttegraven.

Friluftsområde 2: Röboåsen och Lötenkullen

Beskrivning: Röboåsen och Lötenkullen är ett mycket välbesökt rekreativt område inom reservatet med många målpunkter och möjlighet till olika slags aktiviteter och upplevelser. Här kan besökare gå upp på höjderna och få utsikt över det omgivande slättlandskapet och aktivera sig genom att ta en runda i det elbelysta motionsspåret Røbospåret, träna på utegymmet, leka på naturlekplatsen eller spela discgolf. Många joggar, cyklar, rastar hunden och promenerar här. Majoriteten av besökarna rör sig längs den breda gång- och cykelvägen som leder från Röboåsen, förbi Tunåsen och Kungshögarna fram till Gamla Uppsala. Färre vandrar de stigar som bland annat leder till utsikts- och rastplatserna vid sidan av.

Figur 39 På Röboåsen samsas besökare som spelar discgolf, motionerar, har picknick mm.

I söder leder en cykelväg från norra änden av Swedenborgsgatan genom en tunnel under väg 55. På andra sidan 55:an börjar området Röboåsen och 200 m längre norrut ligger en av områdets entréer. Vid entrén finns ett utegym, en naturlekplats och en hundrastgård. Här är också starten för discgolfbanan och Røbospåret. Andra vägar som leder till den här entrén är en mindre stig via ekodukten över Bärbyleden och Lötenkullen, en cykelväg under väg 600 från norra delen av Tuna backar samt den relativt nya Banvallspromenaden från Gamla Uppsala. Till denna entré kommer de flesta besökare till fots och med cykel från närliggande bostadsområden och skolor.

Norr om Röboåsen finns en mindre parkering längs Banvallsvägen. För de som vill besöka Röboåsen och kommer med bil är det här en bra utgångspunkt. Vid parkeringen finns en informationsskylt om Røbospåret som passerar förbi. Slutningen intill parkeringen används vintertid för pulkaåkning. Parkeringens risker för att påverka grundvattnet ska dock på sikt utredas och vid behov åtgärdas. Se också kommunens *Riktlinje för markanvändning inom Uppsala- och Vattholmaåsarnas tillrinningsområde ur grundvattensynpunkt*.

Flera rastbänkar finns utplacerade i området: På toppen av Lötenkullen, vid entrén till Röboåsen, vid dammen längs gång- och cykelvägen samt på åskullen i norra delen av Röboåsen. En större rastplats finns också i ett skyddat läge i fruktträdgården intill Tegelmästarvillan. Platsen omges av äldre fruktträd och här är besökare välkomna att plocka frukt. På många platser på Röboåsen och Lötenkullen finns spår av eldning, både intill rastborden och på andra platser.

Ett 2,2 km långt elljusspår, Röbbospåret, går i en slinga genom området. Stigen är bred och grusad och går delvis på platt mark nedanför åsen och delvis uppe på åsen. Spåret är bitvis ganska kuperat. Pilgrimsleden Eriksleden passerar entrén vid södra delen av Röboåsen, liksom Linnéstigen Gamla Uppsalavandringen. Linnéstigen följer här samma sträckning som Röbbospåret. I norra delen av området finns en informationsplats för Linnéstigen och ett konstverk i form av en backsippa. Flera ommarkerade, vältrampade stigar går också kors och tvärs genom området. Många leder till utsiktsplatserna på Lötenkullen och norra delen av Röboåsen.

På vintern när snömängden är tillräcklig spårar kommunen ett skidspår i en slinga över Röboåsen och på de öppna markerna fram till Gamla Uppsala.

Nordvästra delen av Röboåsen används mycket för terrängcykling, MTB. Kommunen har planer på att märka upp en officiell stigslinga för cykling här. Redan idag finns en terrängcykelbana med olika hinder. En cykelklubb har avtal med kommunen om att anlägga och sköta den. Regler finns om vilka material som ska användas vid bygget av hinder. I nordvästra delen av Röboåsen finns också en större inofficiell lägerplats med eldstad och diverse byggnationer.

Längs vägen som passerar starten för MTB-banan har man lagt ut sandhögar, åtgärder för att gynna vilda bin och andra solitära insekter. Vid en öppen yta på åsen en bit ifrån finns också ett bihotell. Vid sandhögarna finns informationsskyltar framtagna av kommunen, Biotopia och Entomologiska föreningen.

Hela området, liksom Tunåsen, används för orienteringsträning. Många orienteringskontroller sitter uppsatta utspritt över hela området.

För att få utrymme för de många olika friluftslivsaktiviteter och intressen som finns i området samt att kunna kanalisera de olika behoven så är det av stor vikt att naturreservatets yta är av minst denna storlek. Skogsridåerna ut mot väg 600 utgör också en buller- och synbarriär som ökar upplevelsevärdet inne i naturreservatet. Skogspartierna ut mot väg 600 används i dagsläget bland annat av MTB-cyklister och av spelare på discgolfbanan.

Målpunkter:

- Lötenkullen: Rastbord på toppen av kullen. Platsen är kraftigt utsatt för buller från väg 55.
- Utegyrmet: Motionsredskap i anslutning till Röboåsens entré.
- Naturlekplatsen: Lekanordningar av stockar och stubbar att klättra och balansera på. Lekplatsen är avsedd för yngre barn och ligger inom synhåll från entrén.
- Hundhagarna: Två hundrastgårdar i anslutning till varandra. De ligger inom synhåll från entrén vid Röboåsen.
- Discgolfbanan: En niohålsbana utspridd i södra delen av Röboåsen. Första utkastplatsen ligger i anslutning till entrén. Uppsala kommun äger och förvaltar discgolfbanan, men mindre skötselinsatser får göras av discgolfbanans användare.
- Frukträdgården vid Tegelmästarvillan: Rastplats mitt på Röboåsen. Här finns fikabord och besökare har möjlighet att plocka av frukt från omgivande frukträd.

- Krönet på norra Röboåsen: Rastbord på toppen av åskullen med utsikt mot Kungshögarna i norr. Öppen plats, utsatt för vind från alla riktningar.
- Mountainbike (MTB)-banan: Föreningen Stigcyklisterna har avtal med kommunen om att ha en MTB-bana i nordvästra delen av Röboåsen. Cyklister ska hålla sig nedanför Röboåsens norra åskulle.

Bevarandemål:

- Områdets värden för friluftslivet bibehålls och utvecklats så att besökare kan bedriva olika typer av friluftslivsaktiviteter och pedagogisk verksamhet i värdefull och spännande natur samt uppleva en stor variation av naturmiljöer och biologisk mångfald i naturreservatet.
- Det finns en långsiktig samexistens mellan olika typer av friluftsliv och att områdets friluftsliv är organiserat på ett sådant sätt att risken för konflikter och olyckor minimeras.
- Det finns välskötta entréer med tydliga och informativa skyltar som inspirerar och vägleder besökarna till att ta del av naturreservatets alla värden.
- Uppmärkta stigslingor underlättar för besökare att ta del av allt som området har att erbjuda, samt lockar fler att välja andra stigar än gång- och cykelvägen.
- Det finns vägvisare som hjälper besökare att hitta till de olika målpunkterna i området.
- Anläggningar är hela, säkra och väl underhållna.
- Det är tydligt för besökare som kommer till området från olika håll vad som finns att se och göra samt hur man hittar till de olika målpunkterna.
- MTB-cyklister kanaliseras till särskilda cykelstigar i områdets nordvästra del.
- Se över möjligheten för och genomför lämpliga åtgärder gällande tillgänglighetsanpassning av gångvägar, informationsskyltar och rastplatser för personer med rörelsenedsättning.

Skötselåtgärder:

Nyskapande/restaurerande åtgärder

- Etablera ny entré för reservatet i nordöstra hörnet av Röboåsen. Platsen ska tjäna som entré både för bilburna som parkerar på parkeringsplatsen vid Banvällsvägen, och cyklister som kommer via cykelvägen längs den gamla banvallen från Gamla Uppsala. Vid entrén ska det finnas en reservatsskylt med karta över området och information om de olika målpunkterna, samt vägvisare mot målpunkter i området. Denna entré ersätter den som idag finns vid foten av Tunåsens södra del.

- Överväg att märka upp en stigslinga som binder ihop alla målpunkter på Röboåsen och Lötenkullen. Stigen kan med fördel följa andra stigar än Röbbospåret och gång- och cykelvägen. Stigslingan underlättar för besökare att hitta i området och vetskapen om att stigen leder förbi alla besöksvärda platser skapar en trygghet i att man inte missar något. Den inspirerar också fler besökare till att lämna den vältrafikerade gång- och cykelvägen och hitta till andra platser i området. Den lokala slingan bör också bindas ihop med en eventuellt ny slinga på Tunåsen.
- Överväg att göra platsen vid bihotellet till en ny målpunkt med rastbord som ligger lite mer skyddat än det uppe på åsens topp. Här kan också finnas samlad information om de åtgärder som görs i området för att gynna vilda pollinatörer samt om bihotellet.
- Ett par eldstäder kan placeras ut på lämpliga platser i området. De kan minska risken för brand och göra att det ser mer välordnat och städat ut om besökare använder iordningställda eldstäder i stället för att elda fritt. En möjlighet för att minska skötseln av dessa är att låta besökare ta med egen ved/kol. Detta måste då framgå tydligt i all information om området.
- Se över möjligheten att anlägga ytterligare ett par rastplatser med bänkbord i mer vindskyddade, men soliga, lägen. Det finns ett stort behov av rastplatser för de många besökarna i området. Flera av de befintliga rastplatserna ligger på höjder där de är utsatta för vind.
- Vidta åtgärder för att minska riskerna som finns idag då pulkabacken på norra delen av Röboåsen slutar på parkeringsytan/intilliggande bil- och cykelväg. Pulkabacken har stor positiv betydelse för friluftslivet.
- Förtydliga skyltning vid cykelstigarna, om åkriktning och att banan och stigarna är avsedda för terrängcykling.
- Se över möjligheten att öka tillgängligheten i området för personer med funktionsnedsättning genom att ställa ut fler vilbänkar och anlägga tillgängliga rastplatser. Säkerställ att toaletten vid Röboåsens entré fungerar för personer som använder rullstol.
- Skogsvårdsåtgärder för att skapa luckighet och flerskiktning i bryn och skogspartier kan göras med syfte att öka attraktionskraften samtidigt som det har en positiv effekt på de biologiska värdena.

Löpande skötsel:

- Alla stigar hålls fria från hinder.
- Informationsskyltar och vägvisare hålls i bra skick och byts ut då de börjar se trasiga och slitna ut.
- Bord, bänkar och andra anordningar för friluftslivet är säkra och i bra skick.
- Entréer och rastplatser hålls rena från skräp och klotter.
- Underhåll av cykelstigar.

Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Tabell 1. Sammanfattning av skötselåtgärder för naturmiljö. Observera att i många av skötselområdena kan ett eller flera av flera olika godtagbara alternativ väljas, som ger liknande resultat. Exempelvis kan slåtter vara ett godtagbart alternativ till bete, och skrapning med grävskopa vara ett alternativ till bränning.

Skötselåtgärder natur	Prio	Skötselområde	Kommentar
Bete	1	1a, 1b, 2d, 2e	Bete är förstahandsalternativet för åsmiljöerna, slåtter är andrahandsalternativet. I övriga miljöer är metoderna likvärdiga.
Bränning	1	1a, 1b, 2b	Förutsättningar för bränning bör utredas av bränningsexpert. Effekten kan delvis åstadkommas med andra metoder, exempelvis mekanisk markstörning.
Gallring/röjning	1	1b, 1d, 1g, 2a, 2b, 2c, 2e, 2f, 3	När det gäller yngre träd i åsgrusmiljöer är uppräckning med rötterna förstahandsalternativet. Röjning är andrahandsalternativet.
Frihuggning	2	1e, 1g, 2a, 2c, 3	Frihuggning är inte den mest prioriterade åtgärden men bör göras om resurser finns.
Ringbarkning, fällning	2	2a, 2c, 3	Bedömning görs på plats huruvida ringbarkning eller fällning är mest lämpligt. Metoderna får gärna kombineras inom ett och samma område.
Uppräckning av träd, buskar och/eller örter	1	1b, 1d, 1g, 2b, 2f	Detta är en av de mest prioriterade initiala åtgärderna i reservatet och resurser bör satsas här.
Markstörning	1	1d, 1g, 2f	Markstörning kan åstadkommas genom flera olika åtgärder, exempelvis skrapning, bränning, träduppräckning, tramp och fordonskörning.
Slåtter	1	1a, 2c, 2d, 2e	Bete är förstahandsalternativet för åsmiljöerna, slåtter är andrahandsalternativet. I övriga miljöer är metoderna likvärdiga.
Hydrologiska åtgärder	2	1a, 2d, 2e	De hydrologiska åtgärderna är viktiga åtgärder för god status i Fyrisån och genomförs om resurser finns.
Riktade åtgärder för insekter (ex insektshotell, sandbäddar)	2	1g, 2b, 2f	Kan genomföras om resurser finns.
Trädgårdsskötsel och beskärning	1	2g	Viktig åtgärd för både biologisk mångfald och trivsel för besökare.

Tabell 2. Sammanfattning av skötselåtgärder för friluftsliv.

Skötselåtgärder friluftsliv	Prio	Skötsel- område	Kommentar
Underhåll av stigar och leder.	1	Röboåsen och Lötenkullen, Tunåsen	Att de är framkomliga och att det är lätt att följa och hitta fram till målpunkter.
Underhåll och uppdatering av information.	1	Röboåsen och Lötenkullen, Tunåsen	Informationen ska vara relevant och i gott skick.
Underhåll av anläggningar och målpunkter	1	Röboåsen och Lötenkullen, Tunåsen	Alla anläggningar för friluftsliv ska vara i gott skick, dvs vara säkra och upplevas som trevliga.
Anlägga eldstäder på lämpliga platser.	1	Röboåsen och Lötenkullen, Tunåsen	
Tillgänglighetsåtgärder	1	Röboåsen och Lötenkullen, Tunåsen	Definiera områden med hög tillgänglighet och göra insatser där.
Vidta åtgärder för att minska riskerna där pulkabacke slutar vid väg/parkering.	1	Röboåsen	Däck/vall behövs mot vägen.
Ny stigslinga för att binda ihop målpunkterna	2	Röboåsen och Lötenkullen, Tunåsen	
Ny entré Röboåsen	2	Röboåsen	
Se över möjligheten att anlägga fler rastplatser i området	2	Röboåsen och Lötenkullen, Tunåsen	
Skogsvårdsåtgärder för att skapa luckighet och flerskiktning i bryn kan göras för att skapa rastplatser och öka attraktionskraften samtidigt som biologiska värden värnas.	2	Röboåsen och Lötenkullen, Tunåsen	

Gränsmarkering och skyltning

Reservatets gränser skall markeras ut av naturvårdsförvaltaren enligt svensk standard (SIS 03 15 22) och Naturvårdsverkets anvisningar. Naturvårdsförvaltaren ansvarar även för övrig skyltning (informationstavlor, vägvisare, leder, stigar etcetera). Skyltningen utförs enligt svensk standard (SIS 03 15 22 och SIS 03 12 11). Entréskyltar till naturreservatet ska alltid uppfylla svensk standard, men de befintliga informationsskyltar som finns inne i naturreservatet sedan tidigare kan uppdateras till svensk standard när de ska bytas ut. Samordning av skyltar med övriga intressenter inom naturreservatet ska göras i syfte att undvika onödigt mycket skyltning och för att liknande formspråk ska användas.

Tillsyn och förvaltning

Uppsala kommun ansvarar för förvaltning, tillsyn och tillstånds-/dispensprövning i reservatet. Ansvarsfördelningen framgår av kommunens reglemente.

Förvaltaren ansvarar för genomförande och dokumentation av skötselåtgärder enligt gällande skötselplan samt reservatets gränsmarkering, skyltning, samt återkommande underhåll av mark, vatten och anläggningar. Förvaltaren ska fortlöpande samråda med tillsynsmyndigheten, särskilt i frågor där skötselplanen inte tydligt reglerar åtgärden.

Tillsynsmyndigheten ansvarar för myndighetstillsyn. Tillsynsmyndighet enligt kommunens reglemente är för närvarande Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun. I tillsynen ingår kontroll av efterlevnad av reservatsbestämmelser samt prövning av tillstånd och dispenser.

Uppföljning

Naturvårdsförvaltaren ska dokumentera utförda åtgärder samt annat som kan vara av intresse för förvaltningen. Dokumentationen skall årligen ställas samman och delges Gatu- och samhällsmiljönämnden. Dokumentationen är viktig då den skall ligga till grund för eventuella ändringar i förvaltningen och som underlag för eventuell revidering av skötselplanen.

Vid dokumentationen skall anges:

- Plats för åtgärden.
- Åtgärdens art.
- Tidpunkt för åtgärdens utförande.
- Eventuell notering om åtgärdens effekt.
- Kostnader för naturvårdsförvaltningen.
- Intäkter.
- Intressanta iakttagelser som kan vara av intresse för förvaltningen.

Noteringar görs lämpligen för respektive skötselzon/-område. Det är värdefullt om förändringar dokumenteras fotografiskt.

Inventeringar av områdets naturvärden bör göras med viss regelbundenhet vilka ska ligga till grund för att se om reservatets föreskrifter och skötsel ger önskat resultat. Effekterna av bränning och bete på kärlväxter och insekter bör utvärderas genom nya inventeringar.

Inventeringar kan initieras av såväl privatpersoner som naturvårdsförvaltaren och naturreservatets tillsynsmyndighet. Alla inventeringsresultat skall läggas in i Artportalen.

Källförteckning

Rapporter

Alvehus, Andreas 2002. Förslag till skötselplan för Uppsala högar och Tunåsen – ett exempel på medbestämmande planering. SLU Examensarbete nr 4 2002.

https://stud.epsilon.slu.se/11353/1/alvehus_a_171009.pdf

Ankar, Sven, 2004. Skötselplan för Tunåsen och Myrby träsk. Diskussionsunderlag, Uppsala kommun.

ArtDatabanken. 2020: Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.

Bergsten, Jan, 2006. Förslag till skötsel för att stärka den biologiska mångfalden kring Gamla Uppsala högar.

Björklund, Jan-Olov, 2005. Åtgärdsprogram för bevarande av klöversobermal. Naturvårdsverket.

Björklund, Jan-Olov, 2007. En jämförande inventering av fjärilar på Tunåsen och Gamla Uppsala högar.

Cederberg, Björn & Nilsson, L. Anders, 2002. Mångfald av vildbin vid Tunåsen och Uppsala högar, Uppsala kommun.

Cederberg, Björn. 2015. Röboområdet Uppsala. Naturvårdsinventering av gaddsteklar och dagfjärilar 2013–2014.

Croneborg, Hjalmar & Mebus, Fabian (2017). Bränning av gräs i äldre fodermarker. Stockholm: Riksantikvarieämbetet

Ehnström, Bengt & Wallin, Henrik, 2002. Inventering av skalbaggar inom Gamla Uppsala fornminnesområde.

Forslund, Maria. (red.) 2015: Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Meddelandeserien 2015:03 Länsstyrelsen i Uppsala län.

Fryklund, Ingemar, 2002. Biologisk mångfald på Tunåsen och Gamla Uppsala högar.

Fryklund, Ingemar, 2006. 20 prioriterade åsområden – sköselförslag.

Gustawsson, Karl-Alfred, 1949. Gamla Uppsala fornminnesområde. I Fornvännen 4–5. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1224428/FULLTEXT01.pdf>

Hald, Anna Bodil & Bruun, Hans Henrik. 2015. Gravhojsforvaltning med medvindsafbrænding, rapport februar 2015. Tillgänglig: http://www.natlan.dk/Baggrund%20projekter/Tørgræsland_afbrænding/Gravhøjsforvaltning%20med%20medvindsafbrænding_projket%202011-2014_standard.pdf

Ljungqvist, John & Ekblom, Anneli, 2018. Framtidens naturvärden i kulturmiljöer – fallstudie Gamla Uppsala. Institutionen för arkeologi och antik historia, Uppsala universitet.

Länsstyrelsen i Hallands län, 2017. Fornvårdsbränning. Sammanställning 2017-03-30.

Nilsson, Örjan, 2002. Sammanfattning och kommentarer till kärlväxtinventeringen på G: a Uppsala högar och Tunåsen.

Pettersson, Mats Wilhelm, 2007. Sammanställning och utvärdering av föreslagna åtgärder för att gynna den biologiska mångfalden på Tunåsen och Gamla Uppsala högar.

Sernander, Rutger, 1911. Gamla Uppsala rikspark. I Sveriges natur. Svenska naturskyddsföreningens årsskrift 1911. Wahlström och Widstrand.

Digitala källor

Rapporter om arter i området har hämtats från Artportalen www.artportalen.se

Information om rödlistade arter Artfakta www.artfakta.se

Personliga kontakter

Jenny Nord; antikvarie Länsstyrelsen i Hallands län.

Krister Larsson; bränningsexpert, Simlångsdalen.

Jan-Olov Björklund; fjärilsexpert, Herräng.

Thomas Persson Vinnersten och Stefan Eriksson, Entomologiska föreningen i Uppland

Bilagor

Bilaga 1 Karta skötselområden naturmiljö

Bilaga 2 Karta friluftsområden

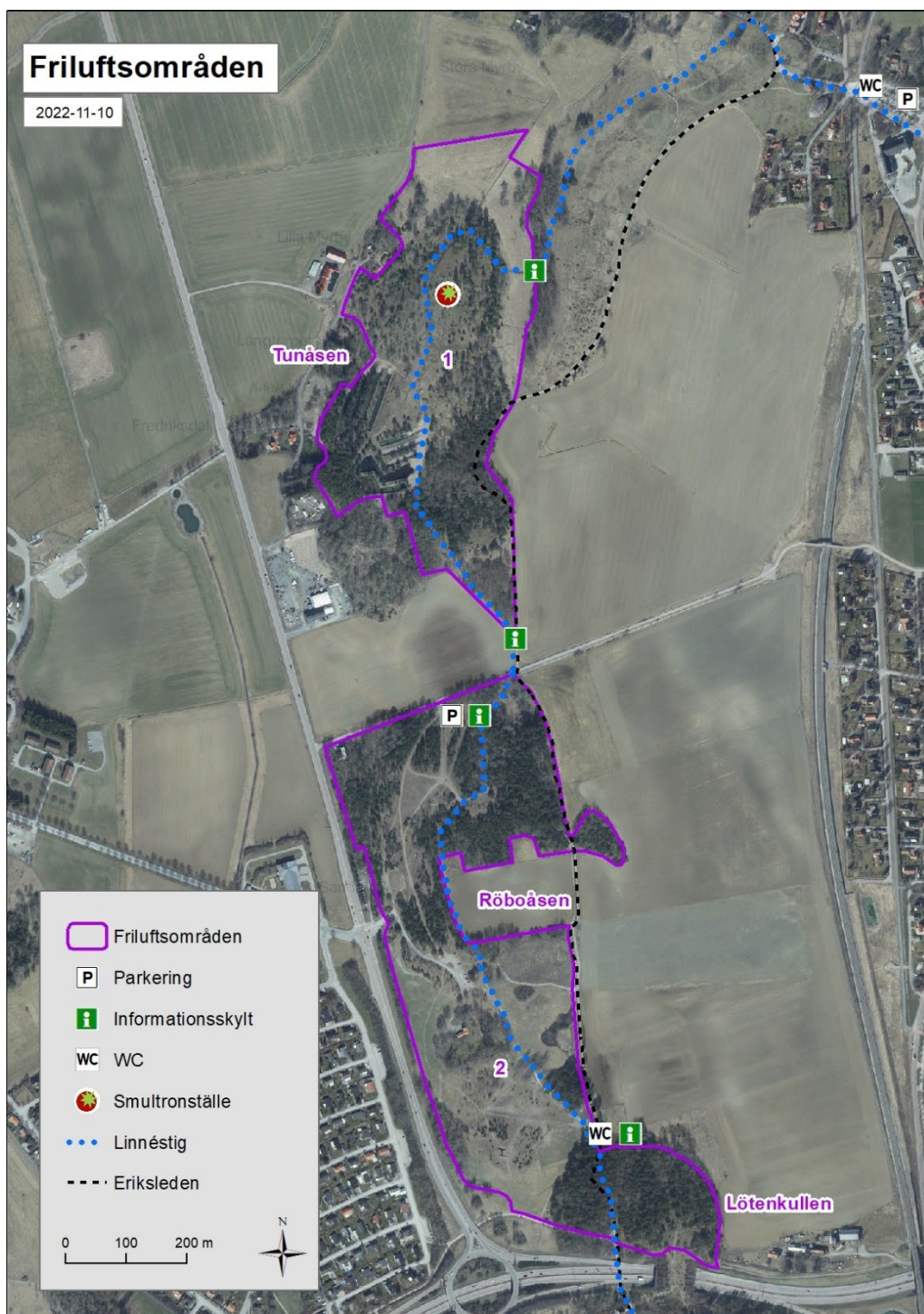
Bilaga 3 Naturvårdsintressanta arter

Bilaga 1 Skötselområden naturmiljö

Figur 1. Skötselområden naturmiljö.

Bilaga 2 Friluftsområden

Figur 2. Friluftsområden.

Bilaga 3 Naturvårdsintressanta arter

Teckenförklaring till naturvårdsarter:

s	=	Signalart enligt Skogsstyrelsen 2005
§	=	Arten är fridlyst i Sverige
A	=	Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
F	=	Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
P	=	Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C	=	Ansvarsart i Uppsala län, enligt Länsstyrelsen 2015
n	=	Övrig naturvårdsintressant art i Uppsala län

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan år 2020:

CR	=	Critically endangered, akut hotad
EN	=	Endangered, starkt hotad
VU	=	Vulnerable, sårbar
NT	=	Near threatened, nära hotad
DD	=	Data deficient, kunskapsbrist

Fåglar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Accipiter gentilis</i>	Duvhök	NT	
<i>Acrocephalus dumetorum</i>	Busksångare	NT	
<i>Actitis hypoleucos</i>	Drillsnäppa	NT	
<i>Anas crecca</i>	Kricka	VU	
<i>Anthus cervinus</i>	Rödstrupig piplärka	VU	
<i>Apus</i>	Tornseglare	EN	
<i>Aquila chrysaetos</i>	Kungsörn	NT, F, P	Enstaka förbiflygande.
<i>Asio otus</i>	Hornuggla	NT	Enstaka förbiflygande.
<i>Branta leucopsis</i>	Vitkindad gås	F	
<i>Buteo lagopus</i>	Fjällvråk	NT	
<i>Chloris</i>	Grönfink	EN	
<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	Skrattmå	NT	
<i>Circus aeruginosus</i>	Brun kärrhök	F	
<i>Circus cyaneus</i>	Blå kärrhök	NT, F	
<i>Circus pygargus</i>	Ängshök	EN, F, P	Ett ex. förbiflygande 2017.
<i>Corvus corone cornix</i>	Gråkråka	NT	
<i>Coturnix</i>	Vaktel	NT	Ett exemplar 2020 vid Röboåsen.
<i>Curruca</i>	Ärtsångare	NT	
<i>Cygnus columbianus</i>	Mindre sångsvan		
<i>Cygnus</i>	Sångsvan	F	
<i>Delichon urbicum</i>	Hussvala	VU	

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Dryobates minor</i>	Mindre hackspett	NT	
<i>Emberiza citrinella</i>	Gulsparv	NT	
<i>Emberiza hortulana</i>	Ortolansparv	CR, F, P, C	Ett par sjungandes på Tunåsen 1975. Ett sträckande exemplar 1981.
<i>Emberiza schoeniclus</i>	Sävparv	NT	
<i>Falco peregrinus</i>	Pilgrimsfalk	NT, F, P	Enstaka förbiflygande.
<i>Ficedula hypoleuca</i>	Svartvit flugsnappare	NT	
<i>Grus</i>	Trana	F	
<i>Haliaeetus albicilla</i>	Havsörn	NT, F, P, C	
<i>Lanius collurio</i>	Törnskata	F	
<i>Larus argentatus</i>	Gråtrut	VU	
<i>Larus canus</i>	Fiskmås	NT	
<i>Larus marinus</i>	Havstrut	VU	
<i>Linaria flavirostris</i>	Vinterhämling	VU	
<i>Locustella fluviatilis</i>	Flodsångare	NT	
<i>Lullula arborea</i>	Trädlärka	F	
<i>Numenius arquata</i>	Storspov	EN	Enstaka förbiflygande.
<i>Perdix</i>	Rapphöna	NT	8 exemplar vid Röboåsen 1953.
<i>Pernis apivorus</i>	Bivråk	F	
<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	Grönsångare	NT	
<i>Picoides tridactylus</i>	Tretåig hackspett	NT, F	Enstaka förbiflygande.
<i>Pinicola enucleator</i>	Tallbit	VU	
<i>Pluvialis apricaria</i>	Ljungpipare		
<i>Poecile montanus</i>	Talltita	NT	
<i>Poecile palustris</i>	Entita	NT	
<i>Riparia</i>	Backsvala	VU	2 ex. födosökande 1981.
<i>Saxicola rubetra</i>	Buskskvätta	NT	
<i>Sterna hirundo</i>	Fisktärna	F	
<i>Sturnus vulgaris</i>	Stare	VU	
<i>Tringa glareola</i>	Grönbena	F	
<i>Turdus iliacus</i>	Rödvingetrast	NT	
<i>Turdus pilaris</i>	Björktrast	NT	
<i>Vanellus</i>	Tofsvipa	VU	

Groddjur

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Rana temporaria</i>	Vanlig groda	C	

Fjärilar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Bembecia ichneumoniformis</i>	Vickerglasvinge	NT	
<i>Cirrhia gilvago</i>	Ockragult gulvingsfly	NT	
<i>Coleophora granulata</i>	Grå fältmalörtssäckmal	NT, C	Tre fynd 1990 och ett fynd 2007 på Tunåsen.
<i>Cosmia pyralina</i>	Brunrött rovfly	NT	
<i>Cossus</i>	Större träfjäril	s	
<i>Cupido minimus</i>	Mindre blåvinge	NT	På senare år relativt många fynd på Röboåsen (och Högåsen).
<i>Delplanqueia dilutella</i>	Brunt timjansmott	VU	
<i>Epirrhoe pupillata</i>	Brun mårfältsmätare	EN, C	Flera äldre fynd på Tunåsen.
<i>Hadena perplexa</i>	Gulbrunt nejlikfly	VU	
<i>Hemaris tityus</i>	Svävflugedagsvärmare	NT	
<i>Hepialus humuli</i>	Humlerotfjäril	NT	
<i>Lemonia dumii</i>	Mjölkörtspinnare	VU	Ett äldre fynd från Tunåsen.
<i>Lycaena hippothoe</i>	Violettkantad guldinge	NT	
<i>Merrifieldia leucodactyla</i>	Linjesprötat timjanfjädersmott	NT	
<i>Merrifieldia tridactyla</i>	Fläcksprötat timjanfjädersmott	NT	
<i>Perizoma hydrata</i>	Glimfältmätare	NT	
<i>Phibalapteryx virgata</i>	Mellanmätare	NT	
<i>Pyrausta ostrinalis</i>	Dubbelbandat ljusmott	NT	
<i>Satyrrium w-album</i>	Almsnabbvinge	NT	
<i>Zygaena filipendulae</i>	Sexfläckig bastardsvärmare	NT	
<i>Zygaena viciae</i>	Mindre bastardsvärmare	NT	

Flugor

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Bombylius medius</i>	Prickvingad svävfluga	C	

Skalbaggar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Scolytus ratzeburgii</i>	Björksplintborre	s	
<i>Cucujus cinnaberinus</i>	Cinnoberbagge	EN, A, S, P, C	En larv på norra Röboåsen 2021 och 11 larver på södra Tunåsen 2022.
<i>Omphalopion dispar</i>	Färgkullaspetsvivel	VU	Ett fynd från Tunåsen/Gamla Uppsala 1983 (1000 m noggrannhet).
<i>Ampedus cardinalis</i>	Kardinalfärgad rödrock	NT	
<i>Chrysolina analis</i>	Mindre röllikebagge	NT	
<i>Aromia moschata</i>	Myskbock		
<i>Sinodendron cylindricum</i>	Noshornsoxe		

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Sibinia signata</i>	Rödnavsvivel	NT	Ett fåtal äldre fynd från Tunåsen/Gamla Uppsala (1000 m noggrannhet).
<i>Cryptocephalus bilineatus</i>	Röllikefallbagge	NT	Ett fynd från Tunåsen/Gamla Uppsala 1989 (1000 m noggrannhet).
<i>Coniocleonus turbatus</i>	Sandspolvivel	VU	Två äldre fynd från Kungshögarna/Gamla Uppsala (ett fynd 1000 m noggrannhet).
<i>Cryptocephalus hypochoeridis</i>	Smaragdfallbagge	NT	
<i>Corticeus bicolor</i>	Tvåfärgad barksvarthbagge	NT	
<i>Porcinolus murinus</i>		NT	Tre fynd från Gamla Uppsala; 1980, 1985 och 2002 (1000 m noggrannhet).

Steklar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Andrena alfkenella</i>	Alvarsandbi	NT	
<i>Bombus distinguendus</i>	Klöverhumla	NT	
<i>Colletes marginatus</i>	Klöversidenbi	NT	
<i>Pseudochrysis neglecta</i>	Sidenguldstekel	VU	
<i>Anthophora retusa</i>	Svartpälsbi	NT, P, C	
<i>Odynerus reniformis</i>	Tagglergeting	NT	

Kärlväxter

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Fraxinus excelsior</i>	Ask	EN	
<i>Veronica spicata</i>	Axveronika	NT	
<i>Trifolium montanum</i>	Backklöver	NT	
<i>Thalictrum simplex</i>	Backruta	NT	
<i>Pulsatilla vulgaris</i>	Backsippa	VU, S, C	
<i>Thymus serpyllum</i>	Backtimjan	NT	
<i>Hepatica nobilis</i>	Blåsippa	s	
<i>Oxybasis urbica</i>	Bymålla	RE	
<i>Phleum phleoides</i>	Flentimotej	NT	
<i>Verbascum lychnitis</i>	Grenigt kungsljus	VU	
<i>Primula veris</i>	Gullviva		
<i>Pulsatilla vernalis</i>	Mosippa	EN	Fanns tidigare på Tunåsen, årtal ej fastslaget.
<i>Botrychium lunaria</i>	Månlåsbräken	NT	
<i>Rosa spinosissima</i>	Pimpinellros	RE	
<i>Consolida regalis</i>	Riddarsporre	NT	
<i>Ulmus glabra</i>	Skogsalm	CR	
<i>Leontodon hispidus</i>	Sommarfibbla	NT	
<i>Actaea spicata</i>	Svart trolldruva	s	

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Seseli libanotis</i>	Säfferot	NT	
<i>Daphne mezereum</i>	Tibast	s	
<i>Viola mirabilis</i>	Underviol	s	
<i>Carex caryophylla</i>	Vårstarr	NT	

Svampar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Rigidoporus corticola s.str.</i>	Barkticka	s	
<i>Meruliopsis taxicola</i>	Blodticka	s	
<i>Sparassis crispa</i>	Blomkålssvamp	s	
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	Grovticka	s	
<i>Hericium coralloides</i>	Koralltaggsvamp	NT	
<i>Porodaedalea pini</i>	Tallticka	NT	
<i>Irpicodon pendulus</i>	Vintertagging	NT, C	
<i>Cuphophyllus virgineus s.lat.</i>	Vit vaxskivling	s	
<i>Quaternaria dissepta</i>	Ö-nästing	NT	

Lavar

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Kategori	Kommentar
<i>Bacidia rubella</i>	Lönnlav	s	

Stadsbyggnadsförvaltningen

Datum:
2023-06-29Diarienummer:
PBN-2023-00050
KSN-2021-01236Handläggare:
Anna Jakobsson

Samrådsredogörelse förslag till naturreservat, Gamla Uppsala Åskullar

Bildande av naturreservatet Gamla Uppsala Åskullar, Uppsala kommun

Uppsala kommun har tagit fram ett förslag till beslut och skötselplan för det blivande naturreservatet Gamla Uppsala Åskullar i Uppsala kommun.

Plan- och byggnadsnämnden fattade beslut om att skicka ut förslaget till naturreservat med tillhörande skötselplan på samråd den 15-12-2022. Sakägare har en månad på sig att yttra sig från det att de tagit del av handlingarna. Samråd har även hållits med berörda myndigheter, övriga intressenter i ärendet samt intresseföreningar.

I detta dokument sammanfattas de yttranden som kommit in tillsammans med Stadsbyggnadsförvaltningens bemötande

Samrådsyttrande

Totalt antal inkomna yttranden

18

Innehållsförteckning

Bildande av naturreservatet Gamla Uppsala Åskullar, Uppsala kommun	1
Sammanfattning av samrådet.....	3
Sammanfattning av ändringar av förslaget, efter samråd	5
Inkomna yttranden, stadsbyggnadsförvaltningens bedömning och bemötande	7
Översikt över inkomna samrådsyttrande	18
Sakägare som inte yttrat sig	18
Utskick övriga, har inte yttrat sig	19

Sammanfattning av samrådet

Innan kommunen fattar beslut om bildande av naturreservat ska kommunen förelägga ägare och innehavare av särskild rätt till marken att inom en viss tid yttra sig över förslaget, detta enligt 24 § förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken med mera. Sakägare har en månad på sig att svara från det att de tagit del av förslaget.

Plan- och byggnadsnämnden fattade beslut om samråd den 15-12-2022. Samrådet pågår tills det är bekräftat att sakägare fått en månad på sig att yttra sig. Markägare och innehavare av särskild rätt till mark har förelagts om att yttra på sig över förslaget till naturreservat. Utskick till privatpersoner har skett via rekommenderat brev. Företag, universitet, bolag, myndigheter och intresseorganisationer har fått del av samrådsunderlaget via e-post.

Totalt har det kommit in 18 yttranden. Nedan sammanfattas dessa samt vilka ändringar som de har föranlett.

Länsstyrelsen har yttrat sig i ärendet och framför att de ställer sig mycket positiva till förslaget med hänvisning till de höga naturvärdena i området. De vill att naturvärdena lyfts fram som ett skäl för inrättandet av reservatet och ser gärna en kort beskrivning av naturvärdena i beslutet. Ett antal föreskrifter behöver tillkomma, skrivas om, flyttas från tex A-föreskrifter till B-föreskrifter och/eller tas bort. De poängterar att det krävs tillstånd för åtgärder som påverkar marken på något sätt inom fornlämningsområden, vilket stora ytor i reservatet är. De framför även att ett antal skötselåtgärder beskrivna i skötselplanen inte har täckning i föreskrifterna. Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår vissa justeringar utifrån Länsstyrelsens yttrande. Texter om naturvärden utvecklas i beslutshandlingen. Geografiska platser som omnämns i undantagen D17, D18 och D19 förtydligas genom nya föreskriftskartor. Föreskrifter har reviderats, flyttats, tagits bort och lagts till. I skötselplanen har vissa förtydliganden gjorts.

I Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande finns önskemål om förtydligande kring vilka exploaterande verksamheter som åsyftas i reservatets syfte. I föreskrifterna lyfter de behovet av ett antal förtydliganden och att cykling bör begränsas till anvisade stigar. Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår vissa justeringar i beslutshandlingen kring omformulering av föreskrifter.

Avdelningen för gata, park och natur vill att även skydd och skötsel av våtmarker ska inkluderas i syftet, föreskrifterna och skötselplanen. De föreslår även en mängd förtydliganden och omfördelningar i föreskrifter och skötselplan samt en reglering av cyklandet så att de korresponderar med föreskrifter gällande ridning.

Vattenfall lyfter behovet av att kunna genomföra drift- och underhåll utan samråd eller dispens samt att nya anläggningar inte får hindra deras verksamhet mer än nödvändigt. Stadsbyggnadsförvaltningen tydliggör undantag som redan finns i föreskrifterna samt föreslår vissa justerade skrivningar jämfört med samrådshandlingen. Flera föreskrifter har reviderats och en föreskriftskarta har lagts till, i syfte att förändrad markanvändning genom till exempel uppförande av nya byggnader för skötsel av naturreservatet, uppförande av betesstängsel eller anläggandet av parkeringsplatser inte ska komma i konflikt med *befintliga* markkablarna.

Statens Fastighetsverk belyser de höga kulturhistoriska värdena. De vill att beslutet ska inkludera förbud mot skada mot isälvsavlagringar med strandvallar och isälvs sediment då områdena består av sådana. De betonar att befintliga verksamheter i naturreservatet och skötselåtgärder behöver kunna fortsätta. Stadsbyggnadsförvaltningen tydliggör undantag som redan finns i föreskrifterna och gjort en justering i en föreskrift.

Försvarsmakten motsätter sig förslaget med hänvisning till deras regeringsuppdrag. Området för naturreservatet är ett viktigt område för försvaret av F16 i händelse av krig och garnisonen behöver följaktligen öva i och bevaka området. De ställer sig också negativa till den uppmuntran till friluftsliv det föreslagna beslutet skulle innebära med hänvisning till en intressekonflikt med den utökade verksamheten som planeras vid F16. Ett antal säkerhetsklassade intressen, objekt och/eller verksamheter står också i konflikt med förslaget. Undantag från naturreservatsföreskrifterna har skrivits in i beslutet. Undantagen ger Försvarsmakten möjligheter att öva med markpersonal och lättare fordon utan samråd och tyngre fordon efter samråd samt att genomföra skarpa insatser utan hinder av föreskrifterna. Naturreservatet ligger till viss del inom påverkansområdet för buller för flygflottiljen. Detta innebär att området är starkt påverkat av buller från flygtrafiken på flygflottiljen. Trots detta är området idag och har sedan en längre tid varit ett välbesökt friluftsområde. Bullerstörningarna från flygflottiljen är inte något hinder för rekreation och friluftsliv i området. Kommunen bedömer att inrättande av naturreservatet inte medför påtaglig skada på riksintresset Uppsala flottiljflygplats (TM0020), för totalförsvarets militära del.

Entomologiska föreningen har invändningar mot fårbeta och föreslår andra djur eller ett mer kontrollerat/avgränsat bete. De ser också problem med grillplatser då dessa tenderar att utarma den döda veden i området runt grillplatserna.

Försörjning av ved för dessa är i så fall uppmanat.

Stadsbyggnadsförvaltningen har tydliggjort och förklarat inriktning på skötsel med mera.

Sammanfattning av ändringar av förslaget, efter samråd

Justeringar i beslutshandlingen

Beskrivning om naturreservatet och naturreservatets syfte

- Skrivningar kring naturvärden har utvecklats i beslutshandlingen.
- Bevarandet av *fuktiga betesmarker* har lagts till under rubriken "Naturreservatets syfte" samt under rubriken "Skäl för inrättande av Naturreservat" och "Uppgifter om naturreservatet" samt under underrubriken "Allmänt".
- Under rubriken "Markanvändning och naturvärden" har ett stycke lagts till som beskriver den delen av den öppna marken som inte är av åskaraktär.
- Under rubriken "Uppgifter om naturreservatet" och underrubriken "Friluftsliv" har en namnändring gjorts från *Linnéstigen* till *en av Uppsalas Linnéstigar*.

A-föreskrifter

- Föreskrift A11 har flyttats till B4.
- Föreskrift A12 har tagits bort.
- I föreskrift A2 har texten "*”uppföra anläggning eller anordning som kan avhålla allmänheten”* tagits bort.
- I föreskrift A3 har det skrivits in förbud mot att skada isälvsavlagringar.

B-föreskrifter

- Föreskrift B2 har delats upp i två olika föreskrifter; föreskrift B2 om underhåll och skötsel av befintliga anordningar och anläggningar för friluftslivet och föreskrift B3 om nyanläggning av anordningar och anläggningar för friluftslivet. Texten "eller andra friluftsanläggningar" har också tagits bort.
- Justeringar har gjorts i de nya föreskrifterna B3, B4, B5 och B8 gällande befintliga markkablar.
- Föreskrift B7 har delats upp i två olika föreskrifter där naturvårdsinriktad skötsel framgår av föreskrift B9 och rensning och underhåll av damm framgår av föreskrift B10. Stycket "utläggning av sand för bin, frösådd eller utplantering av plantor med lokal proveniens" har flyttats till föreskrift B12. Skrivningen om rensning av diken har tagits bort. Vad som menas med *markstörning i naturvårdande syfte* har förtydligats. Naturvårdsbränning och borttagning av stubbar samt uppräckning av vedartad vegetation har lagts till.
- Skrivningen om plantering av ädellövträd har tagits bort från föreskrift B8.
- Möjlighet till hydrologisk återställning har lagts till under ny föreskrift B11.
- Föreskrift B13 har tagits bort.

C-föreskrifter

- Texten ”Vedlevande matsvampar får dock inte plockas enligt föreskrifterna, t.ex. svavelticka, vinterskivling, ostronmussling” har lagts till under *Upplysningar* direkt nedanför C-föreskrifterna.
- I föreskrift C6 har det förtydligats att fasta orienteringskontroller är helt undantagna från förbudet.
- Förbudet mot ridning i föreskrift C8 har tagits bort.
- En ny föreskrift om förbud att i hagar med betesdjur har lagts till i föreskrift C8.

D-föreskrifter

- Föreskriften D3 har flyttats till B17.
- I föreskriften D4 har ett tillägg om underhåll av meditationsplats gjorts.
- Undantag för skyddsjakt har tagits bort från föreskrift D10. Resterande text om jaktorn står dock kvar fast i föreskrift D9 och har även lagts till i föreskrift B19. Det har också lagts till en föreskrift om skyddsjakt under B18.
- Föreskrift D12 har formulerats om och flyttats till D10.
- Föreskrift D14 har tagits bort.
- I föreskrifterna D17, D18 och D19 har fastighetsbeteckningarna tagits bort, i stället hänvisas till en föreskriftskarta där områdena är markerade. Föreskrifterna har också flyttats till D15, D16 och D17.

Justeringar i skötselplanen

- Det har tydliggjorts att tillstånd krävs för markingrepp eller annan påverkan inom fornlämningsområden.
- Det har förtydligats vad som ska göras med de träd som fälls inom naturreservatet.
- Bevarandet av fuktiga betesmarker har lagts till i skötselplanen under rubriken ”Naturreservatets syfte” och under rubriken ”Beskrivning av området” har också en beskrivning av fuktiga gräsmarker lagts till.
- I skötselområde 1g har information om meditationsplatsen lagts till.
- Under rubriken ”Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder” och tabellen har den beskrivande texten kopplad till hydrologiska åtgärder ändrats.

Inkomna yttranden, stadsbyggnadsförvaltningens bedömning och bemötande

Länsstyrelsens yttrande

Beslutshandling

- De undantag för exploaterande verksamheter som finns i förslaget motsätter sig reservatets syfte gällande friluftsliv.
- Att naturvärdena lyfts fram som ett skäl för inrättandet av reservatet och att kort beskrivning av de naturvärden som finns tas med i beslutet.
- I A-föreskrifterna behövs ett förbud mot användningen av kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
- Föreskrift A11 föreslås flyttas till B-föreskrifterna.
- Föreskrift A12 ifrågasätts och föreslås flyttas till B-föreskrifterna eller tas bort.
- I B-föreskrifterna föreslår det att föreskriften om anläggningar delas upp till en för skötsel och underhåll, och en för nyanläggning. De rekommenderar även att texten "eller andra friluftsanläggningar" tas bort eller specificeras.
- I B7 kan delar av texten tolkas som att allt under B7 bara får göras i området specificerat i bilaga 2.
- Stycket "utläggning av sand för bin, frösådd eller utplantering av plantor med lokal proveniens" i B7 ser ut att höra hemma under B8.
- Skrivningar om rensning av diken bör flyttas till A.
- Skrivningen om ädellövträd under B8 kan tas bort.
- Föreskrift B13 täcks kan tas bort.
- Under "upplysningar" föreslås att meningen "Vedlevande matsvampar får man inte plocka enligt föreskrifterna, till exempel svavelticka, vinterskivling, ostronmussling", läggs till.
- D3 bör flyttas till B-föreskrifterna.
- Undantag för skydds jakt behövs inte då det inte förbjuds under A eller C. Resterande text om jaktorn mm bör stå kvar.
- D11 kan tas bort.
- En omskrivning i D12 föreslås.
- D14 kan tas bort.
- Fastighetsbeteckningarna i D17,18,19 tas bort och markeras i stället på en karta. Detta då betäckningarna kan komma att ändras med tiden.

Skötselplan

- Det krävs tillstånd för åtgärder som påverkar marken på något sätt inom fornlämningsområden, vilket stora delar av reservatet är. Nu står det att det **kan** behövas.
- Ett par åtgärder i skötselplanen har inte täckning i B-föreskrifterna; möjlighet till hydrologisk återställning 1a.

- Det behöver förtydligas vilka markstörande åtgärder som är tillåtna med koppling till åtgärder i skötselområde 1d, 2b och 2f.
- Det framgår inte om de fällda träden ska lämnas kvar på platsen eller inte.

Bemötande av Länsstyrelsens yttrande

Beslutshandling

- Texter om områdets naturvärden och biologiska värden har utvecklats i beslutshandlingen.
- Gällande behov av förbud mot bekämpningsmedel så är hela naturreservatet inom vattenskyddsområde, både inre och yttre zon. Inom inre zon är det förbjudet att använda kemiska bekämpningsmedel. Inom yttre zon får det användas vid normalt nyttjande inom jordbruk, boskapsskötsel eller trädgård. Det finns risk för dubbelreglering inom inre zon om kommunen skulle förbjuda bekämpningsmedel i föreskrifterna. Inom yttre zon har eller kommer kommunen ha full rådighet över skötseln i egenskap av markägare och/eller förvaltare.
- Föreskrift A11 har flyttats till B-föreskrifterna.
- Föreskrift A12 har tagits bort då den inte anses vara nödvändig.
- I B-föreskrifterna har föreskrift om underhåll och skötsel av befintliga anordningar och anläggningar för friluftslivet särskilt åt från föreskrift om nyanläggning av anordningar och anläggningar för friluftslivet. Texten "eller andra friluftsanläggningar" har också tagits bort.
- Föreskrift B7 har delats upp i två separata föreskrifter. Stycket "utläggning av sand för bin, frösådd eller utplantering av plantor med lokal proveniens" i föreskrift B7 har flyttats till B12 (B8 i samrådsversionen).
- Skrivningar om rensning av diken i föreskrift B7 är ingen naturvårdande åtgärd och har därför tagits bort. Skötsel av befintliga diken säkerställs genom undantag i D-föreskrifterna (D4 och D5).
- Skrivningen om plantering av ädellövträd har tagits bort från föreskrift B8.
- Föreskrift B13 har tagits bort då föreskriften kan vara mer långtgående än vad som behövs.
- Texten "Vedlevande matsvampar får dock inte plockas enligt föreskrifterna, t.ex. svavelticka, vinterskivling, ostronmussling" *har lagts till under Upplysningar direkt under C-föreskrifterna.*
- Föreskriften D3 har flyttats till B-föreskrifterna.
- Eftersom undantag för skyddsjakt inte behövs då det inte förbjuds under A eller C-föreskrifterna så har den delen tagits bort från D10. Resterande text om jakttorn står dock kvar men har flyttats från D10 till B-föreskrifterna. Det har också lagts till en föreskrift om skyddsjakt under B-föreskrifterna i syfte att möjliggöra för förvaltaren att genomföra skyddsjakt på annans mark.
- Föreskrift D12 har formulerats om.
- Föreskrift D14 har tagits bort.
- Gällande föreskrift D17, D18 och D19 har fastighetsbeteckningarna tagits bort, istället hänvisas till en föreskriftskarta där områdena är markerade.
- Under rubriken "Naturreservatets syfte" har texten om hur syftet ska uppnås ändrats på så sätt att det endast står att syftet ska uppnås genom att exploaterande verksamheter förbjuds, texten "annat än sådant som har koppling till friluftslivet i

området” har tagits bort. Det finns undantag i forskrifterna bland annat för befintliga verksamheter och byggnader och för innehavare av särskild rätt samt för Försvarsmaktens ändamål. Dessa undantag bedöms nödvändiga för att kunna genomföra naturreservatsbildning utan att inskränka befintliga rättigheter eller verksamheter mer än nödvändigt.

Skötselplan

- Det har tydliggjorts att tillstånd krävs för markingrepp eller annan påverkan inom fornlämningsområden.
- Möjlighet till hydrologisk återställning har lagts till under B-föreskrifterna i syfte att alla åtgärder i skötselplanen ska finnas med under B-föreskrifterna.
- I föreskrift B7 har markstörning i naturvårdande syfte förtydligats så att det ska överensstämma bättre med skötselplanen.
- I skötselplanen har det förtydligats vad som ska göras med de träd som faller inom naturreservatet.

Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande

Beslutshandling

- Tydliggör vilka typer av exploaterande verksamheter som åsyftas i reservatets syfte
- I föreskrift A2 behövs inte texten ””uppföra anläggning eller anordning som kan avvålla allmänheten” då MHN tolkar föreskrifterna över lag som att de förbjuder alla anläggningar och anordningar förutom de i de nämnda undantagen
- C9 behöver förtydligas. Hur får en större tävling inte anordnas i reservatet. Får den tex passera genom reservatet men att start och mål är utanför.
- Föreskrift C6 är svårtolkad och behöver förtydligas avseende om fasta orienteringskontroller kräver dispens eller inte

Skötselplan

- Begränsa cykling till anvisade stigar.

Bemötande av Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande

Beslutshandling

- Texten ”uppföra anläggning eller anordning som kan avvålla allmänheten ” i föreskrift A2 har tagits bort
- Det finns svårigheter att omformulera eller skriva in undantag från föreskrift C9 på ett bra sätt eftersom det i stället riskerar att skapa nya tolkningsutrymmen. Inga ändringar har därför gjorts
- I föreskrift C6 har det förtydligats att fasta orienteringskontroller är helt undantagna från förbudet.
- Att tydliggöra vilka typer av exploaterande verksamheter som åsyftas i

reservatets syfte är svårt att göra utan att riskera att förbise någon verksamhet av betydelse. Skrivningarna i reservatsbeslutet måste vara långsiktigt hållbara.

- Det blir en stor inskränkning för friluftslivet att helt förbjuda cykling i terräng i naturreservatet då detta är ett av få områden med höjdskillnad där det går att öva i norra delen av Uppsala. Ur naturvårdssynpunkt behövs heller inte ett förbud då det kan vara bra med viss markstörning i området då det gynnar florans och insekterna. Det är också en fördel om cykling i terräng snarare sprids ut över åsområdet och inte bara sliter på vissa stigar. Friluftslivet bör heller inte regleras för mycket i tätortsnära naturreservat, i synnerhet inte i de naturreservat där friluftslivet är ett mycket viktigt syfte.

Avdelningen för gata, park och naturs yttrande

Beslutshandling

- I reservatets syfte borde bevarandet av vattenrika betesmarker inkluderas
- I slutet på stycket "Skäl för inrättande av Naturreservat föreslås en ändring till "Naturmiljöer i form av blomrika ås-miljöer med rik insektsfauna, vattenrika betesmarker, gammal tallskog och lövskogar, skyddas för framtiden."
- I reservatets beskrivning borde "vattenrika betesmarker" inkluderas.
- Under föreskrift A9 föreslås en ändring från skrivningen "syftar till förbättrad vattenkvalitet" till "bidrar till att uppnå god status enligt EU:s vattendirektiv".
- Under C-föreskrifterna föreslås en inkludering av punkt om hund "Hundar ska hållas kopplade eller hållas under liknande kontroll som om de vore kopplade".
- Ett tält/campingförbud föreslås med hänvisning till den så stadsnära geografiska placeringen.
- Terrängcykling förslås ha samma regler som ridning, alltså att de är tillåtna endast på antingen vägar/stigar, särskilda vägar/stigar och/eller i särskilda områden.
- Under markanvändning och naturvärden föreslås ett ytterligare stycke som beskriver den öppna marken som inte är ås.
- Under rubriken "Friluftsliv" föreslås en namnändring från Linnestigen till en av Uppsalas Linnestigar.

Skötselplan

- Inkludera vattenrika betesmarker i syfte och beskrivning av området
- Under Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder, under Hydrologiska åtgärder föreslås en ändring till; ""De hydrologiska åtgärderna är viktiga åtgärder för god status i Fyrisån, men genomförs om resurser finns."

Bemötande av avdelningen för gata, park och naturs yttrande

Beslutshandling

- Bevarandet av *fuktiga betesmarker* har lagts till under reservatets syfte. Under rubriken "Skäl för inrättande av Naturresevat" samt under rubriken "Uppgifter om naturresevatet" och underrubriken "Allmänt" har även där *fuktiga betesmarker* lagts till.
- Förslaget om förändring av skrivningen i föreskrift A9 har inte ändrats. Den befintliga formuleringen är bättre då den står sig över tid och dessutom innefattar den även vattendrag som inte är vattenområde, vilka inte omfattas av EUs vattendirektiv.
- Under markanvändning och naturvärden har ett stycke lagts till som beskriver den delen av den öppna marken som inte är av åskaraktär.
- Under rubriken "Uppgifter om naturresevatet" och underrubriken "Friluftsliv" har en namnändring gjorts från *Linnéstigen* till *en av Uppsalas Linnéstigar*.
- Det blir en stor inskränkning för friluftslivet att helt förbjuda cykling i terräng i naturresevatet då detta är ett av få kuperade områden där det går att öva i norra delen av Uppsala. Det är viktigt att det finns möjligheter för alla invånare att utöva friluftsliv i sitt närområde och detta är också en motionsform som expanderar. Ur naturvårdssynpunkt behövs heller inte ett förbud då det kan vara bra med viss markstörning i området då det gynnar floran och insekterna. Det är också en fördel om cykling i terräng snarare sprids ut över åsområdet och inte bara sliter på vissa stigar. Friluftslivet bör heller inte regleras för mycket i tätortsnära naturresevat, i synnerhet inte i de naturresevat där friluftslivet är särskilt viktigt. Om det ska vara helt förbjudet med terrängcykling i naturresevatet så bör det mötas upp med anvisning till särskilda stigar och då räcker förmodligen inte den anvisning som finns i dagsläget. För att få det mer jämlikt mellan olika friluftslivsutövare så kan det då behövas anvisning till särskilda stigar även för annat friluftsliv såsom ridning och det är svårt att i ett sådant litet geografiskt område fullt ut lyckas kanalisera friluftslivet på det sättet. För att samma förhållningssätt ska tillämpas oavsett om det gäller terrängcykling eller ridning så har det tidigare föreslagna förbudet mot ridning i stället tagits bort från C-föreskrifterna.
- Angående förbud mot okopplade hundar i naturresevatet så finns det redan i dagsläget viss reglering i annan lagstiftning (lag 2007:1150 om tillsyn över hundar och katter). Det blir också en inskränkning för hundägare, i synnerhet de som bor centralt men inte har bil. Hund-hagarna fyller inte helt den funktionen som många hundägare efterlyser till exempel att öva inkallning, utan är snarare en social mötesplats med möjlighet till lek för vissa hundar. Friluftslivet bör heller inte regleras för mycket i tätortsnära naturresevat, i synnerhet inte i de naturresevat där friluftslivet är ett mycket viktigt syfte. Det finns dock särskilda risker när det gäller okopplade hundar och betesdjur, vilket motiverar en reglering just i beteshagarna. Det har därför lagts till en C-föreskrift om *förbud mot att medföra okopplad hund i hagar med betesdjur*.
- Tältning i området är inte ett stort problem i dagsläget. Det innebär också en väldigt liten risk för negativ påverkan på naturvärden. Friluftslivet bör heller inte regleras för mycket i tätortsnära naturresevat, i synnerhet inte i de naturresevat där friluftslivet är särskilt viktigt. De som vill prova på friluftsliv i närområdet, till exempel familjer utan tillgång till bil, skulle begränsas av ett tältförbud.

Skötselplan

- Bevarandet av *fuktiga betesmarker* har lagts till även i skötselplanen under reservatets syfte. Under rubriken *Beskrivning av området* har också en beskrivning av fuktiga gräsmarker lagts till.
- Under rubriken *Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder och Hydrologiska åtgärder* har texten ändrats i enlighet med förslaget.

Statens Fastighetsverks yttrande

- Cykling kan inte förekomma på områden/platser med kulturhistoriskt värde.
- Inkludera förbud mot skada mot isälvsavlagringar med strandvallar och isälvs sediment då områdena består av sådana.
- SFVs rättighetsinnehavares intressen bevaras.
- Verksamheten med infiltrationsdammarna och masten måste kunna fortsätta.

Bemötande av Statens Fastighetsverkets yttrande

- Det blir en stor inskränkning för friluftslivet att helt förbjuda cykling i terräng i naturreservatet då detta är ett av få kuperade områden där det går att öva i norra delen av Uppsala. Det är viktigt att det finns möjligheter för alla invånare att utöva friluftsliv i sitt närområde och detta är också en motionsform som expanderar. Ur naturvårdssynpunkt behövs heller inte ett förbud då det kan vara bra med viss markstörning i området då det gynnar florans och insekternas. Det är också en fördel om cykling i terräng snarare sprids ut över åsområdet och inte bara sliter på vissa stigar. Friluftslivet bör heller inte regleras för mycket i tätortsnära naturreservat, i synnerhet inte i de naturreservat där friluftslivet är särskilt viktigt. Om det ska vara helt förbjudet med terrängcykling i naturreservatet så bör det mötas upp med anvisning till särskilda stigar och då räcker förmodligen inte den anvisning som finns i dagsläget. För att få det mer jämlikt mellan olika friluftslivsutövare så kan det då behövas anvisning till särskilda stigar även för annat friluftsliv såsom ridning och det är svårt att i ett sådant litet geografiskt område fullt ut lyckas kanalisera friluftslivet på det sättet. För att samma förhållningssätt ska tillämpas oavsett om det gäller terrängcykling eller ridning så har det tidigare föreslagna förbudet mot ridning i stället tagits bort från C-föreskrifterna.
- Vad gäller rättighetsinnehavares intressen så finns det också ett undantag från förbuden i A- och C-föreskrifterna, under D-föreskrifterna, som innebär att innehavare av särskild rätt ska kunna få utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten såsom drift och underhåll av byggnader och anläggningar. Det finns också ett särskilt undantag från förbuden i A- och C-föreskrifterna, under D-föreskrifterna, för skötsel, drift och underhåll av befintliga infiltrationsdammarna för grundvatten på Tunåsen.
- I beslutshandlingen, under föreskrift A3, har det skrivits in förbud mot att skada isälvsavlagringar.

Försvarsmaktens yttrande

- Motsätter sig förslaget om beslut med hänvisning till att beslutet skulle innebära en konflikt med Försvarsmaktens regeringsuppdrag om försvaret av Sverige.
- I händelse av krig bedömer Försvarsmakten att f16 är ett militärt mål. Området som naturreservatet skulle täcka bedöms av Försvarsmakten som viktigt vid försvaret av f16 i en krigssituation. Följaktligen behöver de kunna öva i, och bevaka området i fredstid och anser beslutet med tillkommande skötselplan i direkt konflikt med detta.
- De motsätter sig den uppmuntran till friluftsliv beslutet skulle innebära och hänvisar till de höga bullernivåer verksamheten på f16 skapar. Aktiviteter kopplade till höga bullernivåer på f16 planeras öka.
- De motsätter sig även beslutet med hänvisning till ett antal säkerhetsklassade intressen/objekt/verksamheter som beslutet skulle stå i konflikt med.

Bemötande av yttrande från Försvarsmakten

- Naturreservatet Gamla Uppsala åskullar ligger i direkt anslutning till Uppsala flottiljflygplats, på andra sidan väg 600, strax utanför riksintresset för totalförsvarets militära del Uppsala flottiljflygplats ((TM0020)). Naturreservatet ligger till viss del inom påverkansområdet för buller för flygflottiljen. Detta innebär att området är starkt påverkat av buller från flygtrafiken på flygflottiljen. Trots detta är området idag och har sedan en längre tid varit ett välbesökt friluftsområde. Området är det största sammanhängande grönområdet i den norra delen av Uppsala stad och har därför mycket stor betydelse för både rekreation, naturupplevelser och för skolor- och förskolors möjlighet att nå naturen. Sammantaget visar detta att området fungerar och är av stor betydelse för både rekreation och naturupplevelser trots den bullriga ljudmiljön. Uppsala kommun gör därför bedömningen att bullerstörningarna från flygflottiljen inte är något hinder för rekreation och friluftsliv i området. Uppsala kommun bedömer vidare att det är av stor vikt att Gamla Uppsala åskullar skyddas från exploatering och att området kan skötas och förvaltas på ett samordnat sätt till gagn för både friluftslivet och naturvärden. Detta bidrar till att området kan fortsätta fylla sin funktion som ett viktigt grönt- och rekreationsområde för de boende i norra delen av Uppsala. Uppsala kommun är medveten om att bullerstörningarna från flygflottiljen kommer att fortsätta och kanske även öka med tiden, men bedömer alltså trots detta att det finns ett stort värde i att området får skydd som naturreservat. Naturreservatets naturvärden bedöms heller inte vara i konflikt med Försvarsmaktens verksamhet då naturvärdena i området framför allt är associerade med de öppna åspartierna som hyser värdefull torrbacksflora och därtill rikt insektsliv. Dessa värden påverkas inte av buller. Kommunen bedömer därför att Försvarsmaktens bullrande verksamhet inte står i konflikt med naturreservatets syfte.
- Försvarsmakten bedriver övningar och bevakningar i området vilket inte står i konflikt med naturreservatets syfte enligt stadsbyggnadsförvaltningen bedömning. En viss störning av markvegetationen är helt nödvändig för att upprätthålla åskullarnas naturvärden. Frånvaro av markstörning gör att växttäcknet sluter sig, förna ansamlas, högväxta arter och gräs tar över och

marken blir kallare. Allt detta sammantaget är mycket ogynnsamt för floran och Insekterna

- I skötselplanen förslås möjliga lösningar på hur markstörningarna kan öka i de öppna åsmiljöerna. Därför bedömer stadsbyggnadsförvaltningen det som positivt att Försvarmakten bedriver vissa övningar och bevakningar i området.
- För att beslutet om naturreservatet inte påtagligt ska försvåra Försvarmaktens verksamhet har undantag från naturreservatsföreskrifterna skrivits in i beslutet. Undantagen ger Försvarmakten möjligheter att öva med markpersonal och lättare fordon utan samråd och tyngre fordon efter samråd, se naturreservatsföreskrift D14, samt att genomföra skarpa insatser utan hinder, se naturreservatsföreskrift D13.
- Kommunen bedömer att beslutet om att inrätta naturreservatet inte påtagligt försvårar för Försvarmakten att bedriva, och utveckla sin verksamhet vid Uppsala flottiljflygplats. Vidare bedömer kommunen att inrättande av naturreservatet inte medför påtaglig skada på riksintresset Uppsala flottiljflygplats (TM0020), för totalförsvarets militära del.

Övriga myndigheter, kommunala nämnder, andra kommunala instanser och ledningsägares yttranden

- Trafikverket behöver vissa undantag från beslutet så att deras verksamhet med underhåll av vägområdet kan fortlöpa.
- Naturvårdsverket avstår från att yttra sig.
- Skogsstyrelsen tillstryker förslaget till naturreservat
- Sveriges Geologiska undersökning (SGU) avstår från att yttra sig
- Uppsala kommun, arenor och fastigheter har inget att erinra mot förslaget
- Uppsala vatten har inget att erinra mot förslaget

Bemötande av yttrande från Trafikverket

- Naturreservatet med dess föreskrifter hindrar inte Trafikverket från att underhålla vägområdet. Det skötselområde som ligger närmast vägen är skötselområde 2A och den yttre gränsen för det skötselområdet befinner sig på ett avstånd om cirka 13–16 meter ifrån vägens ytterkant. Skötselområdets gräns sammanfaller med den yttre gränsen för naturreservatet. Övriga skötselområden befinner sig på ett ännu längre avstånd från vägen. Vägområdet, det vill säga det område där Trafikverket ska kunna utföra drift och skötselarbeten, sträcker sig vanligtvis cirka två meter ut från vägen. Det finns också ett undantag från förbuden i A- och C-föreskrifterna, under D-föreskrifterna, som innebär att innehavare av särskild rätt ska kunna utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten såsom drift och underhåll av vägar. Reservatsföreskrifterna inkräktar därmed inte på Trafikverkets möjligheter till underhåll av vägområdet eftersom reservatsgränsen är på

behörigt avstånd från vägen samt att det finns undantag för sådana åtgärder i föreskrifterna.

Entomologiska föreningens yttrande

- I sin helhet finner de förslagen bra och de känner sig trygga med att den verksamhet de bedriver i området idag kan fortskrida.
- B7 och B8 ska finnas kvar i beslutet.
- En växelvis naturvårdsbränning i syfte att kunna utvärdera effekterna bättre.
- Tveksamma till fårbete och hänvisar till att ett för intensivt fårbete kan "missgynna mångfalden". Mer intensivt bete förespråkas där invasiva arter finns.
- Motsätter sig grillplatser då dessa missgynnar insekter. Detta genom att personer som grillar tar naturlig död ved från närområdena runt grillplatserna som ved. Om grillplatser anläggs föreslås några förutsättningar.
- Sälj ska sparas.

Bemötande Entomologiska föreningens yttrande

- Reservatsföreskrifter om att naturvårdande skötsel samt genomförande av kompensations- och förstärkningsåtgärder för fridlysta och hotade arter ska kunna tålas av markägare, arrendatorer och annan innehavare av särskild rätt i enlighet med B-föreskrifterna, finns kvar i slutversionen av beslut med föreskrifter. Likaså finns C-föreskriften om förbud mot att *samlas in insekter eller andra ryggradslösa djur annat än enstaka individer för artbestämning* också kvar i slutversionen av beslut med föreskrifter.
- Planen i nuläget är att ha bete med nötkreatur i naturreservatet.
- I ett så tätortsnära naturreservat med stort nyttjande för olika typer av friluftsliv så kan det behövas anlagda och iordningställda eldstäder, annars finns det en stor risk att spontana eldstäder i stället uppstår där man har sämre kontroll över elden och risken för spridning är då ofta stor. Iordningställda eldstäder kan minska risken för brand och göra att det ser mer välordnat och städat ut än om besökare eldar fritt. Om besökare ska ta med egen ved/kol så ska det framgå tydligt i all information om området.
- Naturreservatet har en påtaglig rikedom av vidkroniga och relativt grova sälgar, som vuxit snabbt i de öppna grus-markerna. Sälgarna är viktiga som födokälla för vårens tidiga vildbin och humlor. Kommunen håller med om att sälg generellt bör sparas vid röjning och det är också något som framgår av skötselplanen.

Uppsala Pastorats yttrande

- Eriksleden "hålls i ordning och skyltas" genom reservatet.
- Frälsarkransplatsen/meditationsplatsen ska kunna användas och underhållas på samma sätt som idag.

Bemötande av Uppsala Pastorats yttrande

- Den delen av vandringsleden Eriksleden som går genom naturreservatet kommer även fortsättningsvis att hållas i ordning och skyltas genom kommunens försorg.
- Uppsala pastorat kommer även fortsättningsvis att kunna använda och underhålla *Frälsarkransplatsen* på samma sätt som idag. Undantag från naturreservatsföreskrifterna för innehavare av särskild rätt att utföra de åtgärder som omfattas av den särskilda rätten har funnits med redan i samrådsversionen av förslag till beslut under naturreservatsföreskriften D5. För att tydliggöra att Uppsala pastorat har rättighet att underhålla meditationsplatsen så har en skrivelse om *underhåll av meditationsplats* lagts till i naturreservatsföreskrift D4 (samma föreskrift som D5 i samrådsversionen). I skötselplanen, under beskrivning av skötselområde 1g, har också ett tillägg i texten gjorts om att delar av skötselområdet används som meditationsplats vilken underhålls av Uppsala pastorat.

Svenska kyrkans yttrande

- Positiva förutsatt att marken köps enligt "utförd värdering".
- De har flera upplåtelse på berörd fastighet.

Bemötande Svenska kyrkans yttrande

- Förhandling om markköp mellan kommunen och Svenska kyrkan pågår.

Gamla Uppsala hembygdsförenings yttrande

- Ett skydd för "omkringliggande mark" förespråkas.
- Ett namnbyte till "Tunåsens Kohage och Myrby Träsk Naturreservat" föreslås med referens till hur området har använts historiskt.
- Maximal användning av förnyelsebara resurser vid skötseln förespråkas.

Bemötanden av Gamla Upsala hembygdsförenings yttrande

- Kommunen har utrett reservatsbildning även för omkringliggande marker men bedömer att det inte finns fog för att inkludera mer mark runt omkring. Bakgrunden till det är att åkermarken i sig inte har några höga befintliga naturvärden, den är inte heller tillgänglig för friluftslivet stor del av året samt att utvecklingsmarken blir orimligt stor i förhållande till det som är värdekärna i naturreservatet.
- Kommunen vidhåller namnet *Gamla Uppsala åskullar* på naturreservatet då detta namn på ett tydligare sätt involverar alla tre åskullar som ingår i naturreservatet.

Friluftsförbundets yttrande

- Positiva till reservatsbildning.

Upplands botaniska förening

- Uppmuntrar förslaget och trycker på vikten av naturvårdsbränningar.

Ledningsägaren, Vattenfalls yttrande

- Har ett antal elnätansläggningar inom området och i närområdet för naturreservatet.
- *Enligt elsäkerhetsverket får driften av elnätet inte hindras av naturreservatet. De yrkar på:*
- Full tillgång till markkablarna med dess tillhörande delar. Vattenfalls personal och entreprenörer skall bland annat kunna ta sig fram med alla för ändamålet anpassade fordon för att utföra erforderliga drift- och underhållsåtgärder utan att tillstånd eller anmälan erfordras.
- Rätt att för all framtid bibehålla elektrisk markkabel med tillbehör såsom markeringspålar och jordtag samt övriga säkerhetsanordningar för markkabelns bibehållande.
- Rätt att fälla för underhåll av markkabeln hinderliga träd och buskar.
- Rätt att utföra erforderliga markarbeten vid drift och underhållsåtgärder.
- Rätt att förnya markkabel eller till markkabeln tillhörande delar i befintligt markkabelstråk.
- ledningsinnehavarens drift får inte försvåras mer än nödvändigt. Markanvändningen får inte förändras med till exempel anläggning av parkeringsplats i markkabelns närområde.

Bemötanden av yttrande från Vattenfall

- Vattenfalls personal och entreprenörer kommer även fortsättningsvis kunna bibehålla/förnya och ha full tillgång till befintliga markkablar med tillhörande delar för drift- och underhållsåtgärder med anpassade fordon enligt det undantag som finns från reservatsföreskrifterna i D4. Dock behöver samråd ske med förvaltaren om planerade åtgärder kan påverka markskikt eller naturvärden, däribland vuxna träd, torrbacksflora eller gammal tall.
- Genom de skrivningar som har införts i reservatsföreskrifterna B3, B4, B5, B8 och D5 samt i tillhörande föreskriftskarta i bilaga 2 till beslutet så säkerställs att bland annat förvaltaren inte förändrar markanvändningen på så sätt att till exempel byggnader eller stängsel uppförs eller att parkeringsplatser anläggs ovanpå befintliga markkablar.

Stadsbyggnadsförvaltningen

Pernilla Hessling
Planchef

Anna Jakobsson
Samordnare

Översikt över inkomna samrådsyttrande

Remissinstanser och medborgare
Sakägare privatpersoner
-
Myndighet
Länsstyrelsen
Statens Fastighetsverk
Naturvårdsverket
Sveriges geologiska undersökning
Skogsstyrelsen
Försvarsmakten
Trafikverket
Ledningsägare
Vattenfall Eldistribution AB
Kommunala nämnder, förvaltningar med flera
Miljö- och hälsoskyddsnämnden/Miljöförvaltningen
Uppsala vatten
Avdelningen för gata, park och natur
Uppsala kommun, arenor och fastigheter
Intresseföreningar och sammanslutningar
Friluftsrämjandet
Gamla Uppsala hembygdsförening
Svenska Kyrkan
Entomologiska föreningen
Upplands botaniska förening
Uppsala pastorat
Övrig allmänhet
-

Sakägare som inte yttrat sig

Remissinstanser och medborgare
Gustavianska stiftelsen vid Uppsala akademi

Utskick övriga, har inte yttrat sig

Föreningar	Namn
Naturskyddsföreningen i Uppsala län,	uppsala.krets@naturskyddsforeningen.se
Upplands botaniska förening	upplands.botaniska.forening@gmail.com
Upplands Ornitologiska Förening	info.uof@gmail.com
Entomologiska föreningen i Uppland	thomas.perssonvinnersten@gmail.com
Föreningen Vårda Uppsala	info@vardauppsala.se

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Kommunstyrelsens protokoll onsdagen den 16 juni 2021

Plats och tid

Bergius, Stationsgatan 12, klockan 13:00-17:15.

Paragrafer

170-212

Justeringsdag

22 juni 2021

Underskrifter

.....

Erik Pelling, ordförande

.....

Fredrik Ahlstedt, justerare

.....

Lars Niska, sekreterare

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

Närvarande

Beslutande

Erik Pelling (S), ordförande
Mohamad Hassan (L), 1:e vice ordförande, närvarar på distans
Fredrik Ahlstedt (M), 2:e vice ordförande, närvarar på distans
Asal Gohari (S), närvarar på distans
Therez Almerfors (M), närvarar på distans
Erik Dagnesjö (S), närvarar på distans
Christopher Lagerqvist (M), närvarar på distans
Eva Christiernin (S), närvarar på distans
Ulrik Wärnsberg (S), närvarar på distans
Stefan Hanna (-), närvarar på distans
Simon Alm (-), närvarar på distans
Rickard Malmström (MP), närvarar på distans
Tobias Smedberg (V), närvarar på distans
Jonas Segersam (KD), närvarar på distans
Hanna Victoria Mörck (V), närvarar på distans

Ej tjänstgörande ersättare

Maria Patel (S), §§ 173-212, närvarar på distans
Mats Gyllander (M), närvarar på distans
Helena Hedman Skoglund (L), närvarar på distans
Linda Eskilsson (MP), närvarar på distans
Madeleine Andersson (M), närvarar på distans
Pavlos Cavelier Bizas (S), närvarar på distans
Jonas Petersson (C), närvarar på distans
Helena Nordström Källström (MP), närvarar på distans
Karolin Lundström (V), närvarar på distans
David Perez (SD), närvarar på distans
Eva Moberg (KD), §§ 178-212, närvarar på distans

Övriga närvarande

Lars Niska, kommunsekreterare

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Övriga närvarande på distans

Joachim Danielsson, stadsdirektör. Ingela Hagström, utvecklingsdirektör. Ola Hägglund, ekonomidirektör. Christian Blomberg, stadsbyggnadsdirektör. Åsa Nilsson Bjervner, avdelningschef. Christian Dahlmann, enhetschef. Lena Grapp, stadsjurist. Gustaf Wall, kommunjurist. Isabelle Waldenvik, kommunikatör. Susanne Eriksson (S), politisk stabschef. Annica Nordin Söderberg (S), Sofia Andersson (M), Sara Hägerström (M), Dawn Anthony (V), Julia Persson (V), Nathalie Berggren (L), Niklas Hjelm Smith (L) och Stina Bergström (MP), politiska sekreterare.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

§ 170

Fastställande av föredragningslista

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** fastställa föredragningslistan med ändringen att beslutsärendet *Insatser för att underlätta återstart av det lokala näringslivet efter coronapandemin* utgår, samt
2. **att** lägga till informationsärendet *Budgetförutsättningar 2022-24*.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 171

Prioritering av samhällsbyggnadsprojekt - revidering av portföljmål

KSN-2016-2215

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna ändring av portföljmålet volymer bostäder och lokaler i enlighet med nytt styrande dokument Bostad för alla och Handlingsplan för Uppsala kommuns näringslivsprogram år 2021–2023,
2. **att** godkänna ändring av portföljmålet lägen,
3. **att** godkänna ändring av portföljmålet aktörer, samt
4. **att** godkänna ändring av portföljmålet följdinvesteringar.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fick i Mål och budget 2016–2018 i uppdrag att ta fram en samordnad planeringsprocess för hållbar stads- och landsbygdsutveckling tillsammans med berörda nämnder och bolag. En delrapportering av uppdraget skedde i kommunstyrelsen den 8 mars 2017 § 36 och uppdraget slutrapporterades den 13 juni 2018 § 107. Föreliggande ärende avser beslut om nya mål (fortsättningsvis portföljmål) för projektportföljen, **bilaga 1**.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 205
- Tjänsteskrivelse daterad 18 maj 2021
- Bilaga 1, Portföljmål för samhällsbyggnadsportföljen

Yrkanden

Jonas Segersam (KD) yrkar, med instämmande från Simon Alm (-):
att där det i handlingen står "2000-3000" bostäder årligen byts till "1500-2500" bostäder årligen.

Jonas Segersam (KD), Fredrik Ahlstedt (M) och Therez Almerfors (M) yrkar, med instämmande från Simon Alm (-):

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

(1) att ändra rubriken "Jämn fördelning över tiden" till "Jämn fördelning över tid och rum"

(2) att Portföljbalanseringen ska medverka till att byggande kan pågå kontinuerligt och svara upp mot efterfrågan/behov av nya bostäder och lokaler vid varje tidpunkt och bidra till att tillväxtkraften kommer hela kommunen till del.

Stefan Hanna (-) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag.

Simon Alm (-) yrkar, med instämmande från Stefan Hanna (-):
att skrivningar om spårväg justeras till kapacitetsstark kollektivtrafik.

Erik Pelling (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Simon Alms (-) ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Jonas Segersams (KD) ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Jonas Segersams (KD) med flera ändringsyrkanden mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer slutligen arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Jonas Segersam (KD) med fleras yrkanden med motiveringen: *Åganderätten måste stärkas och det måste bli lättare att bygga på och bruka sin egen mark. Programdirektivet för bostadssatsning på landsbygderna får inte riskera att konkurrera ut byggplaner utanför tätorten som en följd av att mer byggande sker i omlandet. Tvärtom ska ökat byggande i stadens omland fungera som en morot för att ytterligare intensifiera byggande i resten av kommunen.*

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Centerpartiet och Kristdemokraterna är positiva till att Uppsalas befolkning växer. Det är dock angeläget att kommunens tillväxt är långsiktigt hållbar. De senaste årens höga tillväxttakt har inneburit en kraftig ökning av kommunens låneskuld och har delvis gått ut över sociala och ekologiska faktorer. Centerpartiet och Kristdemokraterna förordar därför en något lägre byggnadstakt som i stor utsträckning är organisk och i högre grad

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

än i dag kommer hela kommunen till del och inte koncentreras till begränsade delar av kommunen.

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet med motiveringen:
Vi yrkade på att sänka antalet nya bostäder årligen från 2000-3000 till 1500-2500. Uppsala är i en expansiv tillväxt. Det ställer stora krav på utbyggnad av fysisk och social infrastruktur. Vi kristdemokrater anser att det är en fullt tillräcklig ambition att öka med cirka 100.000 invånare de närmsta trettio åren, fram till 2050 (vilket är prognosen). Därför bör vi undvika högre prognoser och planer som delvis har talats om för utvecklingen de kommande åren. Att öka från 230.000 till 320.000 invånare är något vi kanske klarar av. Att sträcka sig mot 380.000 invånare 2050 tror vi inte är realistiskt, och kommer leda till omfattande "miljonprogramsområden" som de föreslagna Sydöstra och Södra stadsdelarna, Ulleråker eller den tidigare planerade "staden" på Stabbyfälten. Därför anser vi att vi behöver sänka ambitionerna något, till en nivå som gör att vi ändå ligger på en historisk hög byggtakt.

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:
Jag är för en revidering av Översiktsplanen och vill se en lägre utbyggnadstakt samt en betydligt bättre spridning av hur Uppsala kommun expanderar med bostäder i alla dess former samt verksamhetslokaler.

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:
Kommunfullmäktige har ännu inte tagit beslut om att bygga spårväg för spårvagnar i Uppsala. Ändå är detta ett av en lång rad beslut där man utgår från att så blir utfallet för att, med upparbetade kostnader och många planer att ändra, låsa upp oppositionen mot mångmiljardprojektet spårvagnar. Det är en dålig demokratisk ordning. I de delar som rör hyresrättens andel, målen för bostadsbyggande på landsbygden och annat som hör till "bostad för alla" är sådant som en annorlunda inriktning har förordats i den handlingen som reviderades under våren i år. Följdbesluten med anledning av denna står undertecknad i grunden inte bakom, men är inte föremål för revidering via denna handling.

Särskilda yttranden

Tobias Smedberg (V) lämnar ett särskilt yttrande:
Det är rimligt att prioriteringen ligger i linje med mål som anges i styrdokumentet Bostad för alla. Dock är Vänsterpartiet kritiska till de mål, eller avsaknad av mål, som finns i bostad för alla. Kommunens viktigaste bostadspolitiska uppgift, som även bör präglade prioritering av samhällsbyggnadsprojekt, är att få fram fler bostäder vanligt folk har råd att bo i. För att lyckas med det krävs ökad andel hyresrätter. Vi beklagar att övriga partier blundar för detta och i Bostad för alla har en målsättning om minst 30 procent

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

hyresrätter. Det är en lägre andel än vad vi har idag, när vi redan är sämst av landets tio största kommuner på att erbjuda hyresrätter.

Jonas Petersson (C) lämnar ett särskilt yttrande:

Centerpartiet och Kristdemokraterna är positiva till att Uppsalas befolkning växer. Det är dock angeläget att kommunens tillväxt är långsiktigt hållbar. De senaste årens höga tillväxttakt har inneburit en kraftig ökning av kommunens låneskuld och har delvis gått ut över sociala och ekologiska faktorer. Centerpartiet och Kristdemokraterna förordar därför en något lägre byggnadstakt som i stor utsträckning är organisk och i högre grad än i dag kommer hela kommunen till del och inte koncentreras till begränsade delar av kommunen.

David Perez (-) lämnar ett särskilt yttrande:

Sverigedemokraterna anser att den nuvarande byggtakten är för hög. Uppsala har vuxit rejält på senare år. Vi ställer oss bakom ett minskat mål på omkring 1500-2500 bostäder årligen med större fokus på radhus/parhus och villor. Vidare anser vi att fokus bör vara på en kapacitetsstark kollektivtrafik och inte en spårbunden sådan.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 172

Prioritering av samhällsbyggnadsprojekt - plan för projektstarter 2021-2023

KSN-2016-2215

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen fick i Mål och budget 2016–2018 i uppdrag att ta fram en samordnad planeringsprocess för hållbar stads- och landsbygdsutveckling tillsammans med berörda nämnder och bolag. En delrapportering av uppdraget skedde i kommunstyrelsen den 8 mars 2017 § 36 och uppdraget slutrapporterades den 13 juni 2018 § 107. Sedan dess tas en långsiktig projektportfölj för samhällsbyggnadsprojekt fram årligen.

Stadsbyggnadsförvaltningen har med utgångspunkt från portföljmålen tagit fram en plan för vilka projekt som ska startas upp under 2021 och de kommande två åren, (2022–2023), bilaga 1. I arbetet har även hänsyn tagits till förslag på nya portföljmål. Tillsammans med de pågående projekten utgör planen för projektstarter 2021–2023 den långsiktiga projektportföljen för samhällsbyggnadsprojekt.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 1 juni 2021 § 193
- Tjänsteskrivelse daterad 18 maj 2021
- Bilaga 1, Portföljen för samhällsbyggnadsprojekt – projektstarter 2021–2023

Yrkande

Stefan Hanna (-) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag.

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16**Beslutsgång**

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservation

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Jag är för en revidering av Översiktsplanen och vill se en lägre utbyggnadstakt samt en betydligt bättre spridning av hur Uppsala kommun expanderar med bostäder i alla dess former samt verksamhetslokaler. I dokumentet lyfts det så kallade Uppsalapaketet upp vilket inkluderar exploateringsplaner i södra Uppsala stadsdelar som jag kraftigt motsätter mig. Jag anser att det är en oacceptabel ordning att ha ett beslutsärende som beskrivs som att "lägga informationen till handlingarna", vad innebär det? Innebär det i det vänsterstöttade minoritetsstyrets värld att kommunstyrelsen har godkänt allt som beskrivs i relevant handling?

Särskilt yttrande

Jonas Segersam (KD) lämnar ett särskilt yttrande:

Som framgår av handlingen uppnår inte Uppsala målsättningarna för småhusbyggande (rödmarkerat). Det är ett stort misslyckande att Uppsala kommun under decennier inte byggt tillräckligt med småhus. Under senare år har allt fokus legat på att bygga lägenheter i Uppsala. Visserligen har det genomförts några projekt utanför staden, på privata aktörers initiativ, såsom Lindbacken, Svja/Skölsta och Gunsta, och kanske så småningom Funbo/Marielund. Men vi kristdemokrater anser att man måste bygga småhusområden också inne i Uppsala. Vi har därför motionerat om både Stabby och Söderby Trädgårdsstäder som exempel på sådana projekt. Tyvärr har vänstermajoriteten hittills ignorerat våra förslag.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 173

Direktiv för revidering av Uppsala kommuns översiktsplan

KSN-2021-00190

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna direktiv enligt ärendets **bilaga**.

Sammanfattning

Översiktsplanen är, i enlighet med plan- och bygglagen (PBL), kommunens samlade strategi för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas, utvecklas och bevaras för att säkerställa en långsiktig hållbar utveckling. Den ska visa hur kommunen tänker ta hänsyn till allmänna intressen samt hur riksintressen ska tillgodoses och hur miljö kvalitetsnormer ska följas. Varje kommun ska ha en aktuell översiktsplan.

Den nu gällande [översiktsplanen](#) (ÖP16) antogs i november 2016. En [aktualitetsförklaring](#) av översiktsplanen godkändes i kommunfullmäktige 2 november 2020 §458. Översiktsplanen förklarades vara aktuell, men hastigheten i samhällsutvecklingen motiverar en revidering under kommande mandatperiod. Kommunstyrelsen uppdrog i september 2020 § 224 till stadsbyggnadsförvaltningen att återkomma med ett förslag till direktiv för en sådan revidering under juni 2021.

En reviderad översiktsplan ska finnas färdig för antagande i kommunfullmäktige senast under våren 2024.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 206
- Tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2021
- Bilaga, Översiktsplan 2024 - direktiv för revidering av översiktsplanen

Yrkanden

Therez Almerfors (M) och Fredrik Ahlstedt (M) yrkar:

- (1) att trafikplanen ska vara en del av revideringen av översiktsplanen,
- (2) att ytterligare mark för framtida näringslivsetableringar säkras genom att exempelvis

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

lyfta in Kumlamotet,
(3) att ändra det tredje sammanfattande målet på sida 2 (3) till: Förtydliga/konkretisera rådande förutsättningar för markanvändningen i kommunen och tydliggöra var kapacitet finns i VA-nätet för nyetableringar under planperioden,
(4) att revidera målsättningarna angående andelen som förväntas vara kollektivtrafik,
(5) att säkra större beredskap för byggnation i kransorterna,
(6) att ny bebyggelse tillåts i stadens omland såvida detta inte innebär att större exploateringar i form av nya utvecklingsområden förhindras växa fram i ett planeringsperspektiv till 2030,
(7) att preciseringar och avvägningar gällande bebyggelsegrupper i stadens omland, Uppsalaslätten och skogslandskap minimeras.

Stefan Hanna (-) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag.

Tobias Smedberg (V) yrkar:
att till listan av exempel på tematiska fokusområden lägga till fokusområde bostadsförsörjning med fokus på allas rätt till en bostad.

Simon Alm (-) yrkar bifall till Therez Almerfors (M) med fleras första, fjärde, femte, sjätte och sjunde ändringsyrkanden (1, 4-7).

Erik Pelling (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Tobias Smedbergs (V) ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Therez Almerfors (M) med fleras andra ändringsyrkande (2) mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Therez Almerfors (M) med fleras tredje ändringsyrkande (3) mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Therez Almerfors (M) med fleras första, fjärde, femte, sjätte och sjunde ändringsyrkanden (1, 4-7) mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer slutligen arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Christopher Lagerqvist (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för Therez Almerfors (M) med fleras yrkanden med motiveringen:

Uppsala är en attraktiv universitetsstad och kommunen växer med flera tusen invånare per år. Till hösten väntas Uppsala universitet nå 50 000 studenter. Det förpliktigar och ställer krav på en fungerande bostadsmarknad och att kommunen kan tillgodose behovet på bostäder. Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av Uppsala kommun och peka ut hur kommunen ska växa samtidigt som vi möter de utmaningar som finns. Det ska vara enkelt att bygga i Uppsala, samtidigt som hänsyn ska tas till befintlig bebyggelse. Framkomligheten måste förbättras och framtida näringslivetableringar måste säkras. Översiktsplanen måste tydligt peka ut rådande förutsättningar för markanvändningen i kommunen och kapaciteten i VA-nätet måste tydliggöras för att underlätta för nyetableringar under planperioden. Elfordon kommer att förändra trafikinfrastrukturen i stor omfattning och människor kommer att hitta nya sätt att vara så mobila som möjligt. Detta måste speglas i översiktsplanen. Kollektivtrafikandelen är för högt räknad sett till de innovationer som framtiden kommer stå för, fler kommer att välja mer klimatsmarta transportalternativ som elbilar och elcyklar. Dessutom saknar vi en plan för ett helhetsgrepp kring trafikinfrastrukturen i stort. Sett till de trafikregleringar som gjorts i kommunen under mandatperioden, med farliga framkomlighetsförsvårande lösningar, avsmalning av vägar och tilltänkta bilförbud på olika gator, behöver en ny trafikplan med utgångspunkt i människan och tekniken ligga till grund för översiktsplanen. Uppsala beräknas växa i rekordfart. Utan en fungerande trafikplanering går det inte att ordentligt planera för nya bostadsområden eller utbyggnader.

Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för Tobias Smedbergs (V) yrkande med motiveringen:

Det framtida byggande skall inte utgå från hur kommunens tidigare byggande har sett ut. Det har byggts alldeles för lite under lång tid och detta bör därför inte användas som referensvärde för hur vi ska bygga framåt. Människor flyttar till Uppsala trots stor bostadsbrist. Vi bygger inte för att vi växer, utan när vi växer ska vi bygga.

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Jag anser att en omfattande revidering av Uppsalas översiktsplan behöver genomföras där vi bland annat överger Uppsalapakets kraftiga exploateringsambitioner i Uppsalas södra stadsdelar och istället bygge ut Uppsala med fler varierande former av bostäder och verksamhetslokaler längs med bra befintliga kollektivtrafikstråk i mycket större utsträckning. Jag anser också att den reviderade översiktsplanen tydligt måste inkludera bestämmelser som lättare möjliggör för bebyggelse på landsbygden och särskilt i samband med önskemål om generationsboenden.

Särskilda yttranden

Jonas Petersson (C) lämnar ett särskilt yttrande:

Centerpartiet förordar en lägre bygg- och tillväxttakt än den som pekas ut i direktivet för revidering av Uppsala kommuns översiktsplan. Den takt med vilken Uppsala byggts ut de senaste åren och föreslås byggas ut kommande år är högre än vad som är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbar. Uppsala kommuns låneskuld har ökat kraftigt de senaste åren, mycket tack vare att de investeringar som en hög utbyggnadstakt kräver ligger tidigt medan skattepengarna som ska finansiera den kommer först flera år in i framtiden. Den snabba och kraftiga utbyggnadstakten har dessutom delvis cementerat utanförskap och otrygghet, liksom skapat demografiskt och åldersmässigt segregerade bostadsområden som kommer medföra problem för skola och äldreomsorg. Vidare så har utbyggnadstakten medfört en kraftig koncentration av kommunens utveckling till utvalda delar av kommunen. Centerpartiet vill att hela Uppsala kommun ska leva och utvecklas.

Centerpartiet tycker det är positivt att kommunens prioriterade tätorter har tagits med i direktivet. Vi har under lång tid förordat att kommunen ska peka ut prioriterade tätorter och utveckla dessa till servicehubbar som kan bli ett lyft för hela Uppsalas stora landsbygd.

Något Centerpartiet saknar i direktivet är en konkretisering av var ny VA-kapacitet behöver anläggas och var befintlig VA-kapacitet måste renoveras. VA är en viktig infrastrukturförutsättning för hela kommunens utveckling och kommunen bör planera för denna i ett tidigt skede. Centerpartiet skulle gärna också se att utbyggnaden av fiberuppkoppling i hela kommunen ingick i direktivet för översiktsplanens revidering. Snabb och stabil internetuppkoppling har de senaste åren blivit en allt viktigare del av samhällets infrastruktur och är numer i praktiken lika central för många människor som vägar och cykelvägar.

Centerpartiet motsätter sig att styckebyggande i stadens omland begränsas med hänvisning till godtyckligt beslutade bebyggelsegrupper. Förbudet mot att stycka av en fastighet för nybyggnation eller uppföra ytterligare en byggnad på en fastighet omöjliggör exempelvis generationsboenden och försvårar därmed generationsväxling i familjeägda jord- och skogsbruksföretag.

Jonas Segersam (KD) lämnar ett särskilt yttrande:

Uppsala är i en expansiv tillväxt. Det ställer stora krav på utbyggnad av fysisk och social infrastruktur. Vi kristdemokrater anser att det är en fullt tillräcklig ambition att öka med cirka 100.000 invånare de närmsta trettio åren, fram till 2050 (vilket är prognosen). Därför bör vi undvika högre prognoser och planer som delvis har talats om för utvecklingen de kommande åren. Att öka från 230.000 till 320.000 invånare är något vi kanske klarar av. Att sträcka sig mot 380.000 invånare 2050 tror vi inte är realistiskt, och kommer leda till omfattande "miljonprogramsområden" som de föreslagna Sydöstra och Södra stadsdelarna, Ulleråker och den tidigare nämnda "staden" på Stabbyfälten. Vi kristdemokrater vill ha en omförhandling med staten angående utbyggnaden i söder,

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

vänta med investeringarna i Ulleråker, då vi ser de framhastade planerna för Spårväg/BRT från Gottsunda/Ultuna till City som orealistiska, och värna Stabbyfälten för framtiden. Istället måste planeringen ställa om mot småhusbyggande och egnahemsområden även i Uppsala innerstad. Vi har tidigare presenterat förslag som Stabby och Söderby Trädgårdsstäder. Vi har tidigare också i Översiktsplanesammanhang påpekat vikten av en samordning med Knivsta kommun, bland annat när det gäller vatten och avlopp som idag har en bristande redundans i båda dessa kommuner. Ska vi klara den kraftiga tillväxten och utvecklingen framöver behöver vi en nära samverkan inom hela regionen, och med andra aktörer i vår kommun som företagen, universitet och statliga myndigheter och Region Uppsala.

David Perez (SD) lämnar ett särskilt yttrande:

Sverigedemokraterna anser att den nuvarande byggtakten är för hög. Uppsala har vuxit rejält på senare år och staden behöver fokusera mer på tillgången till infrastruktur och sociala institutioner såsom skolor, servicekontor m.fl. Vi ställer oss bakom ett minskat mål på omkring 1500-2500 bostäder årligen med större fokus på radhus/parhus och villor. Vidare anser vi att fokus bör vara på en kapacitetsstark kollektivtrafik och inte en spårbunden sådan. Uppsala bör fokusera mer på utveckla befintliga orter med goda kommunikationer.

Simon Alm (-) lämnar ett särskilt yttrande:

Uppsala kommun är en tillväxtkommun och behöver därför förbereda sig på att erbjuda bostäder, lokalytor för verksamheter och annat. Därtill behövs infrastruktur i en form av sammanfattning av behoven. Dessa behov behöver planeras in i en översiktsplan på ett bra sätt. Där bör översiktsplanen ge goda förutsättningar för framkomlighet oavsett vilket transportslag man använder, inga planer på spårvagnstrafik alls eftersom fullmäktige inte avgjort den frågan, bostäder och lokalytor bör fördelas ut jämnare än historiskt i Uppsala kommun. Uppsala behöver inga fler miljonprogramsområden med tät, hög och oattraktiv bebyggelse. Tvärtom behöver Uppsala luftigt mellan bostäderna för att möjliggöra för grönytor med rekreation och lek för barn, låg bebyggelsehöjd för att undvika att densiteten i staden blir för hög och en vackrare arkitektur eftersom objektivt sköna byggnader ökar trivselen. Industriområdena behöver ha gott om utrymme för att redan stora lönsamma företag ska kunna välja att etablera sig i Uppsala. Slutligen behöver nyckeltalen som begränsar byggande på landsbygden ses över för att stärka äganderätten och därtill möjligheterna till fastighetsutveckling, vilket är extra värdefullt på landsbygden eftersom det där är den småskaligaste inkörporten för helt nya små aktörer att komma in i en bana av fastighetsutveckling.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 174

Uppföljning av exploateringsprojektens budgetar, tertial 1 2021

KSN-2019-03709

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna reviderade budgetar för befintliga projekt (markerade med B) i enlighet med ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 12 februari 2020 § 3, att anta budgetar för samtliga exploateringsprojekt. I samma beslut antogs också formen för den uppföljning och rapportering som ska ske för varje projekt.

Uppföljning av projektens budgetar sker tre gånger per år, i samband med den ordinarie delårsuppföljningen. Vid uppföljningen ska avvikelser från beslutade budgetar redovisas i form av avvikelserapporter alternativt reviderade budgetbeslut, beroende på avvikelsernas storlek. Avvikelserapporterna ska innehålla förklaringar till avvikelserna och en beskrivning av genomförda och planerade åtgärder för att motverka eller kompensera för ytterligare avvikelser. I detta ärende är utgångspunkten de budgetbeslut som tidigare har beslutats för respektive exploateringsprojekt, jämfört med prognoser utförda vid den ordinarie tertialuppföljningen per 31 mars 2021.

Beslutet fattas med stöd av kommunstyrelsens beslut 12 februari 2020 § 3.

Beslutsunderlag

- Mark- och exploateringsutskottets förslag 2 juni 2021 § 49
- Tjänsteskrivelse daterad 7 maj 2021
- Bilaga 1, Budget för samtliga pågående projekt
- Bilaga 2, Nedbruten budget för projekt på kommunal samt privat mark
- Bilaga 3, Avvikelserapporter med åtgärdsförslag
- Bilaga 4, Justering för ny redovisningsprincip (RKR Intäkter R2)
- Bilaga 5, Budgetkommentarer

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Beslutsgång

Ordförande ställer mark- och exploateringsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 175

Köpeavtal för exploatering med Lindbäcks projekt Uppsala AB avseende Kåbo 70:1 KSN-2017-2832

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna köpeavtal för exploatering mellan Uppsala Kommun och Lindbäcks Projekt Uppsala AB (559295-8036) beträffande försäljning av fastigheten Kåbo 70:1 enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Uppsala kommun tecknade i augusti 2017 markanvisningsavtal med Lindbäcks Boende AB som löpte ut i augusti 2019. I november 2019 tecknade Uppsala kommun ett optionsavtal med Lindbäcks Boende AB med målet att ingå ett nytt markanvisningsavtal med en ny inriktning på projektet. I december 2020 tecknades ett nytt markanvisningsavtal som gäller fram till 30 juni 2021. Markanvisningsavtalet avser ett förslag inom fastigheten Kåbo 70:1.

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att fastigheten säljs till Lindbäcks Projekt Uppsala AB enligt köpeavtalet i ärendets **bilaga 1**.

Beslutsunderlag

- Mark- och exploateringsutskottets förslag 2 juni 2021 § 48
- Tjänsteskrivelse daterad 11 maj 2021
- Bilaga 1, Köpeavtal för exploatering
- Bilaga 2, Karta

Beslutsgång

Ordförande ställer mark- och exploateringsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 176

Begäran om planbesked avseende område kring Norbyvägen i södra Eriksberg

KSN-2021-00883

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** hos plan- och byggnadsnämnden begära planbesked för ett område kring Norbyvägen i södra Eriksberg, markerat i **bilaga 1**, samt
2. **att** inleda ett markanvisningsförfarande för området, enligt **bilaga 1**, i förhandling med Besqab Projektutveckling AB och ytterligare en annan aktör.

Sammanfattning

En detaljplan för Södra Kalkstenen antogs av plan- och byggnadsnämnden den 19 december 2018, § 309. Planen överklagades till Mark- och miljödomstolen och upphävdes med hänvisning till att området har höga naturvärden och att det därför borde ha upprättats en miljökonsekvensbeskrivning.

Kommunstyrelsen föreslås begära planbesked hos plan- och byggnadsnämnden för bostadsbebyggelse inom ett område kring Norbyvägen, markerat i **bilaga 1**. Därmed bevaras en större del av skogen och befintliga naturvärden värnas. Även mark på den östra sidan av Norbyvägen föreslås planläggas för bostäder.

Besqab Projektutveckling AB hade tidigare en markanvisning på kvartersmarken inom Södra Kalkstenen. Stadsbyggnadsförvaltningen föreslås därför förhandla med bolaget om en ny markanvisning på den västra sidan av Norbyvägen medan marken på den östra sidan anvisas till en annan aktör. Cirka 50 procent av planområdet föreslås upplåtas med bostadsrätt alternativt ägarlägenheter. Resterande del av bebyggelsen föreslås markanvisas för hyresrätter med investeringsstöd.

Den kvarvarande skogen mellan kvarteren Kalkstenen och Blodstenen skyddas varaktigt där omfattning, avgränsning och förutsättningar utreds inom uppdraget för gränsjustering av Hågadalen-Nåsten (diarienummer KSN-2021-01239).

Beslutsunderlag

- Mark- och exploateringsutskottets förslag 2 juni 2021 § 50

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

- Tjänsteskrivelse daterad 25 maj 2021
- Bilaga 1, Översiktskarta och karta med föreslaget planområde

Yrkanden

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar, med instämmande från Simon Alm (-):

att inriktningen för nybyggnationen i området bör vara 100 % bostadsrätter.

Stefan Hanna (-) yrkar avslag till mark- och exploateringsutskottets förslag.

Tobias Smedberg (V) yrkar bifall till mark- och exploateringsutskottets förslag.

Tobias Smedberg (V) yrkar avslag till Fredrik Ahlstedt (M) med flera ändringsyrkande.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Fredrik Ahlstedt (M) med fleras ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter mark- och exploateringsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M), Christopher Lagerqvist (M) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Fredrik Ahlstedt (M) med fleras yrkande med motiveringen:

Människor är olika och vill bo olika. Moderaterna och Kristdemokraterna vill se en variation av bostadstyper, såväl hyresrätter som bostadsrätter, flerbostadshus som småhus. Andelen hyresrätter i området kring Norbyvägen i Södra Eriksberg är hög. För att skapa ett dynamiskt område med olika typer av bostäder bör inriktningen för nybyggnationen i området vara 100 % bostadsrätter.

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Jag anser fortsatt att kommunen inte tagit tillräcklig hänsyn till alla närboendes synpunkter om hur delar av området mer lämpligt kan exploateras.

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

I ärendet framgår att det kan handla om byggnader på upp till 7 våningars höjd, vilket plan- och byggnadsnämnden förhoppningsvis kan avstå från att gå med på och istället nöja sig med bygghöjder uppåt 5 våningar. Därtill har Fredrik Ahlstedt yrkat på att just i

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

detta projekt fokusera på bostadsrätter, och med tanke på att det generellt sett är en bättre ekonomi för kommunen bör det yrkandet bifallas.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 177

Riktlinje för områdesutveckling

KSN-2021-00593

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** ärendet återremitteras för att utreda om detta skall vara en riktlinje eller om det skall vara en rutin inom förvaltningen samt för att ytterligare klargöra dokumentets syfte och de tidigare erfarenheter som finns av utvecklingsarbetet.

Sammanfattning

Riktlinje för områdesutveckling beskriver ett arbets sätt som tar fasta på att Uppsalas invånare, organisationer och näringsliv ska vara delaktiga i att utforma samhället. Riktlinjen har tagits fram utifrån erfarenheter och lärdomar från genomförd områdesutveckling Gottsunda och Valsätra, och ur kunskap om betydelsen av sektorsöverskridande samverkan för att hantera komplexa samhällsproblem.

Riktlinjen baserar sig på sju principer och utgör stöd och vägledning för de sammanhang där kommunkoncernen ser behov av ett systematiskt och samordnat långsiktigt arbete med områdesutveckling.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 208
- Tjänsteskrivelse daterad 18 maj 2021
- Bilaga 1, Riktlinje för områdesutveckling i Gottsunda/Valsätra

Yrkanden

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar, med instämmande från Stefan Hanna (-):

att ärendet återremitteras för att utreda om detta skall vara en riktlinje eller om det skall vara en rutin inom förvaltningen samt för att ytterligare klargöra dokumentets syfte och de tidigare erfarenheter som finns av utvecklingsarbetet.

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16**Beslutsgång**

Ordförande ställer först återremissyrkande mot ärendets avgörande idag och finner att ärendet återremitteras.

Särskilt yttrande

Stefan Hanna (-) lämnar ett särskilt yttrande:

Det är ljuv musik att kommunen allt bättre börjar förstå hur viktigt det är att i tidiga skeden inkludera berörda medlemmar av Uppsala kommun i områdesutveckling. Med fördel kan berörda invånare inkluderas genom formella stadsdels- eller bygderåd när sådana skapats som ideella föreningar och som följer av Uppsala kommun fastställda ordningsformer. Det är också ljuv musik att ärendet beskriver en insikt som borde vara självklar men som allt för ofta inte är det, att behov och förutsättningar skiljer sig åt runt om i vår mycket geografiskt stora kommun. Självklart ska alla stadsdelar, tätorter och landsbygder ska ges anpassade förutsättningar för hållbar utveckling utifrån de behov och ambitioner som kommunens medlemmar driver.

Att använda modernt agila arbetssätt kopplat till områdesutveckling är klokt och kommer att minska mängden dumheter som uppstår när planer ska förverkligas i konkreta byggprojekt.

Värdet av att tidigt i utvecklingsarbetet involvera berörda invånare, näringsliv, civilsamhälle och akademi på ett metodiskt sätt är stort.

Det är viktigt att metoden för hur liknande utvecklingsprojekt också beskrivs i form av en standardiserad modell för hur projektorganisationen ska byggas upp. Att ha en standardiserad projektmodell för liknande projekt gör det lättare att förstå hur arbetet planeras att genomföras samt bidrar till att bygga en mer professionell projektkultur inom Uppsala kommun. Även om åtgärder för utveckling av olika områden alltid är unika kan en projektmodell för stora, medelstora och små utvecklingsprojekt vara desamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 178

Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030

KSN-2021-01455

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** komplettera syftesbeskrivningen med ett invånarperspektiv,
2. **att** i stycket Mål 2030, efter tredje meningen lägga till: ”Detta innebär att fler måste få möjlighet att äga sin bostad.”,
3. **att** under Mål 2025 lägga till att stärka civilsamhället och ge bättre förutsättningar för föreningsverksamhet,
4. **att** temabeskrivning under jobb och företagande ändras från: ”Gottsundaområdets arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad ska öka till; ”Gottsundaområdets arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad ska öka genom ett aktivt arbete för full sysselsättning.”,
5. **att** handlingsplanens stycke, ”samverkan med aktörer utanför kommunen”, kompletteras med en skrivelse om att kommunen ska verka för stärkt samverkan med stat och region för långsiktig områdesutveckling, samt
3. **att** anta Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030 enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Under 2018–2020 bedrevs ett omfattande förvaltningsöverskridande arbete inom ramen för Handlingsplan Gottsunda och Valsätra. Syftet var att samordna kommunens insatser på kort sikt och börja lägga grunden för ett långsiktigt förbättringsarbete. Detta syfte bedöms ha uppnåtts och arbetet behöver nu fortsätta samt utvecklas vidare.

Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030 tar sin utgångspunkt i erfarenheter och lärdomar från den tidigare handlingsplanens genomförande och ur kunskap om betydelsen av sektorsöverskridande samverkan för att hantera komplexa samhällsproblem. Den geografiska avgränsningen utvidgas jämfört med tidigare handlingsplan, för att nu omfatta Gottsunda, Valsätra och Bäcklösa.

Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030 syftar till att etablera en långsiktig och bred samverkan mellan kommunen och verksamma aktörer i området och att

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

uppnå de uppsatta mål för 2025 samt 2030 som beskrivs i handlingsplanen. Arbetet sker utifrån riktlinje för områdesutveckling.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 209
- Tjänsteskrivelse daterad 18 maj 2021
- Bilaga 1, Handlingsplan för Gottsundaområdet 2021–2030

Yrkanden

Simon Alm (-) yrkar:

att handlingsplanen kompletteras med skrivningar om i första hand ett negativt invandringsnetto till området, i andra hand en invandringspaus och i tredje hand en minskad invandring.

Erik Pelling (S) yrkar avslag till Simon Alms (-) ändringsyrkande.

Tobias Smedberg (V) yrkar:

(1) att handlingsplanen remissbehandlas hos invånare och aktörer i Gottsunda innan den slutligen antas av kommunstyrelsen.

(2) att Mål 2025 kompletteras med skrivningar om mål om ökat välbefinnande samt fler i arbete eller studier.

(3) att Mål 2030 kompletteras med mål om ökad boendekvalitet, att fler har förstahandskontrakt, att trångboddheten har minskat samt att fler upplever god boendestandard utan att boendekostnaderna upptar en större andel av ens disponibla inkomst.

(4) att ett nytt tema om boende tillförs med följande formulering: Boende - Trångboddheten ska minska -Fler ska ha förstahandskontrakt -färre otrygga boendeformer -Fler ska uppleva en förbättring av sin boendestandard -Fler ska klara boendekostnaderna inom en rimlig andel av sin disponibla inkomst

(5) att temabeskrivning under jobb och företagande ändras från: "Gottsundaområdets arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad ska öka" till; "Gottsundaområdets arbetskraftsdeltagande och sysselsättningsgrad ska öka genom ett aktivt arbete för full sysselsättning."

(6) att handlingsplanens stycke, "samverkan med aktörer utanför kommunen", kompletteras med en skrivelse om att kommunen ska verka för stärkt samverkan med stat och region för långsiktig områdesutveckling.

Erik Pelling (S) yrkar bifall till Tobias Smedbergs (V) femte och sjätte ändringsyrkande. (5-6).

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

Stefan Hanna (-) yrkar:
att det under rubriken "Samverkan med aktörer utanför Uppsala kommun" läggs till ett stycke om att lära av andra kommuner som driver liknande projekt.

Jonas Segersam (KD) yrkar, med instämmande från Erik Pelling (S) och Tobias Smedberg (V):
att under Mål 2025 lägga till att stärka civilsamhället och ge bättre förutsättningar för föreningsverksamhet.

Beslutsgång

Ordförande ställer först återremissyrkande, det vill säga Tobias Smedberg (V) första yrkande (1), mot ärendets avgörande idag och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordförande ställer därefter Stefan Hannas (-) ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Jonas Segersams (KD) ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter Tobias Smedbergs (V) andra ändringsyrkande (2) mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Tobias Smedbergs (V) tredje ändringsyrkande (3) mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Tobias Smedbergs (V) fjärde ändringsyrkande (4) mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter Tobias Smedbergs (V) femte ändringsyrkande (5) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter Tobias Smedbergs (V) sjätte ändringsyrkande (6) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter Simon Alms (-) ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer slutligen arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservationer

Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för Tobias Smedbergs (V) yrkanden.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Handlingsplanen som ligger som huvudförslag är en bra utgångspunkt, men saknar viktiga aspekter som egentligen är en viktig förklaring till att Gottsunda överhuvudtaget är ett så pass utsatt område idag. Det är invandringsfrågan där en för stor andel människor systematiskt i Gottsunda har dålig förankring i det svenska samhället. Problemet löses aldrig utan minskad eller helt upphörd nyinvandring till området. De mål som huvudförslaget vill uppnå uppnås dessutom snabbare om man kan locka/erbjuda de individer med minst koppling till det svenska samhället på plats i Gottsunda att återvända till sina hemländer i den mån vilja och möjlighet finns.

Särskilda yttranden

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) lämnar ett särskilt yttrande:

En fungerande bostadsmarknad är en förutsättning för individers möjligheter att forma sina egna liv. Uppsala behöver en variation av bostadstyper och attraktiva boendemiljöer. Andelen hyresrätter i Gottsundaområdet är hög. Det är viktigt med en god dynamik och att boende i Gottsunda inte behöver flytta från sitt område när de vill köpa eget boende.

En förutsättning för att bryta den så kallade "lyckoparadoxen", där boende som får bättre levnadsvillkor väljer att flytta från området, är alltså att fler måste få möjligheten att äga sitt eget boende. Detta tillägg föreslog vi vid kommunstyrelsens arbetsutskott och gläds åt att det beaktades och att skrivningen togs med i handlingsplanen.

David Perez (SD) lämnar ett särskilt yttrande:

Sverigedemokraterna välkomnar styrets ambitioner för att motverka stadsdelens utveckling. Trots ökat fokus och ambitioner är stadsdelen kvar på polisens lista över särskilt utsatta områden, vidare missar styret inkludera en tydligare ambition kring att öka kunskaper i svenska språket. Detta dokument saknar även en tydlig linje kring en förbättrad målbild för integration.

Jonas Segersam (KD) lämnar ett särskilt yttrande:

Vi yrkade att under Mål 2025 lägga till att stärka civilsamhället och ge bättre förutsättningar för föreningsverksamhet. Det är viktigt att stärka de boendes organisations- och initiativförmåga för delaktighet i idrott och andra aktiviteter, genom att bland annat skapa förutsättningar för gemenskap och föreningsidrott genom idrottsytor. Därför var det väldigt glädjande att vårt yrkande bifölls av Vänsterpartiet och S-L-MP.

Stefan Hanna (-) lämnar ett särskilt yttrande:

Det är alltid värdefullt att lära av andra liknande verksamheter och därigenom öka chanserna till att ambitionerna med liknande handlingsplaner uppnås. Eftersom det inte framgår i ärendet att liknande erfarenhetsutbyten har stor positiv betydelse för att nå

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

måluppfyllelse anser jag att det måste inkluderas och vara en självklar del av utvecklingen av Gottsunda och andra stadsdelar där kommunen har omfattande utanförskapsproblematik. Inte minst i Bergsjön, Göteborg, finns mycket att lära för att Uppsalas förbättringsambitioner ska förverkligas.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 179

Ansökan från BRIS om bidrag för stöd till barn i Coronakrisen

KSN-2020-01338

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avslå ansökan från Bris Mitt

Sammanfattning

Barnrättsorganisationen Bris har en nationell stödlinje för barn och unga som erbjuder professionellt samtalsstöd. Bris har ansökt om medel för att säkra organisationen ekonomiskt under pandemin då fler söker stöd och kunna fortsätta ge stöd till barn av en kurator per telefon. För detta ansöker Bris om 470 000 kronor från Uppsala kommun.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 210
- Tjänsteskrivelse daterad 10 maj 2021
- Bilaga 1, ansökan om bidrag från BRIS Mitt

Yrkande

Hanna Victoria Mörck (V) yrkar:
att bifalla ansökan.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Hanna Victoria Mörcks (V) ändringsyrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Reservation

Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för Hanna Victoria Mörcks (V) yrkande.

§ 180

Förnyat idéburet offentligt partnerskap med Barnombudet i Uppsala län

KSN-2021-01135

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna överenskommelse om partnerskap med Barnombudet i Uppsala län (Barnombudet) för perioden 1 januari 2022 till och med 31 december 2024 i enlighet med ärendets **bilaga**, samt
2. **att** fastställa ersättningen till Barnombudet för partnerskapet till 3 030 810 kronor för år 2022 med en uppräkningsom 2 procent årligen under 2023 och 2024.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 13 juni 2018 §110 om ett idéburet offentligt partnerskap, IOP, med den ideella föreningen Barnombudet i Uppsala län. Ett idéburet offentligt partnerskap är en överenskommelse och samverkansform mellan offentlig aktör och idéburna organisationer kring en viss verksamhet. Nuvarande IOP löper ut i december 2021 och beslut om eventuellt nytt IOP behöver fattas av kommunstyrelsen senast i juni 2021.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 15 juni 2021 § 226
- Tjänsteskrivelse daterad den 9 juni 2021
- Bilaga 1, förslag till ny överenskommelse om idéburet offentligt partnerskap (IOP) mellan Uppsala kommunkoncern och den ideella föreningen Barnombudet i Uppsala län (Barnombudet) 2022–2024
- Bilaga 2, verksamhetsberättelse och årsredovisning BOiU 2019
- Bilaga 3, verksamhetsberättelse och årsredovisning BOiU 2020

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Yrkanden

Jonas Segersam (KD) yrkar:
att återremittera ärendet i syfte att barnrättsarbetet bedrivs i kommunal regi, liksom äldreombudsmannen.

Stefan Hanna (-) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer först återremissyrkande mot ärendet avgörande idag och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservation

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Vi yrkade på att återremittera ärendet i syfte att barnrättsarbetet ska bedrivas i kommunal regi, liksom äldreombudsmannen, i stället för i nuvarande form.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 181

Rapport Barn och ungas psykiska hälsa i Uppsala 2021

KSN-2021-01304

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** hemställa till utbildningsnämnden att snarast möjligt utveckla det systematiska hälsofrämjande och förebyggande arbetet kring psykisk hälsa i alla skolformer (förskola till och med gymnasieskola),
2. **att** hemställa till kulturnämnden och idrotts- och fritidsnämnden att se över möjligheten att ta fram uppsökande metoder för att nå de barn och unga som idag inte deltar i fritidsaktiviteter i syfte att möjliggöra ökat deltagande,
3. **att** uppdra till kommunledningskontoret att samordna kommunens suicidpreventiva arbete i enlighet med Vägledning till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner **bilaga 2**,
4. **att** uppdra till kommunledningskontoret att ta fram en återkommande uppföljning av kommunens arbete med psykisk hälsa i alla åldersgrupper där grupper med ökad risk att drabbas av psykisk ohälsa särskilt lyfts fram,
5. **att** uppdra till kommunledningskontoret att nogsamt följa utvecklingen av covid-19-pandemins konsekvenser för barn och ungas psykiska hälsa och återrapportera till kommunstyrelsen vid behov, samt
6. **att** godkänna rapporten Barn och ungas psykiska hälsa i Uppsala 2021 i ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

I Mål och budget 2019 gav kommunfullmäktige kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram en handlingsplan i syfte att förbättra ungas psykiska hälsa. Kommunledningskontoret har inom ramen för uppdraget tagit fram en rapport för att förbättra barn och ungas psykiska hälsa i samarbete med berörda förvaltningar.

Rapporten i ärendets **bilaga 1** beskriver barn och ungas psykiska hälsa i Uppsala och ger en nulägesbild avseende arbetet som pågår inom Uppsala kommun. Rapporten belyser ett flertal områden där satsningar bör ske för att främja barn och ungas psykiska hälsa och förebygga psykisk ohälsa. Rapporten syftar till att ge ett underlag till Uppsala kommuns nämnder och bolagsstyrelser att prioritera och planera arbetet för

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

att främja barn och ungas psykiska hälsa. Rapporten omfattar följande områden, som enligt rådande kunskap och forskning inverkar på barn och ungas psykiska hälsa: skolans hälsofrämjande och förebyggande arbete, skolnärvaro, ekonomisk och social utsatthet, barn och ungas fria tid, delaktighet och inflytande, och suicidprevention.

Rapporten avser barn, ungdomar och unga vuxna i åldrarna 0–24 år. Gruppen unga vuxna som varken arbetar eller studerar som inkluderas i rapporten innefattar åldrarna 16–29 år.

Målluppfyllelsen kommer att följas årligen genom indikatorer som syftar till att ge en övergripande bild av utvecklingen inom de områden som lyfts i rapporten.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 211
- Tjänsteskrivelse daterad den 30 april 2021
- Bilaga 1, Barn och ungas psykiska hälsa i Uppsala 2021
- Bilaga 2, Vägledning till suicidpreventivt arbete inom Uppsala läns kommuner

Yrkanden

Fredrik Ahlstedt (M) och Therez Almerfors (M) yrkar, med instämmande från Simon Alm (-), Stefan Hanna (-):
att lägga till att-satsen ”öka tillgängligheten i elevhälsan genom digitala lösningar”.

Jonas Segersam (KD) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Fredrik Ahlstedt (M) med fleras tilläggsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Christopher Lagerqvist (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för Fredrik Ahlstedt (M) med fleras yrkande.

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Genom digitala lösningar för psykisk ohälsa kan mer stöd erbjudas till samma ersättning.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Det är en bra ekonomisk lösning för skattebetalarna och en bra lösning för att höja tillgängligheten för de barn och unga som lider av denna problematik.

Särskilt yttrande

Hanna Victoria Mörck (V) lämnar ett särskilt yttrande:

Utveckling av det systematiska hälsofrämjande och förebyggande arbetet mot psykisk ohälsa för Uppsalas barn och unga behövs. För att möjliggöra detta behövs också att de ekonomiska resurserna för att arbeta hälsofrämjande och förebyggande stärks. Som det ser ut nu, så kommer något annat att behöva prioriteras ned, eller bort helt. Ibland går det bra, för en tid. Men många gånger är det en dålig styrning. Det finns även en risk för att arbetsmiljön blir lidande.

Det måste även understrykas att ungas psykiska ohälsa har ökat över tid, och att stressen och hetsen i skolan och att välja rätt skola bidrar. Ett avskaffande av marknadsskolan skulle mycket väl kunna leda till att den hetsen och stressen minskar, och ger lärare tillräckliga resurser att arbeta för att stödja eleverna och på så sätt bidrar till förbättrad psykisk hälsa.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 182

Förlängt borgensåtagande och amorteringsfrihet för Curlingcompaniet i Uppsala AB

KSN-2021-01374

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** förlänga Uppsala kommuns borgensåtagande för Curlingcompaniet i Uppsala AB avseende ett belopp om 7 345 000 kronor,
2. **att** borgensåtagandet gäller för en tidsperiod om sex år, till och med den 30 juni 2027,
3. **att** borgen tecknas i form av en proprieborgen,
4. **att** Uppsala kommun som säkerhet för borgen erhåller pantbrev om 8,2 miljoner kronor i fastigheten Uppsala Kvarnbo 1:17,
5. **att** medge bolaget amorteringsfrihet under ett år fram till den 30 juni 2022,
6. **att** bolaget från den 1 juli 2022 årligen ska amortera 160 000 kronor på banklånet, samt
7. **att** en årlig borgensavgift ska tas ut om 0,5 procent av skuldbeloppet per den 31 december respektive år.

Sammanfattning

Uppsala kommun har sedan 2015 ett borgensåtagande för Curlingcompaniet i Uppsala AB:s (Curlingcompaniet) banklån och nuvarande borgensåtagande löper ut den 30 juni 2021. Ekonomin i Curlingcompaniet har under flera år varit mycket ansträngd och den pågående pandemin har ytterligare begränsat möjligheten att stärka resultatet och kassaflödet. På grund av den ekonomiska situationen i bolaget har borgensvillkoren varit justerade sedan 2017 och bolaget har inte amorterat på banklånet.

För att klara den ekonomiska utmaningen har Curlingcompaniet inkommit med ansökan om förlängning av borgensåtagandet och om amorteringsfrihet under ytterligare ett år.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 25 maj 2021 § 179

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

- Tjänsteskrivelse daterad 7 maj 2021.
- Bilaga 1, ansökan om förlängt borgensåtagande och amorteringsfrihet från Curlingcompaniet.

Yrkanden

Stefan Hanna (-) och Mohamad Hassan (L) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Simon Alm (-) yrkar:

att det är sista gången amorteringsfrihet beviljas utan rimlig insyn i CCAB:s ekonomi.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Simon Alms (-) tilläggsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservation

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

I nuvarande situation finns inte särskilt många val för kommunen än att godta fortsatt amorteringsfrihet. Det är en dålig processordning eftersom det inte finns någon möjlighet att återremittera ärendet för att inhämta kompletteringar. En relevant komplettering skulle vara att ta del av den resultat- och balansräkning som ordförande för föreningen själv hänvisar i, men som inte kommunstyrelsen fått möjlighet att också titta på. Det är självklart så att verksamheten själv vill ha mer, men det är inte säkert att det verkligen är så om inte kommunstyrelsen får den sortens insyn att man kan konstatera att man har samsyn i saken.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 183

Avtal om förändrat väghållaransvar, väg 255 och 272

KSN-2021-01618

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna avtal med Trafikverket enligt ärendets **bilaga 1**

Sammanfattning

Inom ramen för pågående detaljplan för Västra Librobäck samt fördjupad översiktsplan Sydöstra staden har behovet av ändrat väghållaransvar från Trafikverket till Uppsala kommun lyfts för del för väg 255 och väg 272. Ett förslag till avtal för att skapa en gemensam intention mellan Uppsala kommun och Trafikverket rörande förändringsprocessen för väghållaransvaret vid Librobäck har tagits fram. Syftet med att ändra väghållaransvar är att åstadkomma en väghållning som är rationell och väl fungerande för båda parter behov. Genom ett övertagande av väghållaransvaret får Uppsala kommun rådighet över vägsträckor som är viktiga ur ett stadsutvecklingsperspektiv. Avtalet utgör underlag för den formella juridiska process som beslutar om ändrat väghållaransvar vid Trafikverket.

Ärendet har behandlats vid Gatu- och samhällsmiljönämndens sammanträde 27 maj 2021, §8, se **bilaga 2**.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 216
- Tjänsteskrivelse daterad 4 maj 2021
- Bilaga 1, Avtal förändring väghållare väg 272 och 255
- Bilaga 2, protokollsutdrag, Gatu- och samhällsmiljönämndens sammanträde 27 maj 2021.
- Bilaga 3, karta över den sträcka som omfattas av väg 272
- Bilaga 4, karta över den sträcka som omfattas av väg 255
- Bilaga 5, eftersatt underhåll
- Bilaga 6, ekonomiska konsekvenser väg 255
- Bilaga 7, ekonomiska konsekvenser väg 272

Yrkanden

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar, med instämmande från Stefan Hanna (-):
att ärendet återremitteras för att delas upp i två ärenden där väg 255 och 272 behandlas var och en för sig och att kommunen går vidare för att överta väghållansvaret för väg 272, men inte för väg 255.

Rickard Malmström (MP) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer först återremissyrkande mot ärendets avgörande idag och finner att ärendet ska avgöras idag.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M), Christopher Lagerqvist (M) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Fredrik Ahlstedt (M) med fleras yrkande med motiveringen:

Vi yrkade att återremittera ärendet så att kommunen övertar väghållansvaret enbart för väg 272, inte för väg 255. Att överföra ansvaret enligt framförhandlat förslag med Trafikverket innebär en kostnadsökning för Uppsala kommun om mer än 2 miljoner kronor per år. Med tanke på att exploateringen i Sävja också bör anstå längs väg 255 är det klokt att vänta med detta överförande av ansvar.

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Det är fel att inte dela upp frågorna om väghållningsansvar av väg 255 och 272. Den ena frågan är starkt kopplad till det så kallade Uppsalapaketet som representerar en icke önskvärd exploatering av Uppsala stads södra delar.

Särskilt yttrande

Jonas Petersson (C) lämnar ett särskilt yttrande:

Centerpartiet motsätter sig att kommunen ska överta huvudmannaskapet för väg 255 från Trafikverket. Nuvarande styre har planer på att utveckla väg 255 förbi Sävja och Nåntuna till stadsgata samtidigt som man planerar för en kraftig förtätning av de berörda orterna. Centerpartiet har tagit ställning emot denna utveckling av Sävja och Nåntuna. Oaktat Centerpartiets inställning till utbyggnaden av de sydöstra stadsdelarna

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

finns emellertid starka skäl emot att överta huvudmannaskapet för vägen och omvandla den till stadsgata. Ambitionen i förslaget till fördjupad översiktsplan för de sydöstra stadsdelarna är att biltrafiken på väg 255 "bara" ska öka med cirka 200 procent. Centerpartiet menar att en sådan utveckling av trafiken inte på ett bra och trafiksäkert sätt går att kombinera med omvandlingen av vägen till stadsgata.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 184

Utvecklingsplan för Hammarskogs naturreservat och friluftsområde

KSN-2021-01563

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** ändra i utvecklingsplanen så att cykelvägen till Hammarskog färdigställs 2022,
2. **att** en Request of Interest (RFI) gällande driften av caféverksamheten genomförs, samt
3. **att** godkänna Utvecklingsplan för Hammarskogs naturreservat och friluftsområde enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Gatu- och samhällsmiljönämnden beställde i oktober 2016 en förstudie av Destination Uppsala AB att utreda framtiden för Hammarskogs friluftsområde. Förstudien har bedrivits i en arbetsgrupp med flera förvaltningar och bolag representerade och har resulterat i en utvecklingsplan, **bilaga 1**.

Visionen är att Hammarskogs naturreservat och friluftsområde ska vara tillgängligt året runt och erbjuda ett brett utbud av olika natur- och kulturupplevelser. Hammarskogs herrgård är navet i området som erbjuder service av hög kvalitet. Den främsta målgruppen är boende i Uppsala kommun med ett natur-, kultur- och friluftsintresse. Även barnfamiljer är en prioriterad målgrupp.

En stegvis utveckling av området bygger vidare på Hammarskogs styrkor och åtgärdar brister och svagheter. Det innebär initialt att rusta och utveckla redan uthyrda lokaler för befintliga hyresgästers behov. Öppettiderna för kaféet utökas, en uthyrningsverksamhet av friluftsutrustning och besöksmottagning iordningställs. Skapande hantverksaktiviteter och andra kulturaktiviteter för besökare etableras. Tillfartsvägen rustas och en cykelväg från Uppsala anläggs för att öka tillgängligheten till och inom området och möjliggöra för kollektivtrafik. En upprustning av tillfartsvägen görs endast om det blir möjligt med kollektivtrafik till området.

När de initiala åtgärderna är genomförda och besöksantalet har ökat kan övriga byggnader och lokaler inom området iordningställas för nya hyresgäster som kan bidra

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

till ett större aktivitetsutbud. Ett programråd, med representanter från alla verksamheter i området, samverkar kring aktivitetsutbud och driver tillsammans utvecklingen framåt.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 15 juni 2021 § 227
- Tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2021
- Gatu- och samhällsmiljönämndens förslag 27 maj 2021 § 56
- Bilaga 1 – Utvecklingsplan Hammarskog
- Bilaga 2 – Kartor och tidigare utredningar

Yrkanden

Therez Almerfors (M), Fredrik Ahlstedt (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar, med instämmande från Stefan Hanna (-):

- (1) att överlåta driften av caféverksamheten till privat regi,
- (2) att begränsningar för caféverksamheten gällande öppettider stryks.

Hanna Victoria Mörck (V) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Rickard Malmström (MP) yrkar:

- (1) att ändra i utvecklingsplanen så att cykelvägen till Hammarskog färdigställs 2022,
- (2) att en Request of Interest (RFI) gällande driften av caféverksamheten genomförs.

Beslutsgång

Ordförande ställer först Rickard Malmströms (MP) ändringsyrkanden mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter Therez Almerfors (M) med fleras ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen avslår detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M), Christopher Lagerqvist (M) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Therez Almerfors (M) med fleras yrkande med motiveringen:

Det gläder oss att vårt yrkande om att kunna angöra Hammarskog via sjövägen till en båtbygga i Dalbyviken tagits in i ärendet.

Potentialen att utveckla Hammarskogs naturreservat och friluftsområde är stor, inte

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

minst genom den caféverksamhet som bedrivs i herrgården. Caféet borde överlåtas i privat regi och begränsningar för verksamhetens öppettider borde strykas.

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Med fördel kan verksamheten drivas av civilsamhället eller privata upplevelseföretagare.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 185

Utvecklingsplan för Björklinge friluftsområde KSN-2021-01564

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** i bilaga 7, Handlingsplan 2021-2025, prioritera åtgärder för ökad trygghet så att de kommer först,
2. **att** handlingen kompletteras med skrivning om att också tillgänglighet till och i badvattnet ska säkerställas för personer oavsett funktionsvariation,
3. **att** handlingen kompletteras med att kommunen ska verka för att mobila matvagnar eller liknande ska kunna vara verksamma på lämplig plats i området, samt
4. **att** godkänna Utvecklingsplan för Björklinge friluftsområde enligt **bilaga 1**.

Sammanfattning

Ett förslag till utvecklingsplan har tagits fram för Björklinge friluftsområde i syfte att utöka tillgången till ett rikt friluftsliv för kommuns invånare.

Björklinge friluftsområde är ett attraktivt friluftsområde beläget cirka två mil norr om Uppsala med fina badmöjligheter i Långsjön sommartid och skridskoslingor samt pulka- och skidbacke vintertid.

Området föreslås utvecklas för att öka attraktiviteten och avlasta övriga friluftsområden där besöksstrycket redan i dag är mycket högt.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 213
- Tjänsteskrivelse daterad 27 maj 2021
- Gatu- och samhällsmiljönämndens förslag 27 maj 2021 § 55
- Bilaga 1, Utvecklingsplan Björklinge friluftsområde

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 186

Uppdragsärende för initieringsbeslut av naturreservatsbildningar

KSN-2021-01562

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** initiera bildande av naturreservat för Röboåsen-Tunåsen, med målet att beslut ska fattas i kommunfullmäktige i juni 2023
2. **att** initiera bildande av naturreservat för Fjällnora friluftsområde, med målet att beslut ska fattas i kommunfullmäktige i juni 2022,
3. **att** initiera bildande av naturreservat för Gula stigen, med målet att beslut ska fattas i kommunfullmäktige i juni 2022,
4. **att** initiera utredning inför ett bildande av naturreservat för Stabbyskogen och Stabby backe,
5. **att** initiera en utredning för ett varaktigt skydd inför detaljplaner och tillståndsprövning för Natura 2000 för Sydöstra stadsdelarnas gröna stråk och skyddzon mot Lunsens Natura 2000-område, samt
6. **att** överlämna ärendet till plan- och byggnadsnämnden

Sammanfattning

I Mål och budget 2021 med plan för 2022 - 2023 anges att "Ökade ansträngningar ska göras för att skydda värdefull natur, skydda vårt grund- och dricksvatten, säkerställa ekosystem och gynnsam bevarandestatus för hotade arter samt för att bevara, utveckla och stärka ekologiska samband i landskapet. Mer specifikt anges att "Fler tätortsnära natur- och friluftsområden ska skyddas som naturreservat"

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår att områden Fjällnora, Röboåsen – Tunåsen och Gula stigen initieras för ett varaktigt skydd genom att besluta om uppdrag att ta fram underlag för bildande av naturreservat.

Stadsbyggnadsförvaltningen föreslår vidare att Stabby backe och Stabbyskogen utreds för ett varaktigt skydd samt att i detaljplaneskede utreda ett varaktigt skydd för rekreativa värden, naturvärden, ekosystemtjänster för Sydöstra stadsdelarnas gröna stråk och för buffertzonen mot Lunsens Natura 2000-område.

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

De geografiska avgränsningarna av naturreservaten är beroende av en långsiktig planering för staden. Avgränsningarna av ett förslag preciseras i samråd med berörda förvaltningar och sakägare och i remissförfarandet för reservatsbildningarna.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 214
- Tjänsteskrivelse daterad 21 maj 2021
- Bilaga 1, förslag till bildande av naturreservat för Röboåsen-Tunåsen
- Bilaga 2, förslag till bildande av naturreservat för Fjällnora
- Bilaga 3, förslag till bildande av naturreservat för Gulastigen
- Bilaga 4, förslag till bildande av naturreservat för Stabbyskogen och Stabby backe.

Yrkanden

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar, med instämmande från Simon Alm (-):
*att bifalla att-sats 2, 5 och 6, samt,
att avslå att-sats 1, 3 och 4.*

Mohamad Hassan (L) och Hanna Victoria Mörck (V) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Stefan Hanna (-) yrkar avslag på att-sats 1 och 3.

Beslutsgång

Ordförande ställer först arbetsutskottets förslags första att-sats (1) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslags andra att-sats (2) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslags tredje att-sats (3) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslags fjärde att-sats (4) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslags femte att-sats (5) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer slutligen arbetsutskottets förslags sjätte att-sats (6) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M), Christopher Lagerqvist (M) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Fredrik Ahlstedt (M) med fleras yrkande med motiveringen:

Vi moderater och kristdemokrater ställer oss inte principiellt emot bildandet av nya naturreservat. Däremot är det viktigt att det sker på ett korrekt och välavvägt sätt, samt att vi först säkerställer att vi sköter de befintliga naturreservaten så bra som möjligt. För att få till bra lösningar och reservatsförvaltningar för våra naturområden är det av stor vikt att processen för eventuella nybildningar sker på korrekt sätt genom prövande i översiktsplanen.

En aktualisering av gällande översiktsplan gjordes under 2020, vilket gör den i högsta grad aktuell. Vid beslutstillfället framlades heller inga yrkanden från nuvarande styre om att bilda naturreservat i enlighet med att-sats 1,3 och 4.

Gällande översiktsplan har särskilt fokus på bland annat formerna för stadsexpansionen, stadslivsfrågorna samt på kollektivtrafikutvecklingen. I takt med att Uppsala växer ställs också högre krav på kvalitativa parker och grönområden. Därför har arbetet med att utreda framtida föreslagna rekreativstråk och naturreservat inrymts i processen med gällande översiktsplan. Bland annat finns värdebeskrivningar och underlag för nya naturreservat i översiktsplanen.

Ingenstans i gällande översiktsplan finns naturreservatsbildning i dessa områden. Vi anser därför att en initiering av ett reservat som inte är förenligt med gällande översiktsplan är fel väg att gå.

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Processen för att driva fram önskemål om nya naturreservatsbildningar ska hanteras bättre än att lyfta liknande frågor direkt i kommunstyrelsen.

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Styret är mest mån om att bilda många naturreservat och inte alltid om hur de kan tas om hand på bästa sätt. Det framgår på något vis som att naturreservat är det enda sättet att skydda miljöer mot exploatering, men paradoxalt nog är just huvuddelen av kommunen reglerad via framförallt översiktsplanen. Det är inte alls tillåtet att "exploatera sönder" miljöer runt om i kommunen bara för att de inte ingår i ett naturreservat, tvärtom sätter översiktsplanen begränsningar och skydd nog för många miljöer.

Särskilda yttranden

Jonas Petersson (C) lämnar ett särskilt yttrande:

Centerpartiet motsätter sig inte bildandet av nya naturreservat, utan anser tvärtom att

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

detta kan vara ett bra sätt att skydda miljöer med höga naturvärden och/eller viktiga rekreationsstråk. Däremot motsätter vi oss att godtyckliga naturreservatsbildningar som saknar stöd i översiktsplanen. Framtida naturreservat bör enligt Centerpartiet pekas ut i kommunens översiktsplan, utredas enligt gängse ordning och därefter beslutas i berörda nämnder.

Jonas Segersam (KD) lämnar ett särskilt yttrande:

Vi kristdemokrater är inte principiellt mot reservatsbildningar, men anser inte att det är ett självändamål att hela tiden avsätta ny mark för reservat. Vi måste också se till och sköta de befintliga reservaten som vi har i Uppsala.

Det är också så att mark kan bevaras utan att man behöver bilda reservat. För oss kristdemokrater är det viktigt med jordbruksmarken runt Uppsala, staden skall förbli en "stad på slätten". Ofta är det lätt att bilda reservat i skog och på åkerholmar, men mer sällsynt på jordbruksmark. Ett slående exempel i föreliggande ärende är Stabby, där vi Kristdemokrater anser att det är minst lika viktigt att bevara siktlinjen ut över Stabbyfälten som själva skogsområdet. Det var med den bakgrunden vi föreslog "Stabby Trädgårdsstad" för de södra områdena av Stabbyfälten, för att kunna bevara jordbruksmarken längre norrut.

Vi yrkade därför avslag för reservaten för Stabby, Gula Stigen och Tunåsen / Röbo, också eftersom dessa inte är utpekade i översiktsplanen.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 187

Översyn av gränser, reservatsföreskrifter och skötselplan för naturreservatet Hågadalen-Nåsten

KSN-2021-01239

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** initiera gränsjustering och översyn av reservatsföreskrifter för naturreservatet Hågadalen-Nåsten,
2. **att** i samband med översyn av gränser utreda avgränsning och förutsättningar för att på bästa sätt skydda skogsmark vid kvarteren Kalkstenen och Blodstenen och införliva området i naturreservatet Hågadalen-Nåsten med syftet att bibehålla naturvärden långsiktigt och utveckla skogsområdet i samspel med omgivande naturskydd samt säkerställa gröna samband för djur och växter och naturupplevelser, samt
3. **att** överlämna ärendet till plan- och byggnadsnämnden.

Sammanfattning

Skötselplanen för naturreservatet Hågadalen-Nåsten från 1998 är i behov av översyn och uppdatering. Ett ökat slitage, påverkan på naturvärden samt ett behov av samsyn mellan markägarna innebär att en uppdatering och utvärdering av reservatets föreskrifter är nödvändiga. Med en uppdatering av skötselplan och föreskrifter ska även en vidare översyn av reservatets gränser utföras. Gränsjusteringar kan vara aktuella där reservatsgränsen påverkar infrastrukturer och liknande ytor där konflikter fortlöpande uppstår. Gränsjustering kommer att vara aktuell för utvidgning av reservatet för att skydda skogsmark vid kvarteren Kalkstenen och Blodstenen.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 215
- Tjänsteskrivelse daterad 21 maj 2021.
- Bilaga 1, Karta

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Yrkanden

Hanna Victoria Mörck (V) och Erik Pelling (S) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar:
att avslå att-sats 2.

Beslutsgång

Ordförande ställer först arbetsutskottets förslags första att-sats (1) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslags andra att-sats (2) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Ordförande ställer därefter arbetsutskottets förslags tredje att-sats (3) mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M) och Christopher Lagerqvist (M) reserverar sig mot beslutet till förmån för Fredrik Ahlstedt (M) med fleras yrkande.

Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Fredrik Ahlstedt (M) med fleras yrkande med motiveringen:

Vi har varit emot att bygga bostäder i kvarteret Kalkstenen i den utformning den tidigare antagits. Däremot anser vi inte att man behöver inrätta naturreservat här, som de fyra vänsterpartierna.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 188

Återrapportering av översyn av styrgrupper och liknande

KSN-2021-01284

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** med godkännande lägga rapporten till handlingarna, samt
2. **att** uppdra till kommunledningskontoret att ta fram ett underlag till partierna om valärenden i samband med mandatskiftet 2022.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 6 maj 2020 (§ 141) om Riktlinje för beredande och rådgivande organ i Uppsala kommun. I samband med detta beslut uppdrog kommunstyrelsen till kommunledningskontoret att även se över övriga styrgrupper och liknande som är inrättade av kommunen och som inkluderar förtroendevalda representanter.

Av förvaltningens återrapportering framgår att det i kommunen endast finns ett fåtal styrgrupper som inkluderar förtroendevalda. Bland övriga organ där förtroendevalda ingår är spridningen av syfte och funktion stor, och information om dessa saknas ofta. Det är därför inte lätt att hitta någon gemensam styrning för dessa olika organ.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 1 juni 2021 § 194
- Tjänsteskrivelse daterad den 5 maj 2021
- Bilaga 1, Översyn av styrgrupper och liknande

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 189

Revidering av Bestämmelser för utdelning av Uppsala kommuns förtjänsttecken

KSN-2021-01557

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** anta Bestämmelser för utdelning av Uppsala kommuns förtjänsttecken enligt ärendets **bilaga 1**

Sammanfattning

Uppsala kommun delar varje år ut förtjänsttecken till de som varit medarbetare i kommunen i 25 år samt till de som under minst 20 år varit ledamot eller ersättare i fullmäktige, ordförande eller vice ordförande i kommunal nämnd, kommunal stiftelse eller kommunalt bolag. Förtjänsttecknet består av en medalj i förgyllt silver. Utöver medalj utgår även ett presentkort på en gåva.

Enligt nuvarande bestämmelser ska det totala värdet av gåva och förtjänsttecken motsvara 6 000 kr i 2017 års penningvärde och beloppet ska indexeras årligen motsvarande inkomstbasbeloppet. Medaljdelegation anser att värdet på gåvan behöver följa en stabilare anpassning till omvärlden. Detta föreslås uppnås genom att knyta värdet på gåvan en viss procentandel av inkomstbasbeloppet. Utöver detta föreslås även att den som under minst 25 år varit deltagare i kommunens sysselsättning inom daglig verksamhet blir berättigad till Uppsala kommuns förtjänsttecken.

Enligt Bestämmelser för utdelning av Uppsala kommuns förtjänsttecken beslutar Kommunstyrelsen om ändringar i bestämmelserna. Kommunstyrelsen föreslås fatta beslut om reviderade Bestämmelser för utdelning av Uppsala kommuns förtjänsttecken enligt ärendets **bilaga 1**.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 218
- Tjänsteskrivelse daterad 3 juni 2021
- Bilaga 1 – förslag till Bestämmelser för utdelning av Uppsala kommuns förtjänsttecken

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 190

Kommunstyrelsen som beslutsinstans vid uppsägningar av enskilda hyresgäster med potentiell hotbild

KSN-2021-01172

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** lägga informationen till handlingarna.

Sammanfattning

Förvaltningen har gjort bedömningen att för att minska risken för hot och trakasserier mot enskilda tjänstepersoner framöver använda en praxis där visa delegerade beslut gällande uppsägning av hyresavtal istället lyfts till kommunstyrelsen för beslut.

Beslutsunderlag/informationsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 15 juni 2021 § 228
- Tjänsteskrivelse daterad den 7 juni 2021

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Reservation

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet med motiveringen:
Med en så viktig fråga för enskilda Uppsalabor är det bara rimligt om ett liknande ärende hanteras som ett individärende där hela kommunstyrelsen får en dragning med beslutsförslag från den ansvarige tjänstemannen. Om hotet mot den enskilde tjänstemannen bedöms som så stort är det inte orimligt att alla som ingår i kommunstyrelsen istället kan bli måltavlor för personer som bedöms som farliga. Det är orimligt att inte ärendet ens inkluderar ett förslag på att kommunstyrelsen ska fatta

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

liknande beslut samtidigt som det finns ett relevant uppsägelseärende på kommunstyrelsens agenda.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

§ 191

Uppsägning av hyresgäst

KSN-2021-01310

Undantagen enligt sekretess. OSL 26 kap 1 §

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** delegera beslut i ärendet till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Sammanfattning

Kommunledningskontoret behöver säga upp nu gällande bostadshyresavtal med nummer [REDACTED] avseende lägenhet [REDACTED]

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 204
- Tjänsteskrivelse daterad 3 juni 2021
- Bilaga 1, uppsägning av bostadshyresavtalet

Yrkanden

Erik Pelling (S) yrkar, med instämmande från Jonas Segersam (KD) och Hanna Victoria Mörck (V):

att delegera beslut i ärende till kommunstyrelsens arbetsutskott.

Stefan Hanna (-) yrkar avslag till arbetsutskottets förslag.

Beslutsgång

Ordförande ställer Erik Pellings (S) ändringsyrkande mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 192

Yttrande över kommunrevisionens granskning av klimatanpassning i fysisk planering

KSN-2021-00963

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till kommunrevisionen enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Kommunrevisionen har överlämnat en granskning över om kommunen tar hänsyn till ändrade klimatförhållanden i den fysiska planeringen till kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden för yttrande senast den 30 juni 2021.

Revisionen bedömer att kommunstyrelsen och plan- och byggnadsnämnden delvis säkerställer att den fysiska planeringen tar hänsyn till klimatförändringar på ett ändamålsenligt sätt samt att den interna kontrollen inom området delvis är tillräcklig.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 1 juni 2021 § 195
- Tjänsteskrivelse daterad den 17 maj 2021
- Bilaga 1, förslag till yttrande från kommunstyrelsen
- Bilaga 2, kommunrevisionens rapport via [länk till kommunens hemsida](#).

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 193

Yttrande över promemoria Deltagande på distans i styrelsesammanträden i samordningsförbund

KSN-2021-01110

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till socialdepartementet enligt ärendets **bilaga**.

Sammanfattning

Socialdepartementet har remitterat promemorian Deltagande på distans i styrelsesammanträden i samordningsförbund till Uppsala kommun för yttrande senast 30 juni 2021.

Socialdepartementet föreslår en ändring i lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser. Förändringen innebär att det ska vara möjligt att hålla styrelsesammanträden inom ett samordningsförbund utan att alla ledamöter är fysiskt på plats. Detta då enskilda ledamöter får möjlighet att delta i sammanträden på distans. Det innebär att lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser till stor del harmonieras med bestämmelser i kommunallagen i frågan om deltagande i styrelsesammanträden på distans. Bestämmelsen föreslås träda i kraft den 1 januari 2022.

Promemorian kan läsas i sin helhet [här](#).

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 25 maj 2021 § 181
- Tjänsteskrivelse daterad 18 maj 2021
- Bilaga, Yttrande över promemoria Deltagande på distans i styrelsesammanträden i samordningsförbund

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 194

Yttrande över remiss "Vem kan man lita på? Enkel och ändamålsenlig användning av betrodna tjänster i den offentliga förvaltningen" (SOU 2021:9)

KSN-2021-01183

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** avge yttrande till infrastrukturdepartementet enligt ärendets **bilaga 1**.

Sammanfattning

Infrastrukturdepartementet har överlämnat ett delbetänkande av utredningen om betrodna tjänster till Uppsala kommun för yttrande senast den 16 augusti 2021. Utredningen analyserar förutsättningarna för ökad och standardiserad användning av betrodna tjänster i den offentliga förvaltningen. Syftet med utredningen är att höja säkerheten och stärka tilliten när betrodna tjänster används.

Delbetänkandet kan läsas i helhet via följande länk [till regeringens hemsida](#).

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 1 juni 2021 § 196
- Tjänsteskrivelse daterad 18 maj 2021
- Bilaga 1, förslag till yttrande från Uppsala kommun
- Bilaga 2, SOU 2021:9 via [länk till regeringens hemsida](#).

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 195

Yttrande i mål om laglighetsprövning; Claes Ljungh ./ Uppsala kommun

KSN-2021-00862

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna förslag till yttrande, enligt **bilaga 2**.

Sammanfattning

Claes Ljung har överklagat det beslut om taxa för den allmänna vatten- och avloppsanläggningen, som kommunfullmäktige beslutade om den Uppsala kommun har förelagts att yttra sig över överklagandet. Claes Ljungs huvudargument för sitt överklagande är att han anser att personer som bor i villa missgynnas i förhållande till personer som bor i lägenhet då den fasta brukningsavgiften utgår per mätare. I förslaget till yttrande anför kommunen att kommunen motsätter sig att kommunfullmäktiges beslut om taxa upphävs. Som grund anføres i förslaget till yttrande att beslutet inte strider mot lag eller annan författning.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 217
- Tjänsteskrivelse daterad den 7 juni 2021
- Bilaga 1, Överklagande
- Bilaga 2, Förslag till yttrande, jämte bilaga

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 196

Yttrande i mål om laglighetsprövning; Fredrik Ahlstedt ./ Uppsala kommun

KSN-2021-01137

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** godkänna förslag till yttrande, enligt **bilaga 2**.

Sammanfattning

Fredrik Ahlstedt har överklagat ordförandens i kommunfullmäktige beslut att dels inte ta upp ärende KSN-2018-1069 på kommunfullmäktiges sammanträde den 22 mars 2021, dels att inte kalla Uppsalas kommunfullmäktige till extra sammanträde. Uppsala kommun har förelagts att yttra sig över Fredrik Ahlstedts överklagande och i förslaget till yttrande anförs att Uppsala kommun i första hand anser att målet om laglighetsprövning ska avskrivas. I andra hand att målet ska avvisas och i sista hand att det beslut som kommunfullmäktiges ordförande har fattat, i vart fall inte ska upphävas.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 15 juni 2021 § 229
- Tjänsteskrivelse daterad den 7 juni 2021
- Bilaga 1, Överklagande
- Bilaga 2, Förslag till yttrande

Yrkanden

Therez Almerfors (M), Fredrik Ahlstedt (M) och Jonas Segersam (KD) yrkar, med instämmande från Rickard Malmström (MP):
att Uppsala kommun tillstyrker Fredrik Ahlstedts begäran.

Erik Pelling (S) och Mohamad Hassan (L) yrkar bifall till arbetsutskottets förslag.

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Therez Almerfors (M) med fleras ändringsyrkande och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Votering begärs och genomförs.

Bifall till arbetsutskottets förslag röstar JA, bifall till Therez Almerfors (M) med fleras ändringsyrkande röstar NEJ. Kommunstyrelsen beslutar med 8 JA-röster mot 7 NEJ-röster att bifalla arbetsutskottets förslag detsamma.

JA-röst avger:

Mohamad Hassan (L), Asal Gohari (S), Erik Dagnesjö (S), Eva Christiernin (S), Ulrik Wärnsberg (S), Tobias Smedberg (V), Hanna Victoria Mörck (V) och Erik Pelling (S).

NEJ-röst avger:

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M), Christopher Lagerqvist (M), Stefan Hanna (-), Simon Alm (-), Rickard Malmström (MP) och Jonas Segersam (KD).

Reservationer

Fredrik Ahlstedt (M), Therez Almerfors (M), Christopher Lagerqvist (M) och Jonas Segersam (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för Therez Almerfors (M) yrkande med motiveringen:

Vi yrkade att Uppsala kommun inte skulle skicka in framtaget yttrande utan tillstyrka Fredrik Ahlstedts begäran.

Efter votering avslogs vårt yrkande, men detta illustrerar egentligen bara det grundproblem som Fredrik Ahlstedt tog upp i sin klagan – det ohållbara i att en majoritet i kommunstyrelsen driver igenom något som man inte har stöd för av en majoritet i kommunfullmäktige. Hade föreliggande klagan behandlats i Uppsala kommunfullmäktige hade vårt yrkande sannolikt vunnit bifall.

Rickard Malmström (MP) reserverar sig mot beslutet.

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet.

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 197

Revidering av kommunstyrelsens arbets- och delegationsordning

KSN-2020-02353

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** revidera kommunstyrelsens arbets- och delegationsordning, enligt **bilaga 1**.

Sammanfattning

Det pågår en översyn av kommunstyrelsens arbets- och delegationsordning. I detta ärende föreslås en revidering av den del av delegationsordningen i vilken kommunstyrelsen delegerar ärendetyper inom ramen för kommunstyrelsens arbetsgivaransvar. Därutöver föreslås att ett tillägg görs i delegationsordningen med rubriken "Hantering av delegationsbeslut" samt att kommunstyrelsens arbetsordning, som ingår i samma dokument som delegationsordningen, revideras.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 15 juni 2021 § 230
- Tjänsteskrivelse daterat 7 juni 2021
- Bilaga 1 – Delegations- och arbetsordning för kommunstyrelsen
- Bilaga 2 - Delegationsordning för kommunstyrelsen

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 198

Slutrapport Handlingsplan Gottsunda/Valsätra 2018-2020

KSN-2018-0108

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** lägga slutrapport för Handlingsplan Gottsunda/Valsätra 2018–2020 till handlingarna.

Sammanfattning

Den 7 februari 2018 §4 fattade kommunstyrelsen beslut om Handlingsplan Gottsunda/Valsätra 2018–2020. Syftet var att samordna kommunens insatser på kort sikt och börja lägga grunden för ett långsiktigt förbättringsarbete. Detta syfte bedöms ha uppnåtts. Inom ramen för handlingsplanen har nämnder och bolagsstyrelser bedrivit ett omfattande arbete inom fem fokusområden där samverkan har stärkts mellan olika aktörer. Slutrapporten för Handlingsplan Gottsunda/Valsätra 2018–2020 redovisar genomfört arbete och vilka förflyttningar som gjorts, samt erfarenheter och lärdomar till fortsatt arbete.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 207
- Tjänsteskrivelse daterad 23 februari 2020
- Bilaga 1, Slutrapport Handlingsplan Gottsunda/Valsätra 2018–2020

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 199

Kommunens indelning i valdistrikt inför de allmänna valen år 2022

KSN-2021-01161

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** föreslå länsstyrelsen besluta om valdistriktsindelning i Uppsala kommun i enlighet med valnämndens förslag.

Sammanfattning

Valnämnden har gjort en översyn av kommunens indelning i valdistrikt inför de allmänna valen år 2022 och överlämnat ett förslag till indelning till kommunfullmäktige.

Sedan föregående val år 2018 har antalet röstberättigade i kommunalvalet ökat med omkring 10 000 personer. Med utgångspunkt i bland annat befolkningsförändringarna, pågående utbyggnad i vissa områden och Uppsala stads relativt många valdistrikt med få röstberättigade föreslås Uppsala kommun indelas i 152 valdistrikt inför valen 2022 jämfört med tidigare 161 distrikt i valen 2018.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 1 juni 2021 § 197
- Tjänsteskrivelse daterad den 6 maj 2021
- Bilaga 1, protokollsutdrag från valnämnden 4 maj 2021 §11
- Bilaga 2, beskrivningar av väsentliga förändringar i valdistriktsindelningen per stads- och landsbygdsdel
- Bilaga 3, översiktstabell med föreslagen indelning 2022 och kommentarer kring förändringar sett mot 2018 års indelning
- Bilaga 4, översiktliga kartbilder av den föreslagna indelningen

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

§ 200

Svar på motion om invånarstyrd interpellationsdebatt från Stefan Hanna (-)

KSN-2019-1604

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Sammanfattning

Stefan Hanna (-) yrkar i en motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 29 april 2019:

- Att kommunstyrelsen utreder möjligheten att erbjuda Uppsalaborna en chans att vid varje kommunfullmäktige kunna påverka temat för en interpellationsdebatt.
- Att kommunstyrelsen som del av utredningen utformar en transparent process för hur debattämnesförslag ska formuleras, hur förslagen ska skickas in samt hur valet av invånarinitierad interpellationsdebatt går till.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 1 juni 2021 § 198
- Tjänsteskrivelse daterad 24 mars 2021
- Motion om invånarstyrd interpellationsdebatt från Stefan Hanna (-)

Yrkande

Stefan Hanna (-) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Stefan Hannas (-) yrkande om bifall till motionen och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16**Reservation**

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Motionen önskar en utredning om hur invånarinitierade önskade frågor kan väckas för debatt i Uppsala kommunfullmäktige. Svaret hänvisar bara till lagen och vittnar om en ovilja att hitta metoder som gör liknande viktiga och värdefulla invånarinitiativ möjliga. Till exempel skulle en ordning kunna skapas där det rådande styret väljer ut ett invånarförslag som formellt bärs in i kommunfullmäktiges sammanträde via någon ledamot i kommunfullmäktige. Långt ifrån alla personer vill gå till ett enskilt partis företrädare för att genom den lyfta en fråga som anses av större allmänt intresse. Vår demokrati behöver moderniseras och den representativa politiska legitimiteten stärkas. Ett enkelt sätt att uppmuntra Uppsalaborna att skicka in idéer om förbättringar till kommunen är att låta invånarna föreslå debattämnen till en interpellationsdebatt, idéer som har en chans att ligga till grund för en formell kommunfullmäktigedebatt. Det finns många positiva effekter av en liknande ordning. Bland annat att kommunens partimedlemmar och berörda tjänstemän får en mängd med idéer som de kan beakta. Andra värden är att Uppsalaborna utan partikoppling har en chans att ändå väcka en fråga som kan bli föremål för en debatt bland Uppsalas ledande politiker.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

§ 201

Svar på motion om sänkt hastighet på väg 654 från David Perez (SD)

KSN-2019-03842

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Sammanfattning

David Perez (SD) föreslår i en motion väckt 9 december 2019 att tillskriva Trafikverket och/eller Länsstyrelsen att se över hastighetsbegränsningen på väg 654, samt att tillskriva Trafikverket och/eller Länsstyrelsen att se över möjligheten för tilläggstavlor som informerar om utfarter.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 25 maj 2021 § 182
- Tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2021
- Bilaga 1, Motion om sänkt hastighet på väg 654 från David Perez (SD)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från gatu- och samhällsmiljönämnden 6 maj 2021

Yrkande

Simon Alm (-) yrkar:
att motionen bifalls.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Simon Alms (-) yrkande om bifall till motionen och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Reservation

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Särskilt yttrande

Hanna Victoria Mörck (V) lämnar ett särskilt yttrande:

Vid samtal med våra medborgare framgår att det finns en frustration över att många åker allt för fort genom våra byar och tätorter. Särskilt vägar som är genomfartsvägar och platser nära skolor och butiker där många har ärenden och vissa har bråttom. För bråttom. När det är en statlig väg så innebär det att kommunen inte har rådighet och inte själv får bestämma farthinder eller hastighet. Men vi kan emellanåt framföra till Trafikverket att det går för fort och uppmuntra dem att själva undersöka saken för att få till en förändring.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 202

Svar på motion om att slå ihop kommunala verksamheter från Stefan Hanna (-)

KSN-2020-00479

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Sammanfattning

Stefan Hanna (-) har i motion väckt vid kommunfullmäktiges sammanträde den 27 januari 2020 yrkat att

- Uppsala kommun slår ihop UKK, Fyrishov och Sport- och rekreationsfastighets AB
- Idrottshallar överförs från IFN till ovan nya företagsgrupp
- övriga fastighetsbolag, exklusive skolfastighetsbolaget och Uppsala Parkerings AB, slås ihop.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 219
- Tjänsteskrivelse daterad den 2 juni 2021
- Bilaga 1, Motion om att slå ihop kommunala verksamheter från Stefan Hanna (-)

Yrkande

Stefan Hanna (-) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Stefan Hannas (-) yrkande om bifall till motionen och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

Reservation

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Det är positivt att vissa av kommunens verksamheter slagits ihop under en gemensam ledning. I linje med motionen finns det fortsatt stora möjligheter att bättre och billigare organisera kommunens verksamheter. Att ha en massa bolag har ett litet mervärde inom en kommun och med fördel kan istället olika affärsområden tillämpas under en verkställande ledning och styrelse.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 203

Svar på motion om etableringsprocess och investerarpolicy från Stefan Hanna (-)

KSN-2020-00484

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Sammanfattning

Stefan Hanna (-) föreslår i en motion väckt 27 januari 2020

- att Uppsala kommun arbetar fram en tydlig policy för skallkrav på investerare i kommunen, samt
- att Uppsala kommun arbetar fram en tydlig etableringsprocess som beskriver hur kommunen kan hjälpa investerare som överväger en etablering av verksamhet i Uppsala kommun.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 220
- Tjänsteskrivelse daterad 26 maj 2021
- Bilaga, Motion om etableringsprocess och investerarpolicy från Stefan Hanna (-)

Yrkande

Stefan Hanna (-) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Stefan Hannas (-) yrkande om bifall till motionen och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Reservation

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Inte minst i ljuset av att Uppsala kommun har fått ett viktigt uppdrag att bidra till en bättre beredskap för civilförsvaret är det viktigt med en investeringspolicy som även inkluderar sådana viktiga perspektiv. Det kan till exempel inkludera tydliga ställningstaganden att Uppsala kommun inte kommer att uppmuntra etableringar av verksamheter inom kommunen som är kopplade till Belarus eller annat land som styrs på ett enligt oss oacceptabelt sätt. Eller av främmande makt som anses utgöra en stor säkerhetspolitisk risk för vårt land.

Ett av Uppsala kommuns viktigaste mål är att bidra till att det inom kommunen skapas många nya jobb. För att det ska bli verklighet krävs att befintliga företag, och andra arbetsgivare, genomför omfattande investeringar i Uppsala kommun. Investeringar främst i form av verksamhetslokaler, arbetsutrustning och kompetensuppbyggnad. Det är viktigt att de som överväger att etablera sig i Uppsala förstår kommunens inställning till etableringar. Därför är det viktigt att en enklare policy arbetas fram som klargör den etableringsprocess, och de investeringsriktlinjer, som kommun erbjuder verksamheter som över etableringar eller expansioner i Uppsala kommun. Det är viktigt att kommunen i beskrivningen av etableringsstödet inkluderar en beskrivning av hur den hjälper intressenter att identifiera byggbar mark för en etablering.

Jag anser fortsatt att kommunen har mycket att vinna på att etablera en tydlig och enkel process för hur man snabbt kan få hjälp med en etableringsprocess samt om det finns uttryckta formella hinder för en investerare att förhålla sig till. Detta saknas idag och det hjälper inte kommunen att mycket bättre nå ambitionen om att vår lokala arbetsmarknad kraftigt ska stärkas.

§ 204

Svar på motion om manligt självansvar i skolan från Stina Jansson (FI)

KSN-2020-01320

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Sammanfattning

Stina Jansson (FI) föreslår i en motion väckt 30 mars 2020 att utreda möjligheten till att erbjuda kurser för killar i högstadiet och gymnasieskolan med fokus på maskulinitetsnormer, machokultur, våldsprevention, samtycke och ömsesidigt sex.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 25 maj 2021 § 183
- Tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2021
- Bilaga 1, Motion om manligt självansvar i skolan från Stina Jansson (FI)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från utbildningsnämnden 5 maj 2021

Yrkande

Hanna Victoria Mörck (V) yrkar bifall till motionen.

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Hanna Victoria Mörcks (V) yrkande om bifall till motionen och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Reservation

Tobias Smedberg (V) och Hanna Victoria Mörck (V) reserverar sig mot beslutet till förmån för Hanna Victoria Mörck (V) yrkande.

§ 205

Svar på motion om utdelning av stipendium från Linnea Bjuhr (SD)

KSN-2020-01322

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Sammanfattning

Linnea Bjuhr (SD) har i en motion väckt 30 mars 2020 föreslagit att

- kommunen instiftar ett stipendium om 10 000 kronor till den klass i årskurs 6 som har det högsta genomsnittliga meritvärdet på vårterminen
- kommunen instiftar ett stipendium om 10 000 kronor till den klass som förbättrar sitt genomsnittliga meritvärde från vårterminen i årskurs 6 till vårterminen i årskurs 7. Klassen måste omfatta minst 10 elever och elever som flyttar in under läsåret skall inte räknas med i underlaget
- kommunen delar ut stipendierna årligen i samband med höstterminens start vid lämpligt kommunfullmäktigesammanträde
- samtliga berörda skolklasser får tydlig information om att stipendierna finns och uppmuntras att arbeta för att ta del av dem.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 25 maj 2021 § 184
- Tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2021
- Bilaga 1, Motion om utdelning av stipendium från Linnea Bjuhr (SD)
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från utbildningsnämnden 5 maj 2021

Yrkande

Simon Alm (-) och Stefan Hanna (-) yrkar:
att motionen bifalls.

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16**Beslutsgång**

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot Simon Alm (-) med fleras yrkande om bifall till motionen och finner att kommunstyrelsen bifaller arbetsutskottets förslag.

Reservationer

Stefan Hanna (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Det är alltid bra med enkla incitament som kan bidra till goda önskade resultat. Precis som kommunen har utmärkelser av årets bästa av olika yrkeskategorier kan med fördel även eleverna stimuleras och lyftas fram genom liknande incitamentsförslag.

Personligen tycker jag att ytterligare ett incitaments pris skulle kunna utdelas till den åttondeklass som förbättrat sitt genomsnittliga betyg mest från årskurs sju till årskurs åtta.

Simon Alm (-) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande med motiveringen:

Det är viktigt att uppmuntra till hög studiemotivation både i absoluta och relativa termer inom skolan.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 206

Svar på motion om att stärka arbetet mot sexuell exploatering och köp av sexuella tjänster med anledning av coronaviruset från Lovisa Johansson (FI) med flera KSN-2020-02111

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Sammanfattning

Lovisa Johansson (FI), Stina Jansson (FI), och Charlie Strängberg (FI) föreslår i en motion väckt 25 maj 2020

- att uppdra till kommunstyrelsen att avsätta resurser för att stärka arbetet mot sexuell exploatering och köp av sexuella tjänster under Coronapandemin, samt
- att kostnaderna särredovisas så att kommuncentral ersättning kan utgå senast i samband med bokslutet.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 221
- Tjänsteskrivelse daterad 25 maj 2021
- Bilaga, Motion om att stärka arbetet mot sexuell exploatering och köp av sexuella tjänster med anledning av coronaviruset från Lovisa Johansson (FI) med flera

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16**Särskilt yttrande**

Hanna Victoria Mörck (V) lämnar ett särskilt yttrande:

Feministiskt initiativ har lämnat in flera motioner som rör den mest akuta delen av coronapandemin i början. Dessa kommer upp på dagens möte, ett år senare. I normala fall så fungerar det så för alla motioner. Problemet är att i dagsläget är de irrelevanta men hade kunnat vara mycket relevanta för ett år sedan. Styret borde ha lyft in dessa i Coronahanteringen tidigt och sett dessa som förslag till coronakansliet och krisledningsnämnden eller låtit fullmäktige avgöra dessa direkt. Självklart så kan inte alla motioner få ett snabbspår i hanteringen, men när det gäller en global pandemi när vi går upp i krisläge så borde det faktiskt fungera så. Det har även kommit upp en del motioner under året med teman som vi relativt nyligen tagit andra beslut om. Dessa motioner borde hanterats i samband med den större frågan för att få en rimlig och rättvis hantering. När de senare avfärdas med att vi redan tagit beslut så framstår demokratin som något rumphuggen.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 207

Svar på motion om färdtjänst för att minska smittspridning bland personal inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård med anledning av coronaviruset från Stina Jansson (FI) med flera

KSN-2020-02115

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Sammanfattning

Lovisa Johansson (FI), Stina Jansson (FI), och Charlie Strängberg (FI) föreslår i en motion väckt 25 maj

- att kommunen omgående erbjuder personal inom kommunens omsorg och hälso- och sjukvård möjlighet att använda färdtjänst till och från jobbet,
- att kommunen omgående erbjuder personal på kommunens godkända privata utförare inom omsorg samt hälso- och sjukvård, ska få möjlighet att använda färdtjänst till och från jobbet, samt
- att kostnaderna särredovisas så att kommuncentral ersättning kan utgå senast i samband med bokslutet.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 25 maj 2021 § 185
- Tjänsteskrivelse daterad 17 maj 2021
- Bilaga 1, Motion om färdtjänst för att minska smittspridning bland personal inom äldreomsorg och hälso- och sjukvård med anledning av coronaviruset från Stina Jansson (FI) med flera
- Bilaga 2, Protokollsutdrag från gatu- och samhällsmiljönämnden 6 maj 2021

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16**Beslutsgång**

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Särskilt yttrande

Hanna Victoria Mörck (V) lämnar ett särskilt yttrande:

Feministiskt initiativ har lämnat in flera motioner som rör den mest akuta delen av coronapandemin i början. Dessa kommer upp på dagens möte, ett år senare. I normala fall så fungerar det så för alla motioner. Problemet är att i dagsläget är de irrelevanta men hade kunnat vara mycket relevanta för ett år sedan. Styret borde ha lyft in dessa i Coronahanteringen tidigt och sett dessa som förslag till coronakansliet och krisledningsnämnden eller låtit fullmäktige avgöra dessa direkt. Självklart så kan inte alla motioner få ett snabbspår i hanteringen, men när det gäller en global pandemi när vi går upp i krisläge så borde det faktiskt fungera så. Det har även kommit upp en del motioner under året med teman som vi relativt nyligen tagit andra beslut om. Dessa motioner borde hanterats i samband med den större frågan för att få en rimlig och rättvis hantering. När de senare avfärdas med att vi redan tagit beslut så framstår demokratin som något rumphuggen.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
ProtokollDatum:
2021-06-16

§ 208

Svar på motion om att göra kommunens lönelistor tillgängliga online från Stina Jansson (FI) och Josef Safady Åslund (FI)

KSN-2020-03698

Beslut

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige besluta

1. **att** avslå motionen.

Sammanfattning

Stina Jansson (FI) och Josef Safady Åslund (FI) föreslår i en motion väckt 14 december 2020 att lönelistorna över kommunens anställda görs tillgängliga online i form av elektroniska, sök-bara textdokument via uppsala.se och/eller insidan.uppsala.se.

Beslutsunderlag

- Arbetsutskottets förslag 8 juni 2021 § 222
- Tjänsteskrivelse daterad 24 maj 2021
- Bilaga, Motion om att göra kommunens lönelistor tillgängliga online från Stina Jansson och Josef Safady Åslund (FI)

Beslutsgång

Ordförande ställer arbetsutskottets förslag mot avslag och finner att kommunstyrelsen bifaller detsamma.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

§ 209

Fyllnadsval

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** entlediga Mimmi Westerlund (KD) från uppdraget som ledamot i arvodesberedningen,
2. **att** utse Ulla Johansson (KD) till ledamot i arvodesberedningen, samt
3. **att** utse Lars Friberg (MP) till ledamot i jämställdhetsrådet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

§ 210

Delegationsbeslut

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** lägga förteckning över delegationsbeslut för perioden 24 maj till 9 juni 2021 till protokollet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Kommunstyrelsen
Protokoll

Datum:
2021-06-16

§ 211

Anmälningssärenden

Beslut

Kommunstyrelsen beslutar

1. **att** med godkännande lägga förteckning över anmälningssärenden perioden 24 maj till 9 juni 2021 till protokollet.

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

§ 212

Informationsärenden

Budgetförutsättningar 2022-24

Föredragande: Ola Hägglund, ekonomidirektör.

Uppföljning av dataskyddsombudets personuppgiftsrevision avseende kommunledningskontoret och kommunövergripande nivå

Föredragande: Lena Grapp, stadsjurist.

Näringslivsrapport

Föredragande: Charlotte Skott, näringslivsdirektör.

Befolkningsprognos

Föredragande: Thomas Nedomysl, analyschef.

Sociala kompassen

Föredragande: Thomas Nedomysl, analyschef.

Trygghetsundersökning

Föredragande: Anders Fridborg, säkerhetschef.

Statusuppdatering om covid-19

Föredragande: Anders Fridborg, säkerhetschef.

§ 164

Bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar (dnr ByggR 2021-003317)

PBN-2023-00050

Beslut

Plan- och byggnadsnämnden beslutar

1. **att** föreslå kommunfullmäktige besluta om bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar i enlighet med framtagna beslutshandlingar, se bilaga 1 och bilaga 2.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen beslutade den 16 juni 2021 (§ 186) att initiera bildande av naturreservat för Röboåsen-Tunåsen samt att överlämna ärendet till plan- och byggnadsnämnden, se bilaga 4.

Ett förslag till naturreservat har tagits fram, och i samband med detta föreslås ett nytt namn för naturreservatet, Gamla Uppsala åskullar.

Naturreservatet syftar till att:

- för framtiden säkerställa ett större sammanhängande tätortsnära friluftsområde i norra delen av Uppsala,
- bevara och utveckla livsmiljöer för biologisk mångfald och för skyddsvärda arter, samt
- tillgängliggöra de kulturmiljöer som finns i området.

Förslaget har varit på samråd, och berörda sakägare har beretts möjlighet att yttra sig, se bilaga 3. Berörda myndigheter och intresseorganisationer har också beretts möjlighet att yttra sig. Processen följer Naturvårdsverkets process om bildande av naturreservat.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 september 2023
- Bilaga 1, Förslag till beslut Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 2, Förslag till skötselplan Gamla Uppsala åskullar
- Bilaga 3, Samrådsredogörelse Gamla Uppsala åskullar

Plan- och byggnadsnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2023-09-28

- Bilaga 4, Kommunstyrelsens beslut 16 juni 2021

Arbetsutskottet har utan eget ställningstagande lämnat ärendet vidare till nämnden för beslut.

Föredragning av Anna Jakobsson.

Yrkanden

Markus Lagerquist (M), Lars Tufvesson (M), Victor Zhao-Jansson (C) och Madelene Svensson (KD) yrkar att nämnden föreslår kommunfullmäktige att avbryta bildande av naturreservatet Gamla Uppsala åskullar.

Anders A Aronsson (L) yrkar bifall till liggande förslag.

Beslutsgång

Ordföranden ser att det finns två förslag, dels liggande förslag, dels förslag att föreslå kommunfullmäktige att avbryta bildande av naturreservatet.

Ordföranden ställer de två förslagen mot varandra och finner att nämnden beslutar enligt liggande förslag.

Reservation

Markus Lagerquist (M), Lars Tufvesson (M), Victor Zhao-Jansson (C) och Madelene Svensson (KD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Särskilda yttranden

Lars Björndahl (UP) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Utvecklingspartiet demokraterna anser att en naturreservatsbildning av Gamla Uppsalas åskullar rimligen bör föregås av en fastlagd Översiktsplan för att därigenom åtfölja intentionerna i plan- och bygglagen. Så har inte skett med det ifrågavarande naturreservatet.

Wouter Voortman (SD) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Sverigedemokraterna ser positivt på att officiellt beteckna Gamla Uppsala åskullar som ett naturreservat. Precis som (M), (C) och (KD) tycker vi att rätt ordning ska följas. Dessutom ser vi gärna att man gör detta i samråd med Försvarmakten.

Anders A Aronsson (L) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

Bildande av naturreservat Gamla Uppsala åskullar

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande

Plan- och byggnadsnämnden
Protokollsutdrag

Datum:
2023-09-28

Kommunstyrelsen initierade genom beslut i juni 2021 bildandet av naturreservat för Röboåsen-Tunåsen och överlämnade ärendet till PBN för beredning.

De områden som naturreservatet föreslås omfatta nyttjas sedan länge flitigt för promenader, motion, hundrastning, utegymträning med mera – i omedelbar närhet till den värdefulla kultur-miljön vid Gamla Uppsala högar. Naturreservatsbildningen är egentligen en given följd av områdenas faktiska nyttjande sedan många år. I formen av naturreservat dock med klara gränser och med tydliga föreskrifter. I föreskrifterna tas hänsyn till försvarsmaktens behov av nyttjande i erforderlig grad. Naturreservatets föreskrifter har tagits fram i nära samarbete med Upplandsstiftelsen, vilket borgar för kvalificerade avvägningar mellan naturvårdsbehov och behov och intresse från medborgarnas sida av områdesnyttjande.

Mot den bakgrunden yrkade jag bifall till att PBN föreslår kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att bilda naturreservatet Gamla Uppsala åskullar.

Markus Lagerquist (M), Lars Tufvesson (M), Victor Zhao-Jansson (C) och Madelene Svensson (KD) lämnar ett särskilt yttrande enligt följande:

M, KD och C är inte principiellt emot bildandet av nya naturreservatet. Däremot är det viktigt att det sker på ett korrekt och välavvägt sätt, samt att vi först säkerställer att vi sköter våra befintliga naturreservat. I gällande ÖP beskrivs området delvis som ett riksintresse och delvis som ett friluftsområde men det finns ingen plan på naturreservatsbildning. Vi utesluter inte att detta på sikt blir ett naturreservat men detta ska ske inom ramen för arbetet med nästa ÖP. Det finns en viktig poäng i detta att beslut som exempelvis inrättande av nya naturreservat sker på rätt sätt och inte slarvas igenom utanför arbetet med ÖP.

Expediering

Protokollet expedieras till

- Akten
- Anna Jakobsson

Justerandes signatur

Utdragsbestyrkande